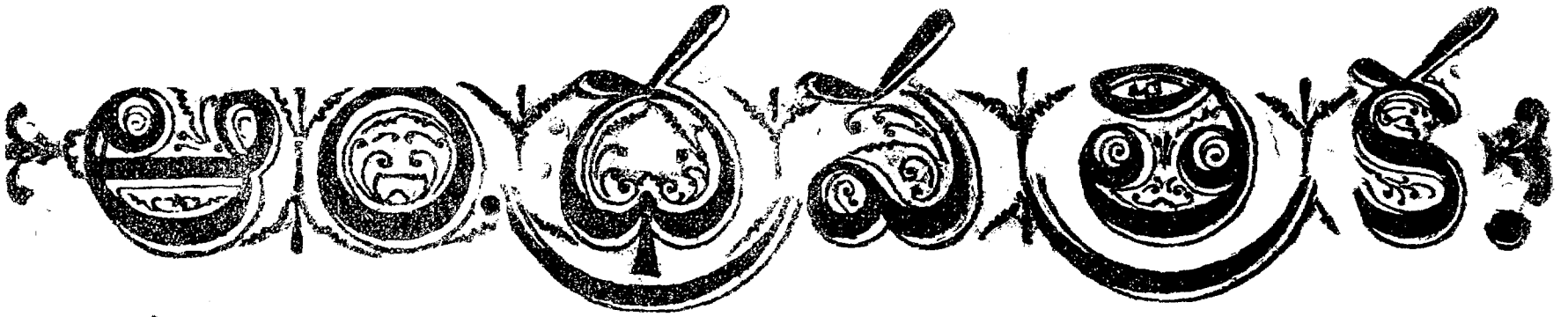

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి పత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310961

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 9-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

No. 135
సంచిక ౧౩౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు! మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంపభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
సార్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే డెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో నహా పీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

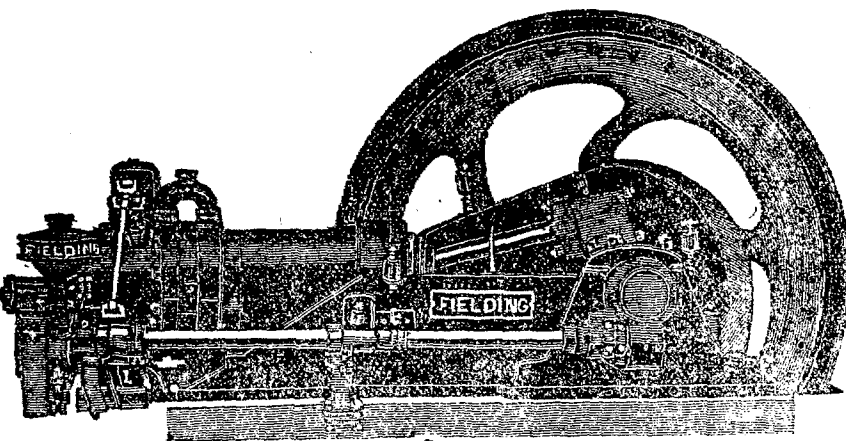
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

“ఫీల్డింగు”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగు

వేటెంటు శమిడికల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యీ యింజను నుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుల్లని స్థితిలో నుండగనే
పావు కాగలదు.

యెటువంటి క్రూడు ఆయిలులో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

తెలంగాణ

నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో.,

12, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

పోస్టుబాక్సు

నెం 203 రు.

(953) వెల్లింగుటన్ సినిమా

6.9.24 శనివారమునుండి 12.9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు
8-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్బియన్ సినియర్

“ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్”

(కూర మైన అడవివృక్షములు ధీరులైన విల్లియం డెస్మాండ్
దీ ఎలీవ్ సెడేవిక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
నూనూ, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఇపీరియల్ సినిమా
హైరోడు, తిరువల్లిక్కేణి

6.9.24 శనివారమునుండి 12.9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు.

మ త్యేంద్ర

(1565)

క్వాన్ కిడ్డు శేరియల్, ఎడ్మిస్ట్రో కడపటివారం

డబ్బీ 1- కుష్టుకు తైలము య. 0-8-0

ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

కఫహరిచూర్ణము

శిన్నడబ్బీ 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి గ్వు 2-0-0
ఈ చూర్ణము కడుమాలికలచే వేయబడినది.

కగ్గు, ఉబ్బనము, కావడిన, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి
దుగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

దాదాభాయి జన్మదినము

సెప్టెంబరు 9:—దాదాభాయి నారోజీగారి జన్మ దినోత్సవము నిన్నను ఉత్సాహముతో తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీవారి యజమాన్యమున జరుపబడెను. నారోజీగారి చిత్ర పటముతో పట్టణమున ఊరేగింపు జరిగినవిషయ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పురమందిరమున సభ జరపబడెను. సభా కార్యక్రమము వందేమాతరము పాటతో ప్రారంభింపబడెను. అంకరాజు శంకరరావుగారిచే మాతృప్రభుత్వము చేయబడెను. విషయ కార్యదర్శియగు నుండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు చావలి రామసోమయాజులు బి. ఏ. బి. ఎల్. మ్యూనిసిపల్ కాన్సిల్లరుగారిని సభాధ్యక్షునిగ నుండుటకు సభవారి తరఫున కొరికి. విదేశీయుల పాలనలోనుండి స్వేచ్ఛయందాసక్తిలేని పరిస్థితులండిన యాదేశములో దాదాభాయి నారోజీ స్వేచ్ఛ యందు కాంక్షకలిగించినాడనియు, స్వరాజ్య మనుపదమును ఓంకారమువలె ప్రారంభించినది ఆయనయనియు, ఓంకారము బ్రహ్మజ్ఞానము వీనినిగలిగించి యెంతవ్రాసినను చెప్పినను లేల వందనుండకో యీ స్వరాజ్యమును గురించి నిర్ణయించి చెప్ప వీలులేదనియు వెక్కు నిర్వచనములు దానికవ్వబడు చున్నవనియు, ఒక్క రాజకీయమైన స్వేచ్ఛయేకాక ఆధ్యాత్మికమైన స్వేచ్ఛకుకూడ స్వరాజ్య మను పదము చెందునని కొందరు చెప్పుచున్నారనియు, నారోజీగారికాలపు పరిస్థితు లనుబట్టి అప్పటి ఆందోళనము స్వరాజ్య ప్రయత్న పథకులు ఒకరితిగా నుండినవనియు మొత్తమున విత్తనమునాటివారు నారోజీగారినియు సర్వకాలములందును ఆయనను స్మరింపవలె ననియు అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

కాకినాడ లాజిక్ ప్రొఫెసర్ గు ఎ. ఆర్. పాన్న స్వామి అయ్యరు ఎం. ఏ. గారు నారోజీగారి జీవితచరిత్ర యందలి ముఖ్యాంశములను రాజకీయమునకు సంబంధించిన

ముఖ్యవిషయములును సంక్షిప్తముగ చెప్పిరి. నారోజీగారు ఇంగ్లండును వెళ్లక పూర్వము ఈదేశమున జంబాయి ఎల్విన్స్టన్ న్యూలులో పనిచేసిరి. జంబాయిలో పాతకాలల ఫాపిందుటకు, విద్యాసంస్థలను, వార్తాపత్రికలను ఏర్పరచుటకు, ఆయన వెక్కు ప్రయత్నములుచేసి దేశసేవచేసెను. ఇంగ్లండునకు వెళ్లినప్పుడు అనేకసభలగావించి హిందూదేశముయొక్క వాంఛితములను నితిగతులను అచ్చటిపజలకు బోధచేయుచు వచ్చిరి. మన యొక్కముక్తి బ్రిటిషుపార్లమెంటులోనేయున్నదనియు, మన వారు ఇంగ్లండులో వుండి మనదేశముయొక్క మోక్షసాధన మును చూడవలెననియు ఆనాడు మొదట నమ్మక ముండెడి. తరువాత క్రమక్రమముగా యీ నూత్రమునందు నమ్మకము పోయి స్వరాజ్యమును సంపాదించుప్రయత్నములు యీ దేశము లోనే చేసెను. రాజకీయమునకును మతసాంఘికములకును సంబంధములేకపోయి వత్తవైరుధ్యములుండుటయు, పోట్లాడు కొనుటలవలనను, ఈరాజ్యము పరాధీనమై పోయినది. కాబట్టి నారోజీగారు ఐకమత్యమును పెంపొందించి యీదేశములోనే స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నములు తుదిజీవితకాలములో చేయ దొడగిరి. మితవాదులు, అమితవాదులు, జాతీయవాదులు, రాజ్యాంగతత్వజ్ఞులు - వీరందఱునుకలిసి రాజీనామాలుచేసి అంతయు విడిపోకుండు ఒక్కతాటివిడిచినదే ప్రయత్నములు చేసిరి. కొట్లాటలది హిందువులుండి, నహమ్మద్దీయులుండి యుండగా, కాలదిజనసంఖ్యగల పార్సీలకు స్వరాజ్యమువలన ప్రయోజన మేమని కొందరు పార్సీలు నారోజీగారి ప్రయత్న ములపై భయపడుచుండెడినారు. కాని అట్టిభయముల నిరసించి అందఱు యేకముచేయ బ్రయత్నించెను. ఆయనఇంగ్లండులో, సివిల్ సర్వీస్ ఉద్యోగములు హైదరాబాద్ యివ్వల విషయ చాలపనిచేసినారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడైనవానికిగూడ ఒకసంవత్సరము దాటివదని ఉద్యోగము యిచ్చియుండలేను. ఒకేకాలమున ఇంగ్లండులోను ఇండియాలో సి. ప. పరీక్షలు చేయవలసినదని అభిప్రాయమును తెలియబరచెను. ఒకపార్లమెంటుసభ్యుడు అట్టి తీర్మానమును వెట్టి అంగీకరింపజేసెను. కాని తుక్కుకాగితము

లలో అది త్రోసివేయబడెను. దానిని ఆచరణలోనికి తీసి కొనిరా లేదు. ఇంగ్లీషు వారికి యితర జాతు లకు యీదేశ దారిద్ర్యస్థితిని లెక్కల పూర్వకముగా తెలియ బరచినారు. Poverty and Un-British Rule in India అనుపేరున గ్రంథమును బ్రకటించి విదేశీయుల కాశ్యర్యము గొల్పెను. ఉపన్యాసములవలనను, అనేకసభలజేసియు, పౌలరు కమిషనుయెదుట ఆర్థికమునుగూర్చి సాక్ష్యమిచ్చియు, సాగురు రూ25 మాత్రమే హైదరాబాద్ సగటురాబడియని ప్రకటించెను. ఎవ్వరును నమ్మలేదు. వైస్రాయి ఎగ్జిక్యూటివు కాన్సిలరు ఒకరు రూ 27 లని లెక్కగట్టిరి. ఇప్పుడు గవర్నమెంటువారు రూ 50 లని చెప్పెదరు. ఏదైనప్పటికి చాలతక్కువ. ఇప్పుడు రూపాయియొక్క మార్కెటువలన చాలతగ్గినది. ఏటేట ఇంగ్లండుకు పోవు ద్రవ్యప్రవాహమునుగూర్చి చెప్పబడెను. నారోజీగారి ఆందోళనము ప్రచారము చూచి గోఖలే, రానడీ మొదలగువారల బ్రిటిషు సంబంధములేకుండ నుండగోరుచున్నాడని భయపడిరి. అతినాదియని అనుకొనిరి. కాని నారోజీగారు బ్రిటిష్ పరిపాలనమును కావలెనే అనిరి. కాని అన్నిటిను పరిపాలనమునవ్వనిరి. ఇంగ్లండులో ఎట్టి ఉన్నతాదేశములగలిగి పరిపాలించుచున్నారో అట్టి ఘనతతోనే హిందూదేశమున పరిపాలనము జరుగవలెనని ఆయన యభిప్రాయము. నారోజీగారు చేసినమేలును మనము మరుచలేము. ఆయన ముఖ్యాచర్యము దేశసేవచే. ఇది ఆయన వేరుక గాపెట్టుకొన్నదిగాదు. దేశభక్తి, దేశసేవాతత్పరత, స్వాధీనత్వాగము వీటిని ఆయనజీవితము వలన గ్రహింపవలసియున్నది. నారోజీగారు చిరజీవులు. మిక్కిలి ముసలితనపురోజులలోగూడ ఆయన హృదయములో ఉత్సాహముండెడి. 98 ఏండ్లప్పుడుకూడ ఉత్సాహము దైర్యము సాహసము చూపించేవారు. దాద్యముగలిగి నడవగలిగేవారు. మిక్కిలి యశువుతో జీవయాత్ర నడిపిరి, అని అయ్యరుగారు చెలిపిరి. పిదప 6-30 గంటలకు సభ ముగింపబడెను.

స్థానిక పాలనసంఘముల వశీకరణము-బహిరంగసభ

కాకినాడ పురపాలకసంఘములో రాబోవు 8 ఖాళీలకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకుంచి సానిక పురపాలనము విశేషరణ జేసిన నేర్పాట్లు జేయుటకు నారోజీ జయంతిసభయైనవిషయ బహిరంగసభ పురమందిరమున చావలి రామసోమయాజులు గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుపబడెను. దళఖాస్తుదార్ల దళఖాస్తులు పు. పా. సం. వారికి 15 వ తేది నాటికి చేరవలెను.

దేశాభ్యుదయమునకై చక్కని కట్టుబాట్లతో పని చేయుచున్నవి కాంగ్రెసుసంఘము గనుక కాంగ్రెసువారిలో వారే యీ స్థానికసంఘములలో ప్రవేశించినయెడల పని బాగా జరుగుతుందనే నమ్మకము వారియందుండును. కనుక వారే తగినవారని అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు పిదప ఉపన్యసించిరి. స్వదేశీ ఆభివృద్ధికనియు, నూలువడకు పరిశ్రమ నభివృద్ధిచేయుటకు స్థానికసంఘములు యిదివరకు సహజేతమునటయు పని చేయుటయు లేదు. అసహాయోద్యమము వచ్చి శివప కొన్ని పు. పా. సంఘములను, స్థానిక బోర్డులను ముందరికీయు చున్నవి. నిర్మాణకార్యక్రమమయినై ఏమి తీర్మానము చేసినను కొన్నిచోట్ల అంగీకరింపబడెను, కొన్నిచోట్ల అంగీకరింపక పోవుటయు, మంత్రాంగనడతయై యున్నది. ఏమో మోటుమివలననో యీ కాంగ్రెసునకును నిర్మాణ కార్యక్రమమునకును సంబంధించిన తీర్మానములు ప్రవేశపెట్ట బడుటయు, అంగీకరింపబడుటయు కల్లుమన్నది. కాని నిజమైన హృదయ పూర్వకముగా పెట్టుబడుట అరుదు. నిర్మాణ కార్యక్రమము స్థానికపాలనముద్వారా సాగించుటయనగా ఉద్యోగస్థులతో మిళిపాత లేకుండ జేసికొనుట. జాతీయవిద్య, త్రాగుడు మాన్పుట, నూలువడకు నేతపరిశ్రమలు మొదలైనవి కాసనబద్ధమైనగాని ఆచరణలో పెట్టుబడుట. కాననబద్ధముచేయుట అవసరము. అట్టివి చేయించినగాని స్వపరిపాలనా సక్కును స్థాపింపనేరము. విధ్వంసులో స్థానిక స్వపరిపాలనమును వశీకరణము చేసికొనుటవలన సుమారు సగము ప్రభుత్వము విరివి వారిచేత జిక్కును. అందువల్ల జాతీయవిద్యవారిచేతులబడి అభివృద్ధియయ్యెను. ఈ కొంతకార్యము చేసినపిదప స్వపరిపాలనమును సంపాదించుకొనుటకు వెల్లిరి ఆ విధముగానే స్థానిక స్వపరిపాలనమును స్వాధీనముచేసికొనవలసి యున్నది. అహ్మదాబాదులోను, నడిగాడులోను, నూరల్లోలోను, చేసినట్లు గ్రాంట్లను నిర్మాణములకు సంసిద్ధమై యుండవలెను. టిసి సర్క్యులర్లు వచ్చినప్పటికిని సర్క్యులరు వచ్చినప్పటికిని ఏదైనప్పటికిని ప్రభుత్వముతో పోరాడుటకు సంసిద్ధమై యుండే వారే స్థానికపాలనమున బ్రవేశించవలెను.

పురమాషీ పనులు పోకరపనులు చేయునట్టి వారెవరో బాగుగా విచారింది

1842 మొదట తెలిసికొనుడు. బహుమానము నిచ్చుగిన్నెలు, పందెపు లోటాలు ఎట్టి మాదిరిలో నైనను ఆర్జరిచ్చిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారు చేసి యిచ్చెదము నీయవెంకికి నవరం బంగారుకు పూచీనిచ్చెదము. రూ. 10 ఎత్తు మొదలకొన రూ. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తున 1-12 చొప్పునను అంతకువై ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున విక్రయించబడును. (2) ఉన్నిడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి, కంపెనీ నగలవర్తకులు 25, వై నాబజారులోను, మద్రాసు

నవలలు సరస్వతీగ్రంథమండలి నవలలు

ప్రకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సహచరుడు: తల్లావజ్ఞుల శివశంకరశాస్త్రి, అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి, నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుదురుగుపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలికోతైంను. ప్రవేశదుము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారు లగువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1.0-0; ఇతరులకు రు 1.8-0. నూతనముగ వెలువడినవి: సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత రెయినాల్డువిరచిత మగు ఛాప్లు రెండుభాగములు తెలిగించినది: శ్రీయత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు. అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యదుర్గావాసుల దురంతమరాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవిషనిర్మాణము—కాంతాకాంచన తిరస్కరణము—నివల! కేసాభి రాములగు యువతీ యువకుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పమన్నది. (1889) మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0 రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

ఖడ్గప్రచారముగాని మానవజాతి నేత్రప్రచారముగాని ఏదైనను నైతికమైన నోక్కుడువల్ల ఫలితములు గాంచవు. సనబద్ధమైయున్నయెడల మంచిఫలితములుండును. అట్టిదియున్నప్పుడు విశేషమైనప్రచారముండును. కాంగ్రెసువారు సానికసంఘములను వశీకరణముజేసికొన్నయెడల పాశ్చాత్యులందు నేతృత్వక్రియ పొందును. కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థకులలో దెబ్బలాటలులేకుండా ఒకవిధమైన శిక్షణను లోబడియుండవలెను. స్వాతంత్ర్యము వదులుకొని ఒక్కత్రాడుమీద నిలువబడవలెను అని సుబ్బారావుగారు తమ యుపన్యాసములో జెప్పిరి.

పిమ్మట శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు మాట్లాడిరి. ఈ క్రిందితీర్మానములను సవరించిరి.

“మ్యానిసిపల్ యెన్నికలలో కాంగ్రెసు సభ్యులను నిలిపి యెన్నికస్థానములన్నియు వశపరచుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెను.

“ఈ విషయములో పనిచేయుటకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే నెన్నకొనబడిన శ్రీ రుత బులుసు సాంబమూర్తిగారిలో సంప్రదించి కాంగ్రెసు సభ్యులు ఇష్టపలసిన ప్రతిజ్ఞాకార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకును పట్టణకాంగ్రెసుసంఘము తరపున ప్రతినిధిగా శ్రీ లక్ష్మరాజు సుబ్బారావుగారిని యెన్నుకొనవలెను.”

స్థానిక పాలనాసంఘములను వశముచేసి కొనవలసినదని గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము జిల్లామహాసభయందు తీర్మానించినందున సాంబమూర్తిగారు చెప్పి, ఐరండుగూర్చి స్థానిక పాలనమును వశీకరణముచేసికొని విప్లవమును తీసికొనిరాగలిగినట్లుచేయుట తమ అభిప్రాయము కాదనియు, శాంతియుతమైనపద్ధతులవల్లనే చేకూర్చవలెనని 1921 సం॥ నుండియు తమ అభిప్రాయమనియు, ఈపురపాలకసంఘమువారు గాంధీమహాత్మునికిచ్చిన స్వాగతపత్రమునకు మహాత్ముడు “స్థానికస్వపరిపాలనముయొక్క వ్యాపనమే స్వరాజ్యము” ప్రత్యుత్తరము లో వదించెను. స్థానికస్వపరిపాలనములోనే స్వరాజ్యమిమడియున్నది అని ఉపన్యాసములు. తమయుపన్యాసమున జెప్పిరి. లోగడ మహాత్ముడు యంగులండియాలో కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థకులలో పరస్పరవైరము లేకుండా వశీకరణప్రయత్నముచేయుట మంచిదని వ్రాసెను. ఎంతవరకుపిలుపుతుందో చూడవలసినదని ఆయన అభిప్రాయము. ఆయన శిష్యులైన వల్లభాయిపక్షేఃగారివల్లనే అహ్మదాబాదుకాన్సిలువశీకరణముచేసికొనబడెను. ప్రజలయిష్టమే లాగునో అదియే ఆరగ్యముగ పెట్టుకొని పనిచేసినారు. సభ్యులు నిరాశులుగా కాన్సిలు ఎత్తివేసెదరను భయములేకుండా పనిచేసిరి. అట్టిరీతినే యాజిల్లాలో చేయవలసి యున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు వశీకరణము చేసికొను తీర్మానము చేసియుండిరి. కాంగ్రెసు జరుపుచున్న యితరపనులు చేయుట చేతను యితరవరకు తగుద్రోవ పొందవలెదు. ఇప్పుడు కాకినాడ పు. పా. సం. లో 8 ఖాళీలును, రాజమండ్రి పు. పా. సం. లో 7 ఖాళీలును, పెద్దాపురం పు. పా. సం. లో 3 ఖాళీలును వచ్చుచున్నవి. రాజమండ్రిలో మొదటినుండియు ప్రతి విషయములో నిర్ణయముగా పనిచేయుచున్నారు. ముఖ్యముగా శ్రీలక్ష్మణుని పేరున ప్రాతినిధ్యముండవలెను. ఈస్థానిక స్వపరిపాలన స్వాధీన విషయమునుగురించి నన్ను జిల్లా కాంగ్రెసు వాళ్ళు చర్చించి యున్నారు. ఈపనిని ఆయాపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘములలో నోకరిని సహాయార్థముగా నేర్పరచుకొని నిర్వహింపవలసినదని. రాజమండ్రిలో డాక్టరు ఎన్. వి. రామారావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఇక్కడమాడ నోకరిని ఎన్నుకొని కాంగ్రెసు సభ్యులన్నివలసిన ప్రతిజ్ఞను ఆలోచింపవలసి యున్నది. పిదప ఉపన్యాసములు తుని తాలూకాబోర్డులోని ఎన్నికనుగూర్చి చెప్పుచు కాంగ్రెసు సభ్యులలో పరస్పర వైరముండుటచేత అపజయము కల్గు. సంభవించినదనియు అట్టిది ఉండురాదనియు, జిల్లా అంతా ఒక్క త్రాడుమీదనడిచేలాగున చేసికొనవలసినదనియు, కాంగ్రెసు సభ్యులు విశేషముగ నున్నయెడల తమ అధ్యక్షులనే యెన్నుకొనవచ్చుననియు, అందువల్ల అందరను ఏకమై పనిచేయవలసియున్నదనియు హెచ్చరించిరి.

తర్వాత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు ఆనత్యేకతను గురించి చెప్పుచు కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తిను పూర్తిగ నమ్మి నిర్ణయముగా పనిచేయువారు అభ్యర్థిత్వమునకు ఆర్హులని హెచ్చరించిరి. తమ యుపన్యాసమునందు, గత మ్యానిసిపల్ సభ్యులైతము పత్రికలలో సంకుచితముగా పడినదానిని చదివినప్పటినుండియు ఒకవిషయములో తనకు హృదయపరితాపము వేదన కలిగించుచున్నదనియు, అయ్యది నేతృత్వము పాశ్చాత్య స్థాపించు తీర్మానము అట్టిపరిశ్రమజేయుటానికి జెందియు స్వజాతీయదగ్ధుల విషయములో దామాదర కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు తీరస్కరించుట అనుచితమనియు చెప్పిరి.

పులవరి భీమలింగమూర్తిగారు ఏకాగ్రములవల్ల నాయుడుగారు తీరస్కరించిరి విశేషవరము అసలుపాతకాల నిర్బంధమును ఆయన వ్యతిరేకము కాన్సిలు అనాటి మ్యానిసిపల్ సభ్యులలో తెలియబరచబడెనని చెప్పిరి.

1. లక్ష్మరాజు సుబ్బారావుగారు ఆనాటిచర్చ విషయము కొంత చెప్పి యావిషయము మరల చర్చేసభలో రానే వచ్చును. కనుక ముందు యింకను విశేషముకాగలదని చెప్పిరి.

గవర్నరు మెంటు గ్రాంట్లు యిస్తారు అందువల్ల మూలము పెట్టెలనుండి యామొదలగు వర్గయంతటితోటి తానుసంబంధించియుండలేదనియు స్వజాతి సభ్యులందరూ విషయములో నాయుడుగారు తీరస్కారభావము చూపుట తనకు వేదనముకలిగించుచున్న దనియు రంగయ్యనాయుడుగారు మూల విమర్శించిరి.

ఎవ్వరికిని మనస్సులో కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారిపై ద్వేషము లేనట్లు స్పష్టపడుచున్నదనియు పత్రికలలో ప్రచురింపబడినదానిని బట్టి చర్చించుటకు హక్కు ఉండుటచేత రంగయ్యనాయుడుగారిని మాట్లాడ నివ్వవలసినట్లుననియు ఆభ్యర్థులు చెప్పుచు తీర్మానమును కోలుకుపెట్టిరి. సర్వాంగీకారము పొందెను. గుర్తింపు నూన్యప్రకారముగా మూడ తీర్మానము నామోదించిరి. సభ 7-30 గం॥ ముగిసెను.

ఏలూరు ప్రెస్సి పలు
డి॥ ము॥ కోర్టులో
అసలు నెం 781/28
వారులు:—మోతే నరసింహారావుగారు.
ప్రతివాది:—రంజన్లి సాహెబు.
వాది తండ్రిగారైన తేలు మోతే, వెంకన్నగారేవర ప్రతివాది 17-1-20 తేదీన వ్రాసియుచ్చిన ప్రానోటుతాలూకు బాకీలో వనూలుపోగా నిల్వయున్న బాకీముత్రం 719.12.0 లకు వాదిగారు ప్రతివాదిపైన దావాచేసినారు. సదరుదావా ఈనెల 25 తేదీ వాయిదాఅయివున్నది. సదరు వాయిదాలో జాన ప్రతివాది హాజరై అందుకు యేమైనా ఆక్షేపణలువుంటే చెప్పుకోవలెను. లేనియెడల సదరు తేదీని యెక్కువార్చి డిక్రీ సాం దబడునని యిందుమాలముగా తెలియపరచడమైనది.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు
30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
మొనలభము! (పోట్లభర్తలు ప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరము:—ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి తైల్యకాకల
మాత్రలు దివ్యావృతము. ఆశ్లేషము, అరుచి, అప్రచింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతీయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, నేర్లు, అస్థులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి జేమామును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేనావార నొప్పులను వెంటనే మాన్యును. యిందు ఆనేకవిషయము చేసినవి. అనుభవము గల ఔషధముగలచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1078)
ఆయుర్వేద వైద్యునియందు,
పోట్ల నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

క్షౌమనివారణ సంఘము
నాగలాపురం
శుద్ధఖద్దరుపంచలు, పోర్చులు, జేబురుమాళ్లు
తువాళ్లుదొరకును
ధ ర లు

86 పోర్చులు తువాళ్లు గజం	0 7 6
45 పోర్చులు, జేబురుమాళ్లుడి.టో	0 10 6
48 అం పంచలు- గజం	0 12 6
50 అం పంచలు- గజం	0 12 0
100 రు పైముత్తము కొనుపానికి రైలుఖర్చులు ముదరా యివ్వబడును.	
చిరునామా:—	కొండ్లపల్లి పున్నయ్య,
	మేళం వెంకయ్య శెట్టిగారు, కర్నూలు.

వంగరాష్ట్రములోని రిఫారములు

ఇండియన్ అసోసియేషన్ అభిప్రాయములు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 8:—వంగరాష్ట్రములో ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నిశ్చయమైనందుపై యిండియన్ అసోసియేషన్ వారు తమఅభిప్రాయములను తెల్పుచున్నారు. గవర్నరుగారు ప్రజాయత్రశాఖపరిపాలనము స్వాతంత్ర్యముచేసికొనుట న్యాయముగ లేదనియొసంఘమువారి తలంపుమంత్రులశిక్షణశాసనసభ తీరస్కరించుటలో చట్టనిబంధమునకు వ్యతిరేక మేమియునులేదు. అప్పటిమంత్రులు తికమందు మంత్రులుగా మాత్రముండ గూడదని శాసనసభ తీర్మానించెను. అందుచే వెంటనేమంత్రులను హాజీనామా దాఖలుచేయమనికోరి మరియొక మంత్రులమును గవర్నరుగారు గూర్చుట మంచి దని యొసంఘమువారి అభిప్రాయము. మధ్యపరగణాలలోని సంకటులకును వంగరాష్ట్రములోని సమస్యకును భేదముగలదు. మధ్యపరగణాలవారు ఆర్థికనివేదికపత్రమును బూర్తిగా త్రోసివేసిరి. వంగరాష్ట్రములో ప్రజాయత్రశాఖల ఆర్థిక నివేదికపత్రము కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగా శాసనసభవారి రంగీకరించిరి. మధ్యపరగణాలలో స్వరాజ్యవాదుల బలమును సంఖ్యయును హెచ్చుగానున్నది. వారు వంగరాష్ట్రములో మైజారిటీ కక్షలో ఉన్నారు. వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో స్వరాజ్యవాదులు మైనారిటీలో ఉన్నారు. గవర్నరుగారు లెగిస్లేచర్ అనలంబించి వేరొక మంత్రులమును నియామక మొనర్చి రిఫారము వంగరాష్ట్రములో భ్రష్టుగాకుండ చేయగోరుచున్నారు.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

మహమ్మదీయ శాసనసభ్యుల విజ్ఞానపత్రము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 8:—ప్రతిమంత్రులను తమనాయకులుగా నియమించుకొంటిమనియు వారెప్పుడు శాసనసభకు హాజరగుమనని వచ్చెదమనియు వంగరాష్ట్ర శాసనసభలోనివారు గుర్తు మహమ్మదీయసభ్యులు ఒకవిజ్ఞానపత్రమును బ్రచురించిరి. వారు వెంటనే నియోజకవర్గమువారికి ప్రస్తుతపు రాజకీయ వాతావరణముయొక్క నిజమైనవంగతుల దెబ్బవారిసంఘముకొరకును అభివృద్ధికొరకును చట్టవిరుద్ధముగాని మార్గములను పరిపాలించెదరు. ఐకోపియనులు కొంతమందిహిందూసభ్యులు వారి కొనర్చిన సాహాయ్యమునకు వారు సంతోషము జూపిరి. ఇకముందు వీరిసాహాయ్యముతో దాసుగారవలంబించు చర్యలచే దేశమునకు రాబోవు అశాంతి, రక్తపాతము, ఆరాజకము వారు ఆప సమకట్టిరి. మంత్రులకు సరియగుస్థితిగతులు పిల్లు ఇయ్యలేదనిరి. రెండు హెచ్చుతగ్గులతో మాత్రమే వారిజీత ము నిల్పి చేయుటకు చేసినతీర్మానముఅశాస్త్రీయమైనదనియుకొంత మంది గవర్నరు మెంటువారియెడల జూపవలసిన ప్రభుభక్తినిజాప లేదనియుచెప్పిరి. ప్రజాప్రతినిధులప్రజాయత్రశాఖపరిపాలించుటకు తగిన సదుపాయము లీయబడలేదు. రాబోవుసంస్కరణవిధానములో మంత్రులుగవర్నరుగారి అధికారమునకు లోబడ నవ్వరము లేకుండునట్లు చేయవలయును. చట్టశాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యుల సాహాయ్యముమీద మంత్రులువారిపాలన కారధారపడ వలయును. వారి శాఖల పరిపాలనకు ఆదాయము ప్రత్యేకముగా నుండవలయును. వారు దానిని విమూల చేసికొనురీతిమాడ చుండుగా నిశ్చయము కావలయును. (ఆ. ప్రె.)

బందిపోటు

కుంభకోణము, సెప్టెంబరు 8:—కొడగన్ ఆరుముగమ్ అను దుష్టబందిపోటు గాడు ఇంకను నేచ్ఛగా తిరుగుచు న్నాడు. కుంభకోణముయొక్క పరిసరమున యానుభ్య ఒక గ్రామములో బ్రవేశించి రు 1000 లును మరి కొంత ఆస్తిని యాదోపిడిగాడు ఆనుచులతో కలిసి తీసికొనిపోయెను. అనుమానముమీద ఒక గ్రామ ముచుబును మరియొకనిని పోలీసు వారు అరెస్టుచేసిరి గాని ఆరుముగమ్ను బట్టుకొనుట కారధారమేమియును జక్కలేదు. పోలీసువారు యింకను విచారణ జేయుచున్నారు.

ఒకవదంతి

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 8:—మధ్యపరగణాల గవర్నరుగారైన సర్ ఫ్రాంక్లెట్ గారి స్థానమున సర్ బాను కెర్ గారు నియమింపబడుదురని చాల వదంతిగా నున్నట్లు లీడరు పత్రిక నుడువుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 9-వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెల్లూరి ,, డిటా ,, 16.8-0 17.0-0	
డిల్లివి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12.0 9-0-0	
సుపులు ,, ,, 22.0-0 24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 17.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.4-0 12.8-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలము ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

సుపులనూనె బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,, 60.0-0 62.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55.0-0 58.0-0	
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148 మి.ప.కొనూనె 186	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 205.0-0 210.0-0	
కురపసుపు ,, రు 140.0-0 160.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి రు 105.0-0 140.0-0	
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45, 50	
కాశీనాథిపాయకట్టు ,, రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి రు 35.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 30.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ రు 32.8-0 38.0-0	
చదర ,, 33.0-0 38.0-0	
రవుండు ,, 33.0-0 38.0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు రు 78.0-0 81.12-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 24.2-0 24.10-0	
సవరను 1-కి 15.7-9	
ఇత్తిడి బా 1-కి రు 265.0-0 272.0-0	
రాగి డిటా రు 30.0-0 305.0-0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి రు 40.0-0 40.4-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
పొట్టికృష్ణుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

బోండా వెట్టు బారున 1-కి రు 320.0-0	
------------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి రు 9.12-0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు 8.7-0	
పుల్లూరు తేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు 9.3-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2-0	
హోలూరు నెం 20 రు 12.3-0	
జహాన్ నెం 20 రు 12.4-0	
,, ,, 40 ఏ తేలిల అయినను రు 15.18-0	
గోకాకు నెం 12½ రు 9.15-0	
వద్యాక్ నెం 24½ రు 12.4-0	

జ్వరహరి

సీసా 1-కి మెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరిని అందుకుటకు సేవించిన పట్టు విడుపు జ్వరములు. చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు నమస్త జ్వరములు మానన అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

గౌతమీ గ్రంథాలయము రాజమహేంద్రవరము

శ్రీ కంచుమర్తి సుబ్బయ్యమ్మ- స్త్రీలశాఖ

(అద్దంకి సత్యనారాయణ శర్మగారు.)

అయ్యలారా! జూలై 30 తేదీ ఆంధ్రదైనికపత్రికలో గౌతమీగ్రంథాలయములో స్త్రీలశాఖయందు గ్రంథాలయోద్యేషమునకు భిన్నము కాగా అను రిక్విజిషనును సేనుచదివినది. ఇది గ్రంథాలయమునకు చాలా ముఖ్యముగ విషయము. 3-10-23 తేదీని జరిగిన గౌతమీగ్రంథాలయ సాధారణసంఘసభలో యిన్ని ముఖ్యమైన సలహా? లక్ష్యవారం పేటలోని స్థలమా? అను ప్రశ్నయేగాని యీస్థలములకు యిచ్చిన అగ్రిమెంటులలోగల పరతులనుగురించి వాదప్రతివాదములు యేమియు జరిగివుండలేదని నాఅభిప్రాయము. దీనికిదాక్కాముగా గౌతమీగ్రంథాలయమునంటి గొప్ప సంస్థ శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారికి వ్రాసెయిచ్చిన అగ్రిమెంటులో ది 3-10-23 తేదీనిహదిన గ్రంథాలయ సాధారణసంఘమువారికి తెలియని మరియొక అర్థమిడియందుండుటయు అనాలోచితముగను తొందరగను మిక్కిలి వ్యయము కూడిన స్త్రీలశాఖ నొకదానిని గ్రంథాలయోద్యేషములకు భిన్నముగను చట్టవిరుద్ధముగను సాధారణసంఘ సభివారు దూరాలోచనచేయక ఒప్పుకొనుటయు తటస్థించినది.

స్త్రీలశాఖ యిప్పటికిని గ్రంథాలయములో మాసోదరకార్యనిర్వాహకులచే తెరువబడకుండుటయే యీశాఖను నిర్వహించుటచాలకష్టతరమని తెలియజేయుచున్నది. శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారు తమధర్మపత్ని పేటి స్త్రీసభ్యురాలండ్రు రమారమి సగంవంతు గ్రంథాలయభవనములో కేటాయింపు చేయవలసినది కోరియున్నారు. ప్రస్తుతం శ్రీశీతారామ చంద్రరావుగారు పుదారభావముతోదయచేసినవిరాళముఆరువేలరూపాయలన్నూ లక్ష్యవారం పేటలోని భవనముకొనుటకు వెచ్చింపబడినది. ఈ భవనము గౌతమీగ్రంథాలయమునంటి ప్రజాసంస్థకుతగినభవనము కాదని కొందరి ప్రముఖుల యభిప్రాయమై వుండగా యిందులోనే సగముభాగము కేటాయింపుగా స్త్రీలకొర కమర్చుట విశేష ధనవ్యయముతో కూడినదై వుండును. నామమాత్రమేగాక నిజముగా స్త్రీలశాఖయే నిర్వహించుచున్నచో యీకేటాయింపు చేయింపబడిన గ్రంథాలయభాగములో ప్రత్యేక గ్రంథ భాండాగారమునుద్ధానికీతగు పరికరములువుండవలయును. ఇందు స్త్రీలు పరిచారికలుగా నుండవలయును. దీనికిగువ్వలను మధికము. ప్రభువునకు కొన్ని వేల రూపాయలైనను వెచ్చింపవలసివుండును. ప్రతిసంవత్సరము గ్రంథాలయనిర్వహణమున కెంతసొమ్ము వెచ్చింపబడుచున్నదో నూతనముగా నియమింపబడు యీస్త్రీలశాఖకుకూడ అంత ధనవ్యయ మవసరమని నాఅభిప్రాయము. స్త్రీలశాఖ పరతులయొక్క అర్థమిడి. గౌతమీగ్రంథాలయ మీశాఖానిర్వహణమునకు పూనుకొనుస్థితిలో లేదని గ్రంథాలయముయెడల నాకుగల అనుభవమునుబట్టి తోచుచున్నది. గ్రంథాలయము నిర్వహింప లేని పరతుల గ్రంథాలయమున కంటగట్టుట గ్రంథాలయ ము ను దా తల ఆ ను గ్ర హ ము న కు పా లు చేయుటయే. దాతలు తమయిష్టమువచ్చినట్లు గ్రంథాలయ వ్యవహారములు జరిగినంతకాలము యిట్టిపరతులను నిర్వహింపుమని గ్రంథాలయకార్యనిర్వాహకులను బాధింపకపోవచ్చును. కాని దాతకును, గ్రంథాలయకార్యనిర్వాహకవర్గమువారికిని గ్రంథాలయ నిర్వహణములో భిన్నాభిప్రాయములు గలిగినవెంటనే దాతలు తమపరతులను పూర్ణముగ చలాయించుటకు బూనుకొందురు. అప్పుడు పరతులు చాల బాధకరము లగును. గౌతమీగ్రంథాలయము ఆంధ్రదేశములోని కెల్ల పరిశోధకులకు పండితులకు, మున్నగువారి కుపయోగపడనట్లు గొప్పసంస్థగా చేయవలయునని గ్రంథాలయ స్థాపకులు తత్కార్యనిర్వాహకుల యాశయము. బహుధనవ్యయముతోకూడిన బాధకరము లగు పరతుల కొప్పుకొనుట గ్రంథాలయ డ్యేముముకాదు. ఇంత ధనవ్యయముతోకూడిన స్త్రీలశాఖకు శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారి ధర్మపత్ని గారివంటి వ్యక్తిపేరు పెట్టినచో ప్రజాపోషణము కానేరదు. శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారే యీస్త్రీలశాఖయందు అభిమానమున్నయెడల ప్రస్తుతగ్రంథాలయ భవనములో యీశాఖను నెలకొల్పుటకు చేయవలసిన మార్పులకును దాని నిర్వహణమున కేటేట కావలసిన ఆదాయమునకు సరిపోవునట్లు ధర్మపత్ని గారిపేరు స్ఫూర్తకనిధి నొకదానిని గ్రం

థాలయమున కొసంగుట యుచితము. ఇట్టి వ్యయమునాలో కూడిన శాఖలను గ్రంథాలయమువారు నిర్వహింపవలె. ఇంత కంటే వేరుమార్గము కానరాదు.

శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారి సతీమణిపేరు గ్రంథాలయములో నుంచుటకు స్త్రీలశాఖవలె గ్రంథాలయమునకు బాధకరము కాని అనేకమార్గము లున్నవి. వారిభార్యపేరు గ్రంథాలయభవనమున నొకఫలకము చెక్కించి శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారి విరాళము దానిమీద శాశ్వతముగా చెక్కింపవచ్చును. కాని యెడల వారిభార్యపేరు గ్రంథాలయభవనములో కొన్ని గదులను పిలువవచ్చును. వీటికి యేటేట నగు భనవ్యయము చేమియు వుండదు. యింతకు ఇప్పటివరకు యీ స్త్రీలశాఖ గ్రంథాలయభవనమున పెట్టుబడివుండలేదు. శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారు యీశాఖను పెట్టమని కోరి గ్రంథాలయకార్యనిర్వాహక వర్గమువారిని బాధించుటలేదు. దాతకును గ్రంథాలయమువారికిని వ్యవహార వింత యనుకూలముగా నున్నప్పుడు గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులు ఉదారభావముతో విరాళము నొసంగినదాతను కోరిన స్త్రీలశాఖ పరతులను తొలగించుకొందురని పట్టణపుప్రముఖుల యభిప్రాయమయియున్నది. ఈపరతుల వ్యవహారములలో పేచీలకు తావులేకుండగను నిర్వహించుటకు పిలు గలుగునవిగ నుండవలయును.

సర్వజనపు సక భాండాగారముతోగాని వసురాయపు సక భాండాగారముతోగాని యీ రెండు సమ్యేకనము అయిన గౌతమీ గ్రంథాలయములో గాని లేని శ్రా త్తయ్యదేశములను యాచితిని సాధారణ సంఘసభ్యులు వదులుకొనవలసినదని శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారిని ప్రార్థించినచో వారునిరాకరింపరని నాయభిప్రాయము. కావున జరుగబోవు గౌతమీగ్రంథాలయ సాధారణసంఘసభలో యిట్టి ప్రార్థనాపూర్వక తీర్మానము నొకదానిని వుపపాదించి సభ్యులెల్లరు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించి శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారిని కోరినవారు తప్పక తమ పరతులను వదులుకొనుదురని నాయాశయము. గ్రంథాలయ ఫలవిషయమై గలిగిన పట్టుదలలో యిట్టి పరతులను చర్చింపకయే సభ్యులు ఒప్పుకొనుట చాల విచారకరము. ఎట్లయినను యీపరతులను దాతల యభిప్రాయమిడట తొలగించుటకు గ్రంథాలయ సభ్యులను కోరుచున్నాను.

చిన్న నాటనుండియు గ్రంథాలయోద్యమముయెడల ప్రీతి గలవాడనై తత్సేవయే నాజీవితమునకు పరమావధిగా భావించి గ్రంథాలయోద్యమ కార్యనిర్వాహకుడ నగుటచేతను యీగౌతమీగ్రంథాలయ స్థాపకులలో నొకడనగుటచేతను చాలాకాలము తన్వ్రంధాలయ కార్యనిర్వహణ మొనర్చినవాడనగుటచేతను ప్రస్తుత మావిషయమున పాలుగొనుట కధికారము గలవాడనై శ్రీశీతారామచంద్రరావుగారికిని గ్రంథాలయసభ్యులకును గ్రంథాలయోద్యమాభిలాషగల ప్రముఖులకును యీవిజ్ఞాపనము విన్నవించుకొనుచున్నాడను.

ఈ విజ్ఞాపనమును మన్నించి గౌతమీగ్రంథాలయమును ఆంధ్రదేశప్రతిష్ఠాపనలకెల్ల తలమాలికయగునట్లు చేయుదురుగాకయని ప్రార్థించుచు సర్వేశ్వరుని స్మరింపుచు యింతటితో విరమించుచున్నాను.

ఛాల్వేగారికి 2 సం॥ కఠినశిక్ష.

వార్తా, సెప్టె 8:—హింజును ఘాటులోని కాంగ్రెసు పచారకుడు చాల్వేగారి 153 ఎ సెక్షను క్రింద శిక్షింపబడిరి. ఆగస్టు 1 తేదీన ఆయన హింజును ఘాటునందు ఒసంగిన ఉపన్యాసమునందు ఆంగ్లేయులకును హిందవులకు విరోధము పెరిగించు విషయముల బలికెనని సేర మారోపించబడినది. వార్తాసబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు 2సం॥ కఠినశిక్ష విధించిరి. మద్రాసు అసహాయవాది యైనందున ప్రతివాదన పెట్టుకొన నిరాకరించెను. (ఆ. ప్రె)

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు
బందరు బుట్టయ్యపేట హాల్లో

ఈ దిగువ నుడహరించిన ప్రకారము నాటకములు ప్రదర్శింతురు.

రాధాకృష్ణ - 10-9-24

ద్రౌపది - 13-9-24

స్త్రీలము కుశల మగుటచే పొరుగుగ్రామస్థులు ముందుగా టిక్కెట్లను జాగ్రత్తచేసికొనగోరవచ్చును.

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య,
కార్యదర్శి.

100

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

(నిన్నటి కథలు)

చాదరీగారు:—1922 వ సం॥ బ్యాంక్ యాక్టును చూచి “లెడ్జర్ కీపింగ్” “కలగలపు” మొదలయిన మాటలభావము చెప్పడములతో అంకెలు దిద్దబడెననియేనా?

సాక్షి:—అవును.

ప్రశ్న:—29 వ మార్చినుండి అంకె లక్షయేనా, మార్చి మియు జరుగలేదుకదా!

జవాబు:—లేదు.

ప్రశ్న:—1922 వ సం॥లో ఏర్పాటుచేయబడిన క్యాపిటల్ సమ్మేషన్ పద్ధతి నెరుగుదువా?

జవాబు:—అవును. 1922 వ సం॥ మార్చి నెలలో.

ప్ర:—దీని విషయమున నీవు సరిగా లెక్క తయారు చేయవలయునుకదా!

జ:—అవును.

ప్ర:—ప్యాసింగ్ ఆఫీసర్ నిలవను తిన్నగా లెక్కచూచుటకేదా యీ సమ్మేషన్ చేయునది?

జ:—అవును.

ప్ర:—అందుకనియే మొత్తము నల్లసిరాతోగాక ఎర్రసిరాతో చేయబడియున్నదికదా!

జ:—అవును.

ప్ర:—చేకింగ్ ఆఫీసర్ల రాకపూర్వమే నీవు సమ్మేషన్ అంకెలను ద్రావకముతో దిద్దితిని నూచింతువా?

జ:—నేను సమ్మేషన్ లెక్కను దిద్దలేదు. లాన్ అండ్ ఏజన్సీ డిపార్టుమెంటు వారివద్దకు పోకపూర్వమే బ్యాంకును దిద్దితిని.

ప్ర:—క్వార్టర్ల సమ్మేషన్ లెక్క తనిఖీచేయవలసిన యెడల ఆఫీసరును, లాన్సు అండ్ ఏజన్సీకానివారను కూడ తనిఖీచేయదురా?

జ:—అసలరములేదు.

మరియుక ప్రశ్నకు సాక్షి లాన్సు అండ్ ఏజన్సీకాని ఉద్యోగులు జమ, ఖర్చులవిషయమై అంతర్దృష్ట వహింపరని తెల్పెను.

ప్ర:—ప్రతిక్రమరమున నిలువజేయుదురా గావున నీ సమ్మేషన్ చెక్కింగ్ ఆఫీసర్లకోసం మేర్పాటు చేయలేదని నీకు తెలుసును! అందువలన మరియొకరికోసం మిది యేర్పాటుచేసితి!

జ:—నేను చెప్పజాలను.

ప్ర:—ప్రతిఆరునెలలకు క్రొత్తకవల్లను విర్వరచ విషయమున ఏజన్సీకానివా రాలోచించెదరా!

జ:—అవును.

ప్ర:—కావున క్వార్టర్ల సమ్మేషనులో వేసిన అంకె లాన్సు అండ్ ఏజన్సీ కానివారికి పోవును!

జ:—అవును.

ప్ర:—చేకింగ్ ఆఫీసరు పోకర్వమునకై కాక లాన్సు అండ్ ఏజన్సీకానివారి పోకర్వమునకై యీవిధాన మేర్పరచబడెను!

జ:—ఎప్పటికిని కాదు. లాన్సు అండ్ ఏజన్సీకానివారి పోకర్వము.

ప్ర:—కవల్లతో ఆక్కౌంట్స్ కానివారి కేమియు సంబంధములేదు!

జ:—ఉన్నది.

ప్ర:—వారు వాటిని తనిఖీచేసెరా?

జ:—అవును.

కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చుచు బ్యాంకును షిట్లలోని అంకెలను లాన్సు అండ్ ఏజన్సీకానివారివద్దకు పోకపూర్వము దిద్ది, ఆకానివారివద్దనుండి షిట్లు తిరిగివచ్చినతరువాత అసలుఅంకెలను తిరిగి చేయుచుంటినిన సాక్షి తెల్పెను.

ప్ర:—29 వ మార్చి అంకె నెన్నిసార్లు దిద్దితి?

జ:—రెండుసార్లు.

అసలు నిలువయిన 5 లక్షల పైచిల్లర అంకెను 5 లక్షల పైచిల్లర అంకెగా దిద్దితినియెని తిరిగి ఆ అంకెను 5 లక్షలకంటె దిద్దితినియు సాక్షి తెల్పెను.

ప్ర:—ఇందులో 5 లక్షల అంకెను చూపించెదరా?

జ:—ఇప్పుడది ఒకలక్షగా నున్నది.

ప్ర:—అది ఒకలక్ష ఎప్పుడైనది?

జ:—లాన్సు అండ్ ఏజన్సీకానివారివద్దకు పోవుటకు కొంచెము పూర్వమే దానినిదిద్దితిని.

ప్ర:—ఒకటిని అయిదుగను, అయిదునొకటిగను ఎన్నిసార్లు దిద్దితి?

జ:—(ఆరవముద్దాయియగు) సవరముత్తు నాలెడ్జర్ చూచినను నేను లెక్కించెడివాడనుకాను.

చాదరీగారు:—“సవరముత్తునంగతి ఇప్పుడక్కరలేదు. జయచేసి నాప్రశ్నకు జవాబియుడు.”

ప్ర:—ఈ అంకె ప్రత్యేకముగా లాన్సుకానివారివద్దకు పోవలెనుకదా!

జ:—అవును.

ప్ర:—చూడువారములలో 9 సార్లు దిద్దివపు. అది సరియైనసమాధానమేనా?

జ:—జరిగినది సరిగా అంతే?

ప్ర:—29 వ మార్చి అంకె 9 సార్లు దిద్దితిని. ద్రావకము కాగితమునందు చిల్లిపడచేయునని నీకు భయములేదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—ద్రావకముతో అంకెను తుడిచివేయుటకు తడవకు 10 నిమిషములు పట్టును?

జ:—ఈ పని ఆఫీసుజరుగుకాలమునందుకాక ఆఫీసునుగి నినతరువాత చేయుచుంటిని.

ప్ర:—లెడ్జర్ 5 గంటలకు ఇనుపపెట్టెలో చేరనక్కరలేదా!

జ:—నాపని పూర్తియైనపిదప లెడ్జరును ఇనుపపెట్టెలో నుంచెదను.

ప్ర:—రాత్రి పదిగంటలవరకు ఈరీతిగా దిద్దుచుండెదరా?

జ:—రాత్రి 6½, 7 గంటలవరకు.

న్యాయమూర్తి:—అంతవరకు ఆఫీసులో నితరు లెవ్వరైన నుండెడివారా?

సాక్షి:—పెద్దయ్యదొడ్డుగారు ఉండెడివారు కాదు. కాని గుమాస్తాలు మొదలగువారు రుండెడివారు.

ప్ర:—నీలెడ్జరు సమయానికి పెట్టెలో పెట్టుట లేనేమీ పని అనుమానము కలుగలేదా?

జవాబు లేదు.

ప్ర:—అంకెలనుదిద్ది తిరిగిసరియైనఅంకెను వేసినప్పుడు పూర్వపు అంకెలను దిద్దినప్పుడుకూడ నిట్టి కారణమే యుండవలెనుకదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—29 వ మార్చి అంకెను దిద్ది తిరిగి సరిగా ఏల వేయలేదు!

జ:—సమ్మేషనుపై ఉద్యోగిసంతకము పొడిఅక్షరాలు వేయబడినప్పుడు నేను పడచే దిద్దుటకు వీలులేదు.

ప్రశ్న:—పట్టుబడుచు వసుకొనలేదా, రామచంద్రను గాదా?

జ:—అనుకొనవలసినదేకాని యేమియు ఒడుదుడుకు సంభవించలేదు.

ప్ర:—1922 సం॥ జూలై 12 వ తేదీకి తరువాత నీఅంకెలను దిద్దితినినీ నేను నూచింతున్నాను.

జ:—కాదు.

న్యాయమూర్తిగారిడిగిన ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు తాను సమ్మేషన్ చేయబడిన తరువాత బ్యాంకుకు పోలేదని సాక్షి చెప్పెను.

చాదరీగారు:—1922 వ సం॥ ఆగష్టు 31 వ తేదీలోపుగా పోలీసువారు పుస్తకములను స్వాధీనము చేసికొనిరికదా!

సాక్షి:—నా కాసంగతి తెలియదు.

ప్ర:—పోలీసువారికిని నీకును ప్రత్యేకముగ నొకగది యేర్పాటు చేయబడలేదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—గదిలో నెవరుండిరి?

జ:—చాలవరకు శివశంకరముండెడివారు, కమిషనరును గ్రాంటుగారును మాడ ఆప్రత్యేకింపబడిన గదిలో నుండెడివారు.

చాదరీగారు:—“నేను నీజవాబు నంగీకరింపను. గ్రాంటుగారిని వదలిపెట్టు. రామచంద్రయ్యగారూ! ఇతరుల ప్రసక్తి తీసికొని రావలెను.

ప్ర:—ఈదిద్దుడులకు తగిన కారణము లేదని నీవు ఒప్పుకొనవలసినదేకదా!

జ:—అవును.

ప్ర:—దిద్దుడులలో అనేకములకు సరియైన సమాధానము లేదుకదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—నీదిద్దుడుల కొక నీతినియమును లేదుకదా?

జ:—కొన్నిటిలో లేదు.

ప్ర:—అహమ్మద్ బాచా తాలూకు చెక్కులను ఓవర్ డ్రాఫ్టు పుస్తకములో నుంచుటగుర్చి నిన్ను నేను ప్రశ్నించిన సంగతి నీకు జ్ఞాపకమున్నదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—న్యాయమూర్తిగారిలో “మహాప్రభో, బ్యాంకు లో నేను చేసినపనులలో ననేకములకు కారణమేలేదు” అని నీవుచెప్పితిని. కారణము చెప్పలేనిదో సరియైన సమాధానము కూడ చెప్పలేవు. అంతేకదా!

జ:—అవును.

ప్ర:—ఈచెక్కుల నష్టపడప్పుడు ఓవర్ డ్రాఫ్టు పుస్తకమునం దెన్నిసార్లు ఎక్కించితివి?

జ:—1922 వ జనవరివరకు సరిగానే ఎక్కించితినినీ నాకు జ్ఞాపకము.

ప్ర:—తరువాత?

జ:—నాలుగుసార్లు.

ప్ర:—ఒకదాని విషయమున నీ చర్యకు కారణము లేదని తెలిపితివి. అది విషయముననో ప్రత్యేకముగ తెల్పదనా?

జ:—అహమ్మద్ బాచా గుమాస్తా ఒక చెక్కును చూపించెను. మేము తిన్నగా షిట్లమేనేజరు దగ్గరకుపోయి సంతకము పొడిఅక్షరములు వేయుచుంటిమి. కాని అతడెట్లువేయక నన్నుఆచెక్కు లెడ్జరు కీపర్ వద్దకు తీసికొనిపోయి ఓవర్ డ్రాఫ్టు పుస్తకములో నెక్కించుమనెను.

ప్ర:—ఎట్లయినను సాధారణముగ ఓవర్ డ్రాఫ్టు పుస్తకములో నెక్కించుటకు పూర్వము బిల్ మేనేజర్ సంతకము పొడి అక్షరాలతో చేయుచుండెడివాడవు. ఇంతలో షిట్ల మేనేజర్ అడ్డుమువచ్చుటచేత నట్లానర్పితివికదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—మిగిలినవాని విషయమేమి?

జ:—నేను ప్రత్యేకముగ దేనినిగుర్చి చెప్పలేను.

ప్ర:—1922 సం॥ జనవరిలెడ్జరు తీసిచూడుము. వడ్డీలెక్క కట్టబడివున్నదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—జనవరి 30 వ తేదీని కట్టబడినదికదా!

జ:—అవును.

మరియుక ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు వడ్డీ నూటికి ఎనిమిది రూపాయల మోపున కట్టబడిననియు, ప్యాసింగ్ ఆఫీసరు శివశంకరంగారు దానిపై పొడిఅక్షరాలతో సంతకము పెట్టి రనియు సాక్షి తెల్పెను.

ప్ర:—ఆ వడ్డీ సరియైన నిలవమొత్తమునకే కట్టిరికదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—దానిపై నెవరి సంతకము పొడిఅక్షరాలున్నవి?

జ:—ప్యాసింగ్ ఆఫీసరుగారగు శివశంకరంగారిని.

ప్ర:—ఆరీతిగనే మార్చి 29 వ తేదీన 100 కి 9 వంతున వడ్డీ కట్టబడెనుకదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—పాసింగ్ ఆఫీసరు దానిపై సంతకము జేసెనా?

జ:—అవును. మాణిక్యంపిల్లే గారు చేసిరి.

ప్ర:—ఏప్రిలు 29 వ తేదీన సరియైన సంఖ్యవైననే 100 కి 9 వంతున వడ్డీ గట్టబడెనా?

జ:—అవును.

ప్ర:—పాసింగ్ ఆఫీసరుచే సంతకము చేయలేనా?

జ:—అవును. జెయ్యుగారిచేత.

ప్ర:—29 వ జూనునందు వేసినసంఖ్య సరియైనది. పాసింగ్ ఆఫీసరు దానిపై సంతకము జేసెను గాదా?

జ:—అవును. అంధు మాచ్ఛేమియులేదు

ప్ర:—క్రమసంఖ్య వచ్చుకొరకు లెక్క సరి చేయవట్టి జేయ్యుగారిచేత సంతకము చేయబడినదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—1922 సం॥ తీసికొనుము. 1922 సం॥ లో పద్దుల యందు తప్పులున్నవా?

జ:—అందు తప్పులున్నవి లేదు.

ప్ర:—పాసింగ్ ఆఫీసరు సంతకము జేసెనా?

జ:—అవును.

ప్ర:—క్రమమైన సంఖ్య కనుగొనుటకుగాను పాసింగ్ ఆఫీసరు లెడ్జరును జూచునుకదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—అప్పుడప్పుడు ఇంపీరియల్ బ్యాంకు పెద్దపూం డీలరు ప్రకమునందు వడ్డీకొరకు ఖర్చువ్రాసినలెక్కయొక్క నోటీసును ముద్దయిలో నొకరికి పంపియుండెనుకదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—ఇప్పుడదిన వడ్డీరేషిదులు ఇవిగాదా?

జ:—అవును. అహమ్మద్ బాచాను.

1922 జూను 30 వ తేదీవరకు అకౌంటునందు ఖర్చు వ్రాయబడెనని సాక్షి చెప్పెను.

ప్ర:—1921 సం॥ లో కొన్ని లెక్కలను నీవు చూచుచుండినట్లు జ్ఞప్తి యున్నదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—సోమర్నగరు అను పాసింగు అఫీసరు అప్పు డుండా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులపై వడ్డీకట్టుచున్నది నీవేమైన అడిగినా?

ఉ:—ఒకసారి నాకు జ్ఞప్తి యున్నది.

ప్ర:—అకాలముందు (1921 లో) 1922 సం॥ లో జరిగినట్లుగానే అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులపై వడ్డీ సాగుచుండేనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—వడ్డీ ఎట్లు కట్టువలెనను సమస్య వచ్చియుండేనా?

ఉ:—అవును. అక్టోబరు 1 వ తేదీన సోమర్నగరు రాసంగతిని చీఫ్ అకౌంట్ టెంటునకు నివేదించినందున, అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల తీయించియు నొక నాటుకోటి కట్టికి లాభము గలుగజేయుచున్నానని తనపై తిపాట్లు చేసెననియు అందుపై అతడు తనను అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులను విడిచిపెట్టి సరియగు డెబిటు బాలన్సుమీదనో వడ్డీకట్టువలెననిగా కోరెననియు జెప్పెను.

ప్ర:—ఈ ప్రత్యేక లెక్కయందు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల తీయబడి ప్రస్తుతము జమచేయబడుచున్నట్లు ఆతడు తెలిసికొనెను గాదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులకు ఎదురుగా ఖాతాదారు బ్యాంకు లెక్కలను ఉపయోగించుకొను చుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అ ప్రత్యేక లెక్క సంబంధించినంతవరకు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల విధానము ప్రయోగమందుండేనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అప్పుడు కేట్రీరికి కంప్లయింటు చేసెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అప్పుడు కేట్రీరి ఎవరు?

ఉ:—మురెగారు.

ప్ర:—సాక్షి మరెగారిని ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చుచు “డెబిటు బాలన్సు తగ్గించుటకై అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల తీయగూడ” డని తాను వ్రాయవలసినదిగా కోరబడితినని చెప్పెను.

ప్ర:—ఈ అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల విషయమై సోమర్నగరు బాగుగా తెలిసికొని యుండిరాదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అవిధానము మాన్యబడలేదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—కుక్రవారములందు వరుసగా అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కు తీసుక రాబడుట కలదని ప్రాసిక్యూటరు సూచించినట్లు నీకు తెలియునా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అదితెలిసిన దినములందు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కుల తీసుక రావడమేమిట గదా నీవాదము?

ఉ:—(ప్రత్యుత్తరము లేదు)

ప్ర:—కుక్రవారముగాక మిగిలిన దినములందు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులు కట్టలు కట్టు తీసుకొనబడుచుండెనని నీవు వింటివి నిజమేనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ విషయమై క్రిందికోర్టులో నీవు క్రాసు చేయబడితివి. అందుకు నీవు చెక్కులు తీసికొని ఉద్బిచ్చు లేదులు తెలియనగు విధానమెదియు బ్యాంకునందు లేదనియు చెప్పితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆ చెప్పినది నిజమేనా?

ఉ:—అదికూడ నిజమే. విదప సాక్షి నాను క్రింది కోర్టులో చెప్పినపుడు తప్పుచెప్పితిని యొప్పుకొనెను.

ప్ర:—అందువలన ఇప్పుడు చీఫ్ జరీక్షలో “ప్రతివారమున్ను లేక ప్రతి చెక్కు యొక్క దినమున గాని ఒక సమావేశము జరుగననియు అందు నీవున్న మరెగారులు జేరి డెబిటు బాలన్సురద్దుచేయుటకు ఎన్ని అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులు తీయవలసియున్నదో ఆలోచించెదరినియు” చెప్పితివి? ఆకథ నెందుకు తెచ్చితివి?

ఉ:—వారి యనుమతిలేనది నేనాసంఖ్యను తీసుకరాజాలను.

ప్ర:—దానిని నీవుక్రిందికోర్టులో చెప్పనేలేదు. ప్రత్యక్షములేదు.

చాదరిగారు ప్రత్యుత్తరముకొనకై తరచుగాసాక్షి ఆఫీసుకు జవాబిచ్చుటకు తానివ్వవలెనని చెప్పెను.

ప్ర:—సాధ్యమైనంతవరకు ఇటువత్తుములను కలుప ప్రయత్నింపుము” అను వ్రాతయొక్క ముఖ్యమును ఇప్పుడు గ్రహించితివా?

ఉ:—అందు తప్పేమియులేదు.

ప్ర:—దానియర్థమేమి?

ఉ:—“అనవసరముగా ఇటువత్తులను కలుపవద్దనియె” యనియర్థము.

ప్ర:—అది నీవలన జేయబడినది. ఎందువలన చేసితివి?

ఉ:—అప్రశ్నకు సమాధానముచెప్పటకు నాకెప్పుడు లేదు.

ప్ర:—ఈ కోర్టులో సాక్ష్యముకొరకై దీనిని నీవుసృష్టించినావు.

ఉ:—సృష్టించు ఏమియులేదు.

ప్ర:—కోర్టుగా సృజించుటకారు. తేనిది ఈపించుట.

తదుపరి సాక్షి 1922 సం॥ లెక్కను తీసికొని కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుగా ఏప్రిల్ 4 వ తేదీయందు, మే 8 వ తేదీయందు, మే 15, 22 తేదీలందు, నవంబరు 24, డిసెంబరు 1, 8, తేదీలందు, 1922 సం॥ జనవరి 5, 12, 26 లందు ఫీబ్రవరి 2 నందు, మార్చి 16 తేదీయందు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులు తీయబడలేదని చెప్పెను. 1922 మొత్తము 1923 వరకుగల కాలమంతయు అనామ్యుడు బాచా సుమారు 19 లక్షలవరకు డిస్కాంటు బిల్లు జమకట్టెనని జెప్పెను.

ప్ర:—రూ 4,15,000 లకు పైగా డబ్బుకూడకట్టెను గాదా?

ఉ:—ఆ లెక్కనా వద్దనుండదు.

ప్ర:—నెం 1 రు అకౌంటుకు 80 లక్షల ట్రాన్స్ ఫర్ ఉండెనుగాదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—సాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు కివళం కరన్ గారు అకౌంటు డిపార్టుమెంటునందు పనిచేయుచుండెననియు 1915.16 లో మరెగారు డిపార్టుమెంటులో అతను పెద్ద గుమాస్తానియు చెప్పెను.

ప్ర:—1916 సం॥ లో బ్యాంకుపద్ధతిని మార్పునీతిలో ఆరంభించెనా?

ఉ:—అట్లు చేయుటకు తగినస్థితియందుండెను.

ప్ర:—1916 సం॥ ముందు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులు డబ్బు చెల్లించువరకు అకౌంటులో జమకట్టువలెననిగాదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అది పాసుబుక్కునందు జమలుగా చేయబడుచుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అంతకాలమువరకు ఈపద్ధతి జరుగుచుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1916 సం॥ లో బ్యాంకులపైకాసులు ఈపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అకాలముందు సర్ డెర్బార్డుహంటుగారు బ్యాంకునకు కేట్రీరిగా నుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—యెమ్. వీ. పార్థసారథి అయ్యంగారను నొక నిపుణుడైన “ఇండియన్ ఉద్వోగి” యుండెనుగాదా?

ఉ:—అవును. ఆయన మానేజరుగను కోశాధికారిగనుండెడివాడు.

ప్ర:—బ్యాంకులో ఆయన మిగుల అనుభవశాలి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆ విధానమునుగురించి ఆయన చెప్పినట్లెను మర్యాదతో వినుచుండెడివారు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—చెల్లుబడి లేక లెడ్జరు, పాసుబుక్కునందు అన్ క్లెయర్డ్ చెక్కులు జమకట్టుపద్ధతిని గావించినవారు సర్ డెర్బార్డు హంటుగారు గాదా?

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—అప్పుటినుండి ఈ విధానము వచ్చుచుండేనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బ్యాంకులో ఉద్వోగులందరికి తెలియకుండ ఈ విధానము ప్రవేశపెట్టువడజాలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఉద్వోగియులు నోటిమాటలతో నిచ్చిన యుక్త రుతుల ప్రకారము నీ చెప్పడేనా చెక్కుల సంగీకరించితివా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—17 వ జనవరినాడు క్రిందికోర్టులో నీ నొసగిన వాజ్యాలమునందు “నేనొక్కసారిపాసింగ్ ఆఫీసరునోటిమాటలతో నొసగిన ఉత్తరువు ప్రకారము ఒక చెక్కును అంగీకరించితిని” అని చెప్పితివి అట్లు చెప్పితివా?

జ:—చెప్పితిని.

ప్ర:—అమాట నిజమేనా?

జ:—అది తప్పుజవాబు.

ప్ర:—అట్టిదేనా చెందుకొచ్చితివి?

జ:—అట్టి సంగతి జరుగలేదు.

ప్ర:—అట్టిసంగతి జరుగనప్పుడు, నీవాజ్యాలమున వామాటయందుకుటకు కారణములేదు.

జ:—ఆ సమయమున నేను చాల జబ్బుగానుండి అట్టి కేటితో ఆసుప్రతినుండి కొనిరాబడితిని. నేను పొరపాటున చెప్పితినేమో?

ప్ర:—నీవు వాజ్యాలమును చదివిన తరువాత యాదృశ సంతకము చేసితివా?

జ:—అవును.

ప్ర:—అందులో “ఈ” లేక, “ఓ.ఈ” అని వ్రాయలేదు.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఆవాజ్యాలమును చదివి దానిపై సంతకముచేసి నదిదేనా?

జ:—నే నా వాజ్యాలముపై సంతకము చేసితిని.

ప్ర:—వాజ్యాలముంతయు నీకు చదివి వినిపించుచుండేనా?

జ:—అవును.

ప్ర:—నీజేమియు అభ్యంతరము తెలపలేదు?

జ:—లేదు.

ప్ర:—బిల్లుమేనేజరు పొడి అక్షరాల సంతకము కాగల చెక్కులను నీవేగాక ఇతరులకూడ అంగీకరించుచుండిరి కదా?

జ:—అవును.

ప్ర:—ఈచెక్కులపైన బిల్లుమేనేజరు పొడిఅక్షరాల సంతకముకలదా.

జ:—ఉన్నది.

ప్ర:—డిస్కాంటుబిల్లుల యాధారముపైన బిల్లుమేనేజరు పొడిఅక్షరాల సంతకము చెట్టునకదా?

జ:—అట్లే అంగీకరింపబడి యుండవచ్చును. అంతటితో నిష్ప విచారణ చాలింపబడెను.

* * * * *

నేటి విచారణ

దానకము నుపయోగించుటను గురించి
విశేషములు

అవ్రూపరున్నతాను పరిక్ష

(న్యాయమూర్తి బీసీగారి యెదుట)

ఈ దినమున నైకోర్టు సెషన్సునందు న్యాయమూర్తి బీసీగారి యెదుట, ఇంజీయరు బ్యాంకు కేసునందు, ముద్దాయి లన్యాయవాదియగు ఎ. ఎస్. చాదరిగారు అవ్రూపరుగ విరామచంద్రయ్యగారి నింకను క్రాసుపరీక్ష జేసిరి. మధ్యాహ్నము, చాదరిగారి క్రాసుపరీక్ష ముగియునని తెలియుచున్నది.

చాదరిగారు:—రుక్మిణి, దాదాసాహెబుల అక్కాంట్లు సంబంధించినంతవరకు, నిలువ, బాకీముత్తమల గురించి ఋణముల శాఖవారికి సరియగు మొత్తములే జేలంపబడుచుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ప్రతివారము నట్లు చేయుచుంటివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—మూడువారములవరకు ఎట్టి మాధ్యమము నొసకవు లేదని నీవిదివర కొకకథ జెప్పియుంటివి. నీ చెప్ప డట్లుజేయలేదో లేదేలు జెప్పుము.

ఉ:—జేలన్యూటీటుజూడకుండా లేదీని జెప్పలేను.

ప్ర:—ఏవత్సరము.

ఉ:—1923 లో మార్చి 2 లలోనో, ఏప్రిల్ 2 లోనో యుండును.

ప్ర:—1923 ఫీబ్రవరి 2, 9, 16 తేదీలు వారాంత్య దినములు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అప్పుడే లెక్కలనుగురించి ఋణములశాఖవారికి చెల్లు పు సకములో సరియగు మొత్తములే చేసితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—వీరినెప్పుడు మార్చిలో జూరికి తప్పము.

ఉ:—నాల్గవనానందును, చీపు అక్కంటెంటు నచ్చి పరీక్షింపనున్న సమయమునను మొత్తముల మార్పు మండేవాడను.

ప్ర:—బాలస్వప్నీటును రెడ్డరతోపోల్చి సరిజూచు నపుడు, చీపుఅక్కంటెంటు నీ తప్పుడులెక్కలను గనుగొనునని నీవు భయపడుదుండేవాడవు?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాకీ మొత్తమును నిలువమొత్తముగా మార్పునో నీ కృత్రిమము కనుగొనబడుట తప్పుమనుగదా?

ఉ:—అట్లుమార్పుచేసిన మొత్తములు నల్ల సిరాతో నుండుటచేత, నవి నిలువయునియెంచి ప్రయోధికారులు ఆ మొత్తములను జూడకుండ వదిలివేసెదరు.

ప్ర:—బాకీ గానుండువలసిన ఖాతా నిలువగా నుండుటచే ప్రయోధికారుల కనుమాన మధికమగును.

ఉ:—కాని నా మొత్తములు ద్రావకముచే మార్పునెడల, వెంటనే అంతస్పష్టముగా గాన్పింపదు. దినములు కడచినకొలది స్పష్టతరముగా గాన్పించుచుండును.

ప్ర:—చీపుఅక్కంటెంటు వారంత్యనిలువ నివేదికమును పరీక్షించునెడల క్రిందటివారమున నెంత నిలువయున్నది గూడ పరీక్షించును.

ఉ:—కాదు. అక్కంటెంటు ఆ ఒక్కవారము మొత్తములనే జూచును.

ప్ర:—అట్లుగనో అక్కంటెంటునచ్చి పరీక్షించుటకు పూర్వము మూనువారములవరకుగూడ నిట్లు మొత్తములుమార్చినట్లు నిదర్శనములుగలవు. అందుకు సమాధాన మేమిజేప్పెదవు. నిజముగా పట్టుబడకుండ తప్పించుకొనగోరుచో నెల సరివారం మొత్తము నొక్కదానినే మార్చియుండవలెను.

ఉ:—నేను ఓనరు డ్రాఫ్టుల నొసరిపట్టికను జూడవలెను, ఫీబ్రవరి రెండవనారమున నెలసరిపుస్తకములో సరియగు సంకేతవేసిన నేదప్ప కనుగొనవచ్చును. అందుచేత మార్చిలేదా?

ప్ర:—ఫీబ్రవరికి పూర్వము నీవు లెక్కలను మార్చలేదా? అట్లుజేయుట కనుసరిముగలగలేదు గాబోలు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—దయయుంచి, జనవరి 26 తేదీ మొత్తమును జూచుము. నీవు దానిని మార్చితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఫీబ్రవరి 2 వ తేదీన అందరి అక్కంటెంటులనె, దాదాసాహెబు అక్కంటెంటుగూడ చీపు అక్కంటెంటునద్దకు వెళ్ళెను.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—ఆ విషయము నీకు తెలియనిచో, నీవు 6-వ ముద్రాయయగు తనముత్తు కోరికపై నాదినమున, దాదాసాహెబు అక్కంటెంటులోను మొత్తమును ద్రావకముతో మార్చితివిగదా? మరియొక సమాధానము నీకు గాన్పించుటలేదు.

ఉ:—అవును. నాకాపనిదెలుసును నేనుజేసితిని.

ప్ర:—తనపాపకార్యమును తానేయొనర్చుకొనక నిన్నెందుకుగోరెను? నీవప్పుడు ద్రావకముల నుపయోగించు విద్యలో గొప్పపండితుడవనియో?

ఉ:—అవును. అధికారులు కనుగొనెదరేమో ననియో తడుభయపడెను.

ప్ర:—నీవు అసలు మొత్తముల నందు జేర్చితివా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అయితే, నీవు వ్రాసిన తప్పుడు లెక్క లింకను అచ్చట గన్పించునా?

ఉ:—అట్లే తలచెదను.

ప్ర:—అది అంకెయగుటచే ఆ దస్తూరీ ఇతరులవైసది నులెదైనది తెలుసుకొనబారని నీకు తెలియదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు ఆసమయమున వచ్చి ద్రావకమును అంతకు పూర్వముపయోగింపలేదు.

ఉ:—ద్రావకము నుపయోగించియే నా మొత్తము మార్చితిని.

ప్ర:—నీవు మేనెలలో ద్రావకము నుపయోగించితివా?

ఉ:—ఉపయోగించితిని.

ప్ర:—నీవు నాల్గవనాన మార్చితివి.

ఉ:—కొన్ని మార్లు.

ప్ర:—జనవరి 24, 26 తేదీల మొత్తముల మార్పుకు ఫీబ్రవరి 9, 16 తేదీల మొత్తములను మార్పుటకును తిరిగి 2 వ దిన మొత్తమును పరిశీలించుటకు కారణమేమి? అందరిద్రావకము స్పష్టముగా విాకు గాన్పించుచున్నది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—రుక్మదేవి ఖాతాలోగూడ నిట్టి మార్పులనే యునర్చితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు రుక్మదేవి అక్కంటెంటులో నిట్టి మార్పులే జేసితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ మార్పులను దాదాసాహెబు అక్కంటెంటులోను రుక్మదేవి అక్కంటెంటులోను ఒకేదినమున ఒకరిచే గోరబడియే జేసితివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—రుక్మదేవి అక్కంటెంటులో 26 జనవరి తేదీన మార్పు గలదేమో చూచుము.

ఉ:—(చూచి) అదినమున మార్పులేదు.

చాదరి:—ఈవిషయమును న్యాయమూర్తియు, జ్యూరీ వారును గమనింపవలెను. (సాక్షికి) 2 ఫీబ్రవరి తేదీన మొత్తం మార్చి తిరిగి చేర్చితివి కాని 16 తేదీన నట్లు చేయులేదు. దాదాసాహెబు అక్కంటెంటులో ఫీబ్రవరి రెండవ తేదీన మొత్తము నెచ్చటను మార్చలేదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ద్రావకమును నీవు గ్రాంటుగారి పరీక్షలో చెప్పిన మోటారు కంపెనీ సందర్శమునదప్ప వేరుచోట్ల నుపయోగింప లేదనుకొందును. మీ బ్యాంకులో మరియెవరు ద్రావకము నుపయోగించుటలో అనుభవజ్ఞులు లేరు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అనుచో మూర్తిగారి అక్కంటెంటును జూచుము. ఆంధ్ర ద్రావకము నుపయోగించిరేమో జూచుము.

ఉ:—అది ద్రావకముగా గాన్పించుటలేదు.

ప్ర:—నూత్నరచ్చిని పెట్టిచూచుము.

ఉ:—(అట్లే చూచి) ఆమార్పులకు దీనికిని స్వల్పముగ మార్పు గనపించుచున్నది. ఇందు కాగితపు రంగు తెల్ల నయ్యెను.

ప్ర:—అద్రావకము ఈద్రావకము వేర్వేరై యుండవలెను. ఇది ఎ. ఎల్. ఎం. మూడిగారి ఓనరు డ్రాఫ్టు ఖాతాలో మొత్తము గాదా?

మూడిగారు కొంతకాలము చీపు అక్కంటెంటు.

గ్రాంటుగారు:—దాని తేదీ ఏమి?

చాదరి గారు:—24 తేదీన.

ప్ర:—రెండవ పేజీచివర జూచుము. అచ్చటగల మొత్తముపై ద్రావకముచుక్క గాన్పించుటలేదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—మోటారుకంపెనీలదప్ప నేలంకెను మార్చలేదని చెప్పితివి. ఇ. రి. ఎం. బి. ఎస్. సి. చెట్టిగారి లెక్కలో నెట్టి మార్పుజేసితివా? అట్లుచేయుట కవసరముగలదా?

ఉ:—నాకు తెలిసినంతవరకు లేదు.

ప్ర:—36 పేజీ నా మొత్తముమీద ద్రావకము గలదేమో జూచుము.

ఉ:—(చూచి) కలదు. దాదాసాహెబు గారి అక్కంటెంటుమీద వేయుటకు పూర్వము ద్రావకము నీ మొత్తము మీద వేసి పరీక్షించితిని.

ప్ర:—నిన్న నీవు, పరీక్షార్థముగా నీ కాగితముపై పరీక్షింప లేదని నుడివితివి. ఇప్పు డిట్లు చెప్పటకు కారణము తెలుపుము.

ఉ:—ప్రత్యుత్తరము లేదు.

ప్ర:—(లెక్కలజూపి) ఇచ్చట అచ్చువేయబడిన ఊదారంగుగీతగలదు చూచుము. దినములు గడచినకొలది ద్రావకము వేసినరంగు అధిక మగు నని తెలిపితివి. అందుచే కాగితముపై నది బూడిదరంగు మారునగదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈమార్పులలో (మోటారు టాన్సు పోర్టం పెసి ఖాతా) ద్రావకము నుపయోగించితివా?

ఉ:—నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:—పుస్తకములో జూచిచెప్పుము.

ఉ:—అది ద్రావకముమార్పుగాను.

ప్ర:—ఈ అంకెను ద్రావకముతో మార్చవలెనని దలంపలేదు. ద్రావక మప్పుడు నీవద్ద నేయున్నది. అందుచే నది గులభముగదా. నీ కప్పుడది తోచలేదా?

ఉ:—తోచలేదు.

ప్ర:—నీకివిషయము జ్ఞాపకము లేదు.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అందుచే, ఇప్పుడు యుక్తమనిదోచిన సమాధానము జెప్పుచుంటివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—చెక్కుపై క్రాసుగా గీతలుగీయుటయొక్క యుక్తము నీకు తెలియును.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు, ఆ ఆకాశరామప్ప పిటిషను జ్ఞాపకమున్నది. అది నీకు భయావేశమును గలిగించి, అతనమంతయు నీకు సంది పుట్టునట్లు జేసెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—పిటిషను, భయము, జ్వరము, సందిమొదలగు నవి జీవచారిణులకి నొకటి నిన్నా జేసించెనా.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈజాబు నీ కప్పుడు జూపబడెను. ఎప్పుడు?

ఉ:—20 తేదీన, మధ్యాహ్నం 8 X 30 నిమిషములకు.

ప్ర:—ఈ జాబును బిల్లు మానేజరు పాసింగు ఆఫీసరు శివశంకరముగారు జూచిరా.

ఉ:—అవును. వారా లిపియమును గురించి ప్రశ్నించిరి.

ప్ర:—ముద్రాయయొక్క ఖాతానుగురించి అన్ని విషయములు తెలియనని నుడివితిరి.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—శివశంకరముగారి కేమి ప్రత్యుత్తర మొసగితివి.

ఉ:—తప్పులులేవు. కావలినచో రెడ్డరు జూచుకొనుడని నుడివితిని.

ప్ర:—బిల్లు మానేజరుకు అట్లే జెప్పితివి.

ఉ:—అవును.

ఈజాబు బ్యాంకులో నందరికి తెలిసెను.

అవును.

ప్ర:—24 (వనంబరు) 25 తేదీలలో నీమికా చాల జ్వరముగా నుంటివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బిల్లు మానేజరు “నీవు తేమముగా నున్నావా” యని ప్రశ్నించెను.

ఉ:—అవును. తేమముగా నుంటినని తెలిపితిని.

న్యాయమూర్తి:—నీవు తేమముగా నుంటివాయని యడిగినపుడు నీయర్థమేమి.

ఉ:—నీ లెక్కలో తప్పులేదుగదా యని అతని యర్థము.

చా.ప్ర:—నీ డంబపు ప్రత్యుత్తరముతో వారంతా లొంగిపోయిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈ జాబుపైగల సంతకపు పొడి అక్షరము రెవ్వరివి.

ఉ:—రెడ్డరుకిపర్లవి. బిల్లుమానేజరు, చీపు అక్కంటెంటు అసిస్టెంటు చీపు అక్కంటెంటుగార్ల పొడి అక్షరములు గూడ నందుగలవు.

ప్ర:—మూడిగారి సంతకము పొడి అక్షరములు గూడ గలవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఈజాబువచ్చిన తరువాత 20 తేదీన పైజాబు వేసిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—20 తేదీ 8 X 30 నిమిషములనుండి వచ్చిన జ్వరము సంది ఎంతవరకున్నది.

ఉ:—27 తేదీవరకు.

ప్ర:—నీవప్పుడు అస్థితిలోనున్నచో నీ నీ మధ్యదినములలో నెట్టి అక్రమమును, అన్వేషియర్లు చెక్కులను ప్యాసు జేయకుండ నుండేవాడవుగదా Xదా?

ఉ:—అవును. జ్వరము 24 తేదీకి ముందు పోయెను.

ప్ర:—జ్వరము పోయినను అట్టి నేరము లానర్చుటకు భయపడెడి వాడవే అప్పుడే, అన్వేషియర్లు చెక్కులపైనను, అనధికారముగ ఓనరు డ్రాఫ్టులపై సంతక మున్నట్లే వాడవు గాదు.

న్యాయమూర్తి:—రెడ్డరును జూచి చెప్పెను.
ప్ర:—20 తేదీన 12 వేలకు అన్వేషియర్లు చెక్కులను పంపితివి 24 తేదీన 2 వేలకుపెగాను 25 తేదీన 10 వేలకు అన్వేషియర్లు చెక్కులను సంతక మొనర్చినట్లు రెడ్డరులో లేదా.

ఉ:—అవును. కాని 24 తేదీ మొత్తమును బి. డి. లజమానుపై నొసగితిని.

ప్ర:—అమామచూడుమకు సంబంధించినంతవరకు నీకు లంఘనియ్యలేదని నిన్ను నుడిపితివి.

ఉ:—అవును. నీమామగారి పూరగు కృష్ణగిరిలో నొక భూమి యజమానుడు భూమిని విక్రయింపవలెనని, నీమామగారు 1922కు పూర్వము వీరప్పచెట్టినుండి 6 వేల ఋణముపుచ్చుకొనెను. నీవు ఆ మొత్తమును పుచ్చుకొని నీమామగారికిచ్చితివి. వీరప్పచెట్టికిని బ్యాంకులో కాతా గలదు. ఇప్పటికి ఆభూమి యజమానుడు 4 వేలకు భూమినలి విక్రయింపవలెనని నీమామగారి కొరకు నీవు 4వేల ఋణముపుచ్చుకొంటివి. నీమామగారే న్యాయముగ అమామచూడుమవద్దకువెళ్లి ఋణముడిగెను.

ఉ:—అవును. నామామగారే అమామచూడుమవద్దకు వెళ్లలేదు.

ప్ర:—క్రిందికోర్టులో నీవట్లుచెప్పితివా.

ఉ:—నాకు జ్ఞాపకములేదు.

త మా పా లు

(ఆంధ్ర ప్రతిభ ప్రత్యేకము)

వైద్యుడు:— ఇరవై సంవత్సరాలనుంచి యీమాత్ర లను అనుభవించాను. ఇవి ఎప్పుడూ మంచిగావలెదు. నీవి వల్ల ఏంటెలుస్తుంది?

ఒకడు:— చచ్చిపోయాను. తమ సంగతి చెప్పకపోతేరని

నటుడు:— నేను పద్మచంద్రపట్టికి సభికులు చప్పట్లు కొట్టి, మల్లీ మాడుసార్లు చదివించారు.

స్నేహితుడు:— అట్లా చదివినేగాని, నీకు చదవడం బాగారాదని, వాళ్లు అనుకున్నారు కాబోలు!

ఉపన్యాసకుడు:— పిల్లకాయలను కొట్టారా. నేను ఆరుగురు పిల్లలను పెంచాను. అందుచేత నే నా విషయమై అనుభవంతో చెప్పగలను.

సభికుడు:— అనుభవ ఒక పిల్లవాడిని మీరు కొట్టుకుంటే నేను చూడలేదా?

ఉపన్యాసకుడు:— నాఅంతట నేనుకొట్టలేదు. ఆపిల్లవాడుకొట్టితే, స్వరక్షణంగారకు మల్లీ కొట్టవలసి వచ్చింది.

అద్వైతపురుషులను పరిశుభ్రంచేయుటకు, ఇంటియజమాని ఒకహుళివానిని ఏర్పాటుచేసెను. సాయంకాలము వచ్చిచూచేటప్పటికి పనిముగిసెను.

యజమాని—అహోహా! ఒక్క చరకయినా లేకుండా ఎంతశుభ్రంగా బాగుచేసేవోయి! అక్కడ అద్వైతపురుషుల కనపడడంలేదు. ఇదిగో నీకీయవలసినసామగ్రి. బహుమానంక్రింద, ఇంకో అర్ధరూపాయి ఇచ్చాను, తీసుకో. నీకు సంతోషంగావుందా?

హుళివాడు:—సంతోషంతేమంది? ప్రార్థన నిచ్చినవేసుకొని పైకెక్కేటప్పటికి, నిచ్చినా నేనూకలసి అడ్డాలతలు పుట్టిపడ్డాయి. తలుపులు బద్దలయినవి. మీరు వచ్చేటప్పటికి ముక్కలన్నీఏరి, శుభ్రంచేశాను.

పహరాదేశ సీపాయి- ఎవరాచూడ్యోవా? ఆను.

ఉద్యోగి-నేనే.

సీపాయి-అయితే ముందుకురా.

ఉద్యోగి-ముందుకువచ్చుచుండెను.

సీపాయి-ఆను.

ఉద్యోగి-నన్నట్లాచెందుసార్లు ఆపినావు. కారణమేమి?

సీపాయి-అవును. నాకిచ్చిన ఉత్తరువులో “ఆను”

మని మూడుసార్లు అడిగి, పిమ్మట కాల్చమని చెప్పివుంది.

న్యాయాధిపతి-నీభార్యను ఎంతకాలంక్రిందచూచావు?

ముద్దయి-నేను చూడలేదండి.

న్యాయాధిపతి-ఏమిటి! నీవుచూడనేలేదా? నిజంచెప్పు.

ముద్దయి-నాకు పెండ్లిగాలేదండి!

ఉపాధ్యాయుడు:—గోడలనుండా చూడడానికి మీరు యిక్కడనాలను, నైపు ఇవ్వకు కనిపెట్టింది.

విద్యార్థి:—కనిపెట్టి చాలాకాలమయిందండి.

ఉపాధ్యాయుడు:—అదిఎట్లా?

విద్యార్థి:—కటికలుపెట్టితే, అన్నీ చూడవచ్చును.

విధిలో పరధ్యానంగా నడుస్తుంటే, రామయ్యను ఆపుపాడింది. ఆభాగకు ఓర్పుకొనలేక, అవును చూచి రామయ్య యిట్లునెను.

రామయ్య- నేను ఇరవై సంవత్సరాలనుండి, గోరక్షణకోసం క్రితంతా ధారపోస్తుంటే, నాకు చేయవలసిన ఉపకారం ఇదేనా?

మేజిస్ట్రేటు:— పొలంలో నీళ్లుకలిపి మోసంచేసావని నీమీద కేసువచ్చింది. ఇందుకేమి సమాధానం చెప్తావు?

ముద్దయి:—నాకు ఒక్క కేసుమాధానంతోస్తుంది. ఆవును పాలానికితోలాం. ఆరాత్రిఅంతావన్నయరునునేఉంది. ఆవు తడిసిపోవడంతో, ఇట్లా జరిగిఉంటుంది.

ప్రయాణికుడు:—రాత్రి ఒకమాదిరిగా కర్షంతురిసింది. కొంచెంగాలికూడా కలిసింది.

గ్రామముడు:—అట్లాఅంటారేం. పెద్దపట్నాలసంగతి నేనుచెప్పలేను గాని, ఇంతచిన్న గ్రామానికి ఇవి పెద్దతుపానేనండి.

గంజాం మండల శుభ

కళింగ పట్టణమున 6 వ తేదీ శనివారము నాడు ప్రారంభమైనది

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తి గారధ్యక్ష వోహన్యాసము మొసంగిరి

రెండవరోజు

7 వ తేదీ ఆదివారమునాడు పగలు 10½ గంటలకు మలర సభప్రారంభమైంది. తొమ్మిదితీర్థావము లామోదింపబడెను.

1. “మహాత్మునికి సంపూర్ణారోగ్యము నొసంగినందులకు భగవంతునిధ్యానించుట.

2. మహాత్మునియందు సంపూర్ణ విశ్వాసమును ప్రకటించుట.

3. తననుగాని ఆత్మకు శాంతినికొరట.

4. శ్రీ శ్రీ కమూరీరంగయ్యంగారు, పండితవాజపేయి, మాలానా అట్టులమరారు, సర్ అమోతోమహాశిరీ, సర్ అమోతోమహాదరీ, పోతాప్రగడ వేంకటేశ్వర్లు(బరంపురం), గార్లమృతికి వారిమటుంబములకు సానుభూతి తెలుపుట.

5. ధర్మ, గుర్బార్హా, మున్నగుర్థులములలో జరిగినహిందూ మహమ్మదీయ మతకలహములను నిరసించుట” అను తీర్మానముల సభ్యుడే ఉపపాదించెను. తీర్మానము లామోదింపబడెను.

శ్రీయుత గరిమెల్ల సత్యనారాయణగారు

సభ్యులు వీరికి స్వాగత మొసంగిరి. కుటుంబ సంబంధములను కష్టములెన్నికలిగినను చరిత్ర పక దీర్ఘకాలము కారాగృహ వాస మొనరించినందులకాయన సభికులందరించిరి. ఆయన బాతీయ కవయిని అభ్యుదయ ప్రశంసించెను.

ఆకాలిల విజయమునకు వారినభినందించిరి. వైకంఠారకేశ్వర సత్సాగ్రహీలను ప్రశంసించిరి.

“శార్దూల్యవిరహితములు అహమోద్యమము కంటే భారతీయులకు శరణ్య మేదియునులేదు. కాకివాడలో నామోదింపబడిన అహమోద్యమమును స్థిరపరచుచున్నాము” అను తీర్మాన మామోదింపబడెను.

“తాలూకా జిల్లాబోర్డులు మ్యునిసిపాలిటీలు మున్నగు సానికసభల ఎన్నికలకు కాంగ్రెసు సభ్యులు నిలవవలెను. అస్పృశ్యతను తొలగింపవలెను. వలంటీరు దళముల నేర్పరుపవలెను. గంజామునుండలమువా రందరూను నెలకు 2000 గజములకు తక్కువకాకుండా నూలువడికి పంపవలెను” అను తీర్మానములు గూడ అమోదింపబడెను. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సభను చాలించి సాయంకాలము 5 గంటలకు మరల ప్రారంభించిరి.

“కాంగ్రెసు క్రీడును మార్పుల సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుట” అనువిషయమునుగూర్చి నింజోలగము నైదు గంటలనేపు తీవ్రమగు చర్చజరిగింది.

“శార్దూల్యరహితములను సమచితములు సగు సాధనముల వలన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నుబడయుటయే భారతీయుల ఆశయము” అని తీర్మానింపవలెనని బెల్లంకాంగ్రెసుసభవారి కీసభవారు నూచించు చున్నారు” అనుతీర్మాన

తండ్రి:—కొత్తగాకుట్టించిన చొక్కాఅంతా పాడుచేసుకొన్నావు. నాకవ్వం నీకేంజెలుస్తుంది? మల్లీ చొక్కాకుట్టించాలి.

పిల్లవాడు:—మీరు దిగులుపడెదరు. నాతో పోట్లాడినవాడితండ్రి, మల్లీ గ్రాత్రపిల్లవాడినే కొనుక్కోవాలి.

యజమాని:—నేను ముక్తసరిగా మాట్లాడుతాను. చెయ్యి విసిరితే రమ్మని మని అర్థము.

నాకరు:—నాదీ కొద్దిగామాట్లాడే స్వభావమే. నాతల విసరితే, రానని అర్థము.

భార్య:—రాత్రి మీరు తిట్టారని, దానీ పనిచాలించుకొనిపోయింది.

భర్త:—అయ్యో, నీ ననుకొని కోపంగా మాట్లాడాను.

మేజిస్ట్రేటు:—ఇక్కడ బిగ్గరగామాట్లాడే వాండ్లను, కోర్టునెలుపలకు పంపిస్తాను.

ముద్దయి:—నేను మాట్లాడాను. నుండు పంపించి వేయండి.

మును శ్రీయుత నాథి జగన్నాథరావుగారు రుపపాదించిరి. శ్రీయుత జయంతి వేంకట నారాయణగారనువదించిరి. సంపూర్ణస్వ పరిపాలనమును బెల్లం కాంగ్రెసువారు ప్రకటించవలెను. అనుసవరణ శ్రీయుత న్యాయపతి నారాయణమూర్తిగారు రుప పాదించిరి. శ్రీయుత ఖరడా పీఠారాజుగారు రనువదించిరి. 16 గురుమాటలాడిరి. శ్రీయుతులు వెన్నేటి సత్యనారాయణ, ఉన్నవ రామలింగంగార్లు మున్నగువారు ప్రతిపక్షాలముగాను దేశభాంధవి గుబ్బుమ్మ, మునిగంటి వేంకటరావుగార్లు మున్నగువారు అనుపక్షాలముగాను మాటలాడిరి. తీర్మానమున కనుకూలముగానే అధ్యక్షుడుగూడ దీర్ఘపన్యాసము నొసంగెను. అల్లరిపీఠియును జరుగలేదు. చర్చ చాల సక్రమముగాజరిగినది. మొదట సవరణను గూర్చి ఓట్లుపుచ్చుకొనిరి. అనుకూలురు 22 మంది, ప్రతిపక్షాలురు 19 మంది, తటస్థులు 5 గురు తేలిరి. మరల లెక్కపెట్టిన లెననగా అధ్యక్షు డనుమతించెను, అప్పుడు అనుకూలురు 17 గురు ప్రతిపక్షాలురు 18 మంది తటస్థులు 8 మంది తేలిరి. సవరణ వీరి పోయినది.

తీర్మానమునకు అనుకూలురు 14 గురు ప్రతిపక్షాలురు 16 మంది గాన తీర్మానముగూడ వీరిపోయినది” అని స్పష్టిత విలేఖర కళింగపట్టణమునుండి తంతివార్త నంపెను.

సివిలుజస్టిసు కమిటీ

కరాచీలో విచారణ

తవర్ దయారామ్ గారి సాక్ష్యము

కరాచీ, సెప్టెంబరు 8:— స్వామి కాబోర్డులో నేడుదయము సివిలుజస్టిసు కమిటీ విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. హైదరాబాదు మొదటితరగతి సబ్జి సేను జడ్జియును తవర్ దయారామ్ గారు మొదటిసాక్షి. న్యాయస్థానములలో న్యాయ జ్యములు తీర్పుచేప్పటకు ఆలస్యములగుటకు వారి అభిప్రాయములో యీకారణములు దెల్పిరి. (1) ప్రాసెసు జరుపుచున్న వారి అసమర్థత (2) మరియొక జూరిసిక్షనులోను మారుపరగకాలలోను ప్రాసెసు జరుపుటలోగల బాధలు (3) ప్రైవేటు సంరక్షణకర్తను నియమించుటకు కాలసరణము (4) విదేశభాగములలోనున్న సాక్షుల వస్తవనండి కమిషను యేర్పాటుమీద సాక్ష్యము తీసికొనుటకు అనుకూల్యము (5) కోర్టు ద్వారా లాభములేని మధ్యస్థత్రిత్వమువలన ఆలస్యము (6) ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులలో చనిపోయిన ప్రతివాదియొక్క సరయైనవారనుని కనుగొని రికార్డుచేయుటలో ఆలస్యము (7) తీర్మానము నిమిత్తము నిలవియున్న అపీలులో యింటరులో కేటరీ ఆర్డరువలన అస ఆలస్యము (8) పార్టీల అశ్రద్ధ (9) విస్తారమైనకార్యభారము.

చేలిపు చేయుపనులమీద అజిమాయిషి ఉండవలయుననియు, రిజిస్టరు పొమ్మిద్వారా చేయుసక్యము అంతగాకట్టడిట్టుము కాకపోవచ్చునని, అక్సరేనప్పుడు దివాలాకోర్టు వారికి పంపబడిన దరఖాస్తులు త్రోసేవేయు అధికారమియ్యవలయుననియు, అఫిడవ్ లిసేవల్ల అధిక మైనపని చేయుచున్నప్పటికిని త్వరితముగా కేసులను విచారణచేసి వారినిధ్యుక్తమును జరుపలేక పోవుచున్నారనియు వారి ఓరలు సాక్ష్యములో తెల్పిరి. నుమ్మారు న్యాయవాది సంఘప్రతినిధికును జమూర్ మూగులూ ప్రైవేటదరాబాదు న్యాయవాదియును గోపాలు దాసు యుమటూల్ గార్లను విచారణచేసిన తర్వాత కమిటీవా రాశ్శినమునకు కార్యముముగించిరి.

బేడు, రోహిలుఖండు రైలు వరదలవలన

ప్రయాణము నిలిపివేయుట

వైజాపాదు, సెప్టెంబరు 8:— బేడురోహిలుఖండు రైలు జిల్లా ట్రాఫిక్ మువరంజెంటుగారు ఇట్లు తంతిపంపిరి. బేడురోహిలుఖండు బారబాంకి భారతభూమి రైలుభాగమీద బుర్ హాలు మొదలుకొని బరంపూమువరకునకు రైలువస్తువుల ప్రస్తుతము ఆపివేయబడెను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 9-వ తేదీ
మంగళవారము

సర్ ఆలీ ఇమాంగారు: సంస్కరణాభివృద్ధి

సంస్కరణాభివృద్ధిగూర్చి సర్ ఆలీ ఇమాంగారు రచించిన చిన్ని పుస్తకము మాకు విష్ణునాథ మంజులజేను. సర్ ఆలీ ఇమాంగారు ప్రజా హితవేదికమునం దిదివరకు పాల్గొని యుండిరి. ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యులుగ నుండి అధికారవర్గపు వైఖరులను స్వయముగ గ్రహించియుండిరి. వైజాము ప్రభుత్వ మంగ్రిగనుండి, స్వదేశసంస్థాన పరిపాలనపు రీతులను వీరు గుర్తెఱుగుచున్నారు. అందుచే వీరి యభిప్రాయమునకు విలువలదు. ఇటీవలనే వీరు ఆంగ్ల దేశమునకు బోయి, మాతృదేశమునకు మరలనేరెండిరి. రాజకీయసంస్కర్తలను వీరు నాలుతర గతులక్రింద విభజించుచున్నారు. 1929 వ సం॥ వత్సరమువరకు సంస్కరణములను కడల్పగూడదను పక్ష మొనరి. రెండవపక్షము, సంస్కరణములను రద్దుజేసి నిరంకుశాధికారమును ప్రవేశ పెట్టవలయునని తలపెట్టును. మూడవపక్షము తక్షణ సామ్రాజ్యస్వరూపాలనము గోరుచున్నది. నాల్గవపక్షము హిందూదేశక్షేమమునకు దగినరీతిని సంస్కరణాభివృద్ధిని గోరుచున్నది. మొదటి మూడవపక్షముల సూచనలు అసంభవమనియు, నాల్గవపక్షమువారి సూచనలు ఆచరణయోగ్యము లని, ఇమాంగారి యుద్దేశ్యము.

నాల్గవపక్షమునందు ఇమాంగారి బోలు మితవాదాలు చేరెదరు. తక్షణ స్వరాజ్యమును గూర్చి యోచించుట కయినను విలులేదట. ఇమాంగారి కీ విషయమై ప్రత్యుత్తరమియ నక్కరలేదు. ఏమన, ప్రజల స్వరాజ్యార్హత నెవడను శంకించుట లేదు. ఎల్లెఱుగును, ఈజ్ఞుకును స్వరాజ్యమిచ్చిన పిమ్మట, హిందూదేశమున కీయకుండుటకు కారణము గనుపించదు. స్వరూపాలనార్హత స్వరూపాలనమును నిర్వహించునపుడే ఏర్పడును. వెలుపల నెంత కాలము నిలిచినను, యీత నేర్చుకొనుట ఎటుల యసంభవమో, స్వరాజ్యము ననుభవించనిది దాని యందు శిక్షణబడయుట దుర్లభము. ఆలీఇమాంగారి మార్గమేది? మిలిటరీ రక్షణవిషయమునను, విదేశ వ్యవహారముల విషయమునను, సంస్థానాధీశులతో గలరాజకీయసంబంధము విషయమునను, ఇంగ్లండు సహాయము హిందూదేశమునకు ముఖ్యముగ కావలయునట. అందుచే వీని విషయమై ప్రజల కే మాత్రము అధికారమిచ్చినను, దేశమున కుపద్రవము గలుగునట. ఆలీ ఇమాంగారి భయమునకు కారణము గనుపించదు. హెందవ న్యమును గాని, నాకాదళమునుగాని ఒక్కమారు సృజించవలెదని ఇమాంగారి యుద్దేశ్యము ఎన్నిసంవత్సరములూ దాటినగాని, భారతీయ లిక్కార్యమును నిర్వహించజాలరట.

భారతీయ సైనికులు గత సంగ్రామములలో ప్రసిద్ధి గాంచి యుండిరి. పౌరుషమునం దిదరశతులవారికి దీనిపోరని పేర్వడనియుండిరి. అట్టితరి, హిందూదేశమునకు సైనికులు దొరకరను తలంపున కవకాశములేదు. ఇక, ఆధునిక సంగ్రామప్రకారమైన పుణ్యమలనడుటకు, బ్రిటీషువారి సహాయ మవసరమని జెప్పవచ్చును. అయిననేమి? హిందూదేశము స్వపరిపాలనము ననుభవించుచున్న మాత్రమున, ఇంగ్లండు సహాయ మేల జేయరాదు? బ్రిటీషుసామ్రాజ్యములో భారతవర్ష మంతర్భాగముగ నున్నపుడు, మాతృదేశము తోడ్పడుట భావ్యముగాదా? అధినివేశరాజ్యములకు తగిన సైన్యబలము లేదనుట స్పష్టము. వీరికింకను నాకాదళ మేర్పడలేదు. బ్రిటీషువారి సహాయముపై, నివి పూర్తిగ నాధారపడి యున్నవి. అట్టిస్థితిలో హిందూదేశమునకు మాత్రము వేరు సూత్రమును వర్తింపజేయనేల? సైన్యబలమునకును అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యమునకును సంబంధములేదు. ఒకవేళ యున్నదనుకొనినను, అవసరమగునంతవరకు యూరపీయును ఆఫ్రికనులను నిలిపి యంచుకొనవచ్చును. హిందూదేశము తన యవసరములకు డబ్బును ఖర్చుపెట్టితిరును. భారతీయులు గోరునది, స్వపరిపాలనాధికారముగాని, యుద్వ్యోగులనిర్ణయము గాదు.

రాబడిలో సగమునకుబైగ, మిలిటరీఖర్చుక్రింద వ్యయమగుచుండ హిందూదేశము చూచి యూరకుండజాలదు. ఆదాయ వ్యయములను నిర్ణయించుహక్కును పూర్తిగ సంపాదించిన గాని, హిందూదేశమునకు తక్షణోపాయ ముండజాలదు. భారతీయులు సైనికబలమును సంపాదించువరకు, విదేశీయులను నియమించుట దోషముగాదు. కాని, నియమించెడి యధికారము. హిందూదేశమున కుండవలయును. ప్రస్తుతసమయమున, యుద్ధములు పొడనూపకుండ నేర్పాటుల జేయవలయునని, నానారాష్ట్రసంఘసభవారు తలపెట్టచున్నారు. అన్ని జాతులును సైన్యబలమును నాకాదళమును తగ్గింపవలయునని యూహించుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో హిందూదేశమునకు పెద్ద సైన్యముండవలసిన సవసరము గనుపించదు. బ్రిటీషువారివలె భారతీయులు రాజనీతిపరులు గారినియు, విదేశ వ్యవహారములను నడుపజాలరనియు, సర్ ఆలీ ఇమాంగారి యుద్దేశ్యము. అనకాశమున్నచో, రాజనీతియందు భారతీయులు ప్రభుత్వము జూపగలరు. నానారాష్ట్రసంఘసభలో వికసేను మహారాజుగా రిచ్చిన ప్రసంగ మిందకు విద్యనము. బీరారు విషయమై రాయబారము సూపుటకు, ఆలీఇమాంగారు ఇంగ్లండుకు వెడలియుండిరి. వీరు తమ రాజనీతి చతురత నుపయోగింపలేదా?

రాజనీతి యనిన, వెనుకటిభావము లిప్పుడు మారిపోయినవి కృత్రిమము, మోసము, కల్ల, కపటములందు ప్రజ్ఞజూపుటయే రాజనీతిగాదని, యిప్పుడు విదితమగుచున్నది. లేబరుపక్షమువారికి రాజనీతి యనునది ఏకోశమునను లేదనియు, ఇయ్యది ఇంపీరియలిస్టులకు కన్నర్యేటివుల సామ్యనియు, వాదించినవారు గలరు. కాని, లిబరలు కన్నర్యేటివు పక్షములవారికన్నను, లేబరుమంగ్రియగు రాష్ట్రమూర్త్యుగారు విదేశ వ్యవహారముల నెక్కుడు చక్కగ నడుపుచున్నారు. వీరి రాజనీతి, ఇతరదేశముల కచ్చేరువు గలిగించుచున్నది. మాక్స్ నాల్డుగా రవలంబించెడి పద్ధతి యేమి? తమ యభిప్రాయమును దావరికములేకుండ జేలుపుటయే. సత్యప్రవచమున కన్నను, ఎక్కుడు శ్రేష్ఠముగు రాజనీతియుండబోకు. కల్లలాడవలసి వచ్చిన, అనేకము జెప్పవలసివచ్చును. సత్యము వాదించిన ఒక్కటితో సరిపోవును. హిందూదేశము గూడ, ప్రాతపద్ధతులను వదలివైచి, నూతన రాజనీతి నవలంబించి విజయము గాంచగలదు. ఇక, స్వదేశసంస్థానాధీశులతో గల సంబంధము విషయమై సర్ ఆలీ ఇమాంగారు మిగుల భీషజెందుచున్నారు. వీరికింత భయమేలనో యదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారితో సంబంధముండుట కారవమును, ప్రజాపరిపాలనతో సంబంధముండుట అగౌరవమునగునా?

అటులగుచో, ఎప్పటికయినను ఈ యుష్ప్రవముండనేయున్నది. స్వదేశసంస్థానాధీశులకును, బ్రిటీషుఇండియాకును అనుకూలసంబంధ మేర్పడనిచో, సంఘర్షణ బెరుగుట సహజము. లేబరుపక్షము, ఇంగ్లండును పరిపాలించుచున్నంత మాత్రమున, వారితో నితరదేశములవారు సంప్రతించుట మానుకొనిరా? లేబరు ప్రభుత్వమును కూల్చిప్రభుత్వమని పిలిచినవారు, నేడు వారితో స్నేహము జేసికొనుట లేదా? సంస్థానాధీశులు వారిని సందర్శించుటలేదా? వారికి లోబడియుండుటలేదా? అట్టితరి, స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి బ్రిటీషు ఇండియాదేశమును తృణీకరింపనేల? ఈవిషయమై వ్యాఖ్యానము జేయుటలో, సర్ ఆలీ ఇమాంగారు స్వదేశ సంస్థానాధీశునిమంగ్రిగ బలుకుచున్నారు గాని, స్వాభిప్రాయమును జేలుపుటలేదని తలంపవచ్చును. ఈవిషయముల నటుంచిన, సంస్కరణ శాసనము లోపభూయిష్టమనియు, స్వపరిపాలన మేరూపమునను ప్రసాదింపలేదనియు, ఆలీ ఇమాంగారు స్పష్టముగ వెలుపుచున్నారు. 1929 సంవత్సరమువరకు సంస్కరణమును మార్చగూడదను సిద్ధాంతమును వీరెంత మాత్ర మంగీకరింపరు. ప్రభుత్వ పరిపాలనయందు ప్రజలకు విశ్వాసము దొలగెనని వీరికి నిశ్చయమై. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును, ఇండియ ప్రభుత్వమున పాక్షికబాధ్యతను ఇమాంగారు గోరుచున్నారు. రాష్ట్రీయపరిపాలనమును విధిపరుచుకొనుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమున కవకాశము నిచ్చుచున్నారు. సర్ ఆలీ ఇమాంగారులవారు ఇంత వరకయినను ముందుకు వచ్చినందులకు, సంతసింపవచ్చును. వీరియభిప్రాయ మెటులన్నను, ప్రజలు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము గోరుచున్నారు. స్వల్ప సంస్కరణములతో ప్రొద్దుపుచ్చుటకు వారికిమీద నమ్మతింపరు. ఈ సంగతిని ఇంగ్లండు గ్రహించి ప్రజల మనోభీష్టము నెంతత్వరలో నెఱవేర్చిన సంత శ్రేయస్కరము.

ఆంధ్ర మహాసభలు

ఆంధ్ర మహాసభలు రాబోవు నెలలో చెన్నపురిలో జరుగనున్నవి. వీనిని జయప్రదముగ నిర్వహించుటకు ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రయత్నించు

చున్నారు. చెన్ననగరాధ్యులీసంఘమునం దధిక సంఖ్యాకులతో సభ్యులుగ జేరి, సభా విజయమునకు తోడ్పడుట ధర్మము. సేవకబృందము ముందుకు రావలయును. వీరి తోడ్పాటువలన, సభలు నిర్విఘ్నముగ నమాప్తియగుట సుకరము. ఇంతియగాక ఆంధ్రమహాజనుల తోడ్పాటు అత్యవసరము. ఆంధ్రమహాజనుల నేకులీ సభకు విచ్చేసి, వీరియందు పల్లంబినగాని, ప్రయోజనముడదు. ఇంతవరకెంతను అన్నిమండలముల నుండియు సభాధ్యక్షుల నియామకములు చేరియండలేదు. అవి త్వరలో చేరినగాని, సభాధ్యక్షుని నియమించుట కష్టము. మండలకాంగ్రెసుసంఘము లీ విషయమై శ్రద్ధవహించుట ముఖ్యము. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ, ఆంధ్రమహాజనసభలతో పాటు, కద్దరు ప్రదర్శనముగూడ జరుగును. మహిళాసభ జరుగుట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. మాతృరూపమున తలకొంచుటకు ఆంధ్రులు విచ్చేసి, ధన్యులయ్యెదరు గాక.

రాజోపు రాజప్రతినిధి

రీడింగుప్రభువుగారి యుద్వేగానంతరము, కన్నాటు యవరాజుగారు రాజప్రతినిధిపదవి నలంకరించెదరని, సూచించబడినది. రాజకటుంబములోని వానిని నియమించుటవలన, భారతీయులకు సంతృప్తి గలుగునని, బ్రిటిషుపత్రిక యొకటి చెలుపుచున్నది. ఆగ్రాఖానుగారి విషయమై పట్టుదలజూపిరట. ప్రజలు స్వపరిపాలనమును కోరుచున్నారు. రాజప్రతినిధి ఎవ్వరయినను వారి కంతగ బనిలేదు. స్వపరిపాలన మొనగకుండ, రాజకటుంబములోని వారిని గవర్నరు జనరలుగ పంపుటవలన, విశేషలాభముండనని ఎవ్వరును తలంపజాలరు. రీడింగు ప్రభువుగారిపై న్యక్తిగ నెవరికిని ద్వేషములేదు. అధికారవర్గమునందు భాగస్వాములై ఆస్పాదనాయములనే రీడింగు ప్రభువుగారు ఆనసరించుచున్నారు. మరి యొకరయినను అటులనే ప్రవర్తించక మానరు. అనివేళ రాజ్యములలో రాజప్రతినిధిగా రెట్టి స్థానము నలంకరించుచున్నారో, హిందూదేశమునందును అట్టిస్థానము నలంకరించుచో, ప్రజలక్షేపింపబోరు.

ఫలితము?

నానారాష్ట్ర సంఘ సమావేశము అట్టహాసముగ ప్రారంభమయ్యెను. ఉపన్యాసములకును కరతాళ ధ్వనులకును కొరతలేకుండెను. యుద్ధములంతరివలయునని, అందరును కోరిరి. కాని ఇందుకేమి మార్గము? సైన్యబలములను తగ్గించుటలు? మధ్యవర్తుల పరిష్కారము కొనసాగు టెటులు? ఈప్రశ్నలను విచారించుటకు వేరుసంఘముల సేర్పరచిరి. అంతటితో కథముగిసెను. ఆసంఘముల వారేమని నిర్ణయించెదరో, తెలియదు. ప్రాంచి ప్రధానమంత్రియగు హరియటుగారు పరస్పరసహాయమును ఒడంబడికలును కావలయునని గోరుచున్నారు. మాక్స్ నాల్డుగారి కిట్టి ఒడంబడిక లిష్టములేవు. ఎవరి యభిప్రాయములు వారికి గట్టిగ నున్నవి. స్వార్థత్యాగ మెక్కడను కనుపింపదు. స్వయంనిర్ణయ సూత్రమునుగూర్చి వీరాలోచింపరు. ప్రపంచశాంతిమాత్రము ఎల్లరకు గావలయును. ఇది గుదురుటకు సాధ్యమనా?

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

9.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు

చందాలు

48746-4-5

ఇదివరకు

పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

23778-10-11

పుజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

వైకంఠత్యాగహము

వైకంఠత్యాగహ సందర్భమున కారాగృహమున కేగినవాని వదిలివెట్టి, తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువారు దూరదృష్టి జూపిరి. ఇక నెట్టి తగాదాతో బనిలేకండ, నిన్ను జాతుల జన్మస్వత్వములను గుర్తించుట శ్రేయస్కరము. పండిత మదనమాలవ్యాప్రభృతులను సత్యాగ్రహశ్రమమువారు ఆహ్వానించుచున్నారు. వారికి స్వాగత మొనగుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మాలవ్యాగారు తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువారితో రాయబారము నోపి, అనకూల పరిష్కారము గావింపగలరు. అస్పృశ్యతా నివారణకు, మాలవ్యాగారి బోలుధర్మాత్ములు పూనుకొనుచో, హిందూసంఘమున కంతకును కీర్తి దేగలుగుదురు. మాలవ్యాగారి ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక యని గోరెదము.

క్రొత్త త్రోవ

కొందరు బెంగాలుశాసనసభలు క్రొత్తత్రోవ దొక్కుచున్నారు. వీరి యుద్దేశ్యము ప్రకారము, లిట్టనుప్రభువుగారు ట్రాన్సువర్ణుశాఖలను ప్రభుత్వపరము జేసికొన నవసరములేదు. మంత్రుల వేతనములను నిరాకరించినచో, క్రొత్త మంత్రులను నియమింపవచ్చును. అందుచే శాసనసభ్యుల కనుకూలరగు మంత్రులను నియమింపవలెనని వీరి తలంపు. స్వరాజ్యపక్షమువారి వైఖి ఎటులుండను? దాసు గారుమంత్రులను నిందించుటలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవద్దతిని నిరసించుచున్నారు. అందుచే మంత్రులెవ్వరయినను, వారి వేతనములను స్వరాజ్యపక్షమువారంగీకరింప వీలులేదు. ముందేమి జరుగుచో చూడవలయును.

లీ కమిషను సూచనలు

రేవటిదినము లీ కమిషను సూచనలపై, హైదరాబాద్ శాసనసభలో చర్చ జరుగును. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి తీర్మానమున కనుకూలముగ స్వరాజ్యపక్షమువారును స్వతంత్రపక్షమువారును వోటిచ్చెదరు. లీ కమిషను సూచనలను నెహ్రూ తీర్మానము నిరాకరించుచున్నది. స్వపరిపాలనసమస్యను పరిష్కరింపకుండ, సివిలునర్వసు సభ్యుల వేతనాదులను పరిష్కరింప వీలులేదని, తీర్మానము తెలుపుచున్నది. శాసనసభవా రెటుల నిర్ణయించినను, ప్రభుత్వమువారు నర్వసు సభ్యుల యభీష్టమును నెఱవేర్చక మానరు. ప్రభుత్వ చర్చ స్వపరిపాలనా సంపాదనాభిలాషను అతిశయింపజేయునని భావించెదము.

మహాత్ముడు

స్వరాజ్య పక్ష నాయకులు

కాంగ్రెసు రాయబారములు

దెల్లాలలో సంయుక్త మహాసభను జరుపుటనుగూర్చి కొంతకాలమునుండి మహాత్మునకును పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికిని రాయబారములు జరుగుదున్నవిగాని బొంబాయి నాయకులెవ్వరును వానిని పెల్లడించుటలేదు. అందువలన చాలవంతలు బయలుదేరెను అవి నిజము కాదనిగూడ నెవ్వరును వ్రాసులేదు. అందువలనపక్షతీలవా రావంతలునే నమ్మి ప్రకటించుచున్నారు. ఈ విషయమున బొంబాయిలోని సోషలిస్టులకు పత్రికాసంపాదకు డగు శే. నటరాజనుగారును జయకరుగారును కలిసి మహాత్ముడు బొంబాయికి వచ్చినపుడు ఆయనతో చాలనేపు మాటలాడిరి.

కాంగ్రెసుకు సాలుకు నాలుగణాల నిచ్చెదవారందరు నిపుడు సభ్యులగుచున్నారు. వారికి ఓటు అధికారమున్నది. ఈవిధాని రద్దుపరచి నెలకు 2000 గజముల నూలువడకి పంపినవారికిమాత్రమే ఓటు అధికారముండవట్లు నిరవచయలెనని మహాత్ముడు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారినికోరెను.

ఈవరకు అంగీకరింపవలెనని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిని కోరును నటరాజనుగారు సోషలిస్టులకు పత్రికలో ప్రధానవ్యాసమును ప్రకటించెను.

1 కాంగ్రెసు సభ్యులందరును సాలుకు నాలుగణాల నిచ్చుటకు బదులుగా నెలకు 2000 గజములు నూలుపంపవలెను. అట్లు చేయనివారికి ఓటు అధికారముండగూడదు. 2 స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలో నిర్మాణ విధానమును కొనసాగింపవలెను. వారెటుల చేసినచో నేను బహిష్కరణముల నన్నిటిని వదలుకొని కాంగ్రెసు కార్యసంఘములను స్వరాజ్యపక్షము వారికి వశపరచెదను."

అని మహాత్ముడు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికి వ్రాసెను. మీరే ప్రధాన నాయకులుగా నుండవలెనని నెహ్రూగారు మహాత్మునకు జవాబువ్రాసెను. నెహ్రూగారి కడపటి లేఖ ఇంకను మహాత్మునకు చెరలేదు. దెల్లాలలో సంయుక్త మహాసభ జరుగగలదని అందరును ఆశించుచున్నారు" అని ఆహ్వాదాబాదు నుండి ఒకవిలేఖ బొంబాయిలో నొకదేశభాషా దినపత్రికకు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

పశు, క్షీరసంరక్షణ బిల్లు

దేవనగిరి సానుభూతి.

భారతశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టబడిన పశు, క్షీరసంరక్షణబిల్లుపై సంపూర్ణ సానుభూతిని చెల్పుచు దేవనగిరి ప్రతిమధయాజ్ఞాన ప్రచారక సంఘాధ్యక్షులగు తానప్పనవాగు కేవేంద్రప్పగారు క్రియంత పండిత క్యామలాలు నెహ్రూగారికి ఆహ్వాదానకు తంతివార్త పంపిరి.

విదేశీ వార్తలు

శాంతి శకము

అంతర్జాతీయ సంఘభావమును సంపాదించుట

అభివృద్ధికరమగు గొప్ప ఎత్తు

ఆంగ్లో ప్రెంచి తీర్మానము

సాంగ్రామికోపక్రమము

బికనీరు మహారాజుగారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 7:—రాత్రి 10/55 హెరియట్టు గారి మధ్యవర్తిత్వము, శత్రుభయము లేకుండ జేయుమనోరిక, వైస్రములను తగ్గించువిధానమును పరాసులు అందరును అంగీకరించిన తెలియుచున్నది. పరాసుల అంతర్జాతీయవిధానము ఇంకను జర్మనులనులభయము, జర్మనులయందున్న అపనమ్మకముచే అవలంబించుచున్నది గ్రహించినచో బ్రిటిషువారును ఇతరులును ప్రెంచి అంతర్జాతీయవిధానమును తెలిసికొనజాలరు. పరాసులు పశుబలముమీదనే ఆధారపడదులమోన్నారనియు రూసు అక్రమించుకొనవలెననునెడమును మోపిరేని పరాసుల ఆత్మరక్షణార్థ మట్లుజేయుచున్నారు. పరాసులకు యుద్ధమున్న ప్రాణము వీసిగిపోయినది. ఇక సెంతమాత్రము వలదనుచున్నారు. పరాసులు సదా శాంతినిగోరుచున్నారు. ఉపద్రవము లేకుండ గోరుచున్నారు. శత్రుభయము లేకుండ జేసిన గాని శాంతియుండ దనుచున్నారు. పరాసులకు రాజ్యకాంక్ష గాని జాతీయవిజృంభణమును అపేక్షించుటలేదు.

జర్మనుఉపద్రవమును తొలగించుటకు మధ్యవర్తిత్వము వైస్రములను తగ్గించుటమాత్రమే చాలవు. జర్మనులయందు అపనమ్మకముండుటకు తగిన కారణములున్నవి. అందరితో బాటు జర్మనీ వైస్రములను తగ్గించి జాతీయమితి మధ్యవర్తిత్వమునకు లోబడినగాని జర్మనులయందు అపనమ్మకము బోజాలదు. రానే మగ్డొనాల్లుగారు ప్రవేశబెట్టిన వైస్రములను తగ్గించవలెనను తీర్మానమును అసంబ్లివారు ఏకగ్రీవముగ అంగీకరించిరి.

మాడవ కమిటీవారు శత్రుభయము లేకుండజేయుటకును, వైస్రములను తగ్గించువిధానము నరయుటకును ఏర్పాటు జేసిరి. రెండవసంఘమువారు తగాదాలను పరిష్కారమును జేయు విషయమును ఆలోచించవలెననిరి. అంతర్జాతీయసంఘభావమును బలపరచవలెననిరి.

మగ్డొనాల్లుగారి హెచ్చరిక

జనీవా, సెప్టెంబరు 7:—మగ్డొనాల్లుగారు జేరిక నధిష్ఠించి తీర్మానమును చదివి వినిపించిరి. తీర్మానముయొక్క స్వభావమును చదివి వినిపించిరి. ఐరోపామహాసంగ్రామము ఘోరఫలితములనుగూర్చి తెలియజేసిరి. ఇభవా రాతీర్మానమును అంగీకరించవలెనని కోరిరి. అందరును మగ్డొనాల్లుగారిని మెచ్చుకొనిరి.

సేనును హెరియట్టు గారును భిన్నాభిప్రాయముతో ప్రారంభించినప్పటికిని మధ్యమార్గములో కలిసికొన్నారు. ఈ తీర్మానమును అమలు జరుపగల్గితిమేని ప్రపంచమునకు నిజమగు శాంతి ఏర్పడును. శత్రుభయముండదు.

హెరియట్టు గారు

చర్చంతయు ఉపన్యాసములతో తీరిపోయిన విచారకరముగ నుండును. ఈ తీర్మానములను నిజమగు అంతర్జాతీయసంఘభావ మేర్పడును. ఇది పూర్తిగ పరిష్కారముగానున్నను శాంతిశకమునకై ఈ సభవార పేక్షించుచున్నారని స్పష్టమగుచున్నది.

బికనీరు మహారాజు

భారతదేశ సంస్థానాధిపతులు శాంతి న్యాయమును ఎంతయో అపేక్షించుచున్నారనిరి. వారుగూడ మధ్యవర్తిత్వమున కంగీకరించిరి. మగ్డొనాల్లుగారినితే హెరి నాదమునంగీకరించుచు పరస్పర సహాయపు టాడంబడికను నిరాకరించవలెననిరి. ముందుగ ఉపద్రవమురాదని నచ్చుజెప్పినగాని వైస్రములను తగ్గించుట అవివేకమనిరి. భారతదేశపు ఆత్మరక్ష పరి

స్థితులను సరిహద్దుననుస్థును నూచించుచు వైస్రములను తగ్గించినచో భారతదేశమునకు ఉపద్రవము హెచ్చుననిరి.

యుద్ధస్థగోరముల విషయమై జెన్సెటకు పైనికులకే జిధికారము గలవనిరి. అన్నిని మ్రింగువారు తమలో తేరనిరి. తనంతటతాను మూడు ఖండములలో యుద్ధమును జూచితినినిరి. సాంగ్రామికోపద్రవమును తగ్గించుటకును శాంతియుతముగ నుండునటుల జేయుటకును తా సెంతయు తోడ్పడెననిరి. శత్రుభయములేకుండ జేయుటకుపూర్వము వైస్రములను తగ్గించితిమేని అన్ని జాతులను కలరముజేందును. ఇదియే కలహాభిజముగ ఏర్పడును. తానుజెప్పినవరకులకు లోపై 319 కోట్ల ప్రజలయెడల మనభాగ్యతనుగర్హించి మనభర్తృమును నెరవేర్చవలెననిరి. వీరికి ఉపద్రవములేకుండ జేయవలెననిరి. ఇంతమందియు మధ్యవర్తిత్వము, వైస్రములను తగ్గించుటను ఒప్పకొనుచున్నారనిరి.

ప్రెంచిపత్రికలయభిప్రాయము

ప్యారిస్, సెప్టెంబరు 7:—మగ్డొనాల్లుగారి యుపన్యాసము స్పష్టముగ లేదనియు హెరియట్టుగారి యుపన్యాసము పూసగ్రుచ్చినట్లు అనుచునదియు ప్రెంచిపత్రికలు వాకొనుచున్నవి. రూసును ఎంతత్వరలో ఖాళీజేసెదలో అంతత్వరలో పరస్పర సహాయపుటాడంబడికను పరాసులు వదులుకొనెదరను భ్రమ తొలగినదనుచున్నవి.

అంతర్జాతీయసహకారము

సామ్రాజ్యాభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 7:—యూరపులో శాంతిని ఐక్యత్యమును ప్రవేశబెట్టుటెటులని వ్యాసమును వ్రాసినందులకు 1000 పౌనుల బహుమతినిచ్చిరి. దీనిని అమెరికనువ్యక్తి ఎడ్వర్డు లిష్టిగా రేర్పాటుజేసిరి. బహుమతినిబొందిన వ్యక్తిగూడ యూరపియను పరస్పరయభయములతో ఒడంబడికను జేసికొనుట మంచిదనుచున్నారు. లేదా అటువంటిఒడంబడిక నింకొకదాని నెద్దానినైన జేసికొనవలెననుచున్నారు. గ్రేటుబ్రిటను, ఐర్లాండు డొమినియనులసమృత్తితో దీని కొడంబడవలెననియు, డొమినియనులు పాల్గొన నక్కరలేదనియు తెలుపుచున్నాడు. జాతీయమితియే సగమువరకు అంతర్జాతీయసహకారమును సమకూర్చగలదని వ్యాసరచన పోటీదారులు తెలుపుచున్నారు. జర్మనీని జాతీయమితిలో జేర్చుకొనవలెనని చాలమంది యనుచున్నారు. అభయపుటాడంబడికను చాల ఆమోదించునటుల చేయవలెననుచున్నారు. ప్రతిదేశములోను శాంతి నేర్పరుచువిధానమును తెలుపుచు మంచివ్యాసమును వ్రాసినవారికి 2000 పౌనుల బహుమతినిచ్చెదరట.

దీనినిర్ణయించుట కొకసంఘ మేర్పడినది. సామ్రాజ్యమందన్ని భిగములనుండి పోటీజేయవచ్చును. కనడా, ఆస్ట్రేలియా, ఇండియానుండిగూడ పోటీదారు లుండిరి.

మగ్డొనాల్లుగారు

తక్షణము లండనుజేరిరి. అంతయు తృప్తికరముగ జరిగెననిరి. జనీవాసభలో ప్రాపంచిక శాంతిమిత్రము నిజమైన పునాది వేయబడెననిరి. మారన ప్రాపంచిక శకముతో హెరియట్టుగారిపేరును జనీవాపేరును సదా చెప్పుకొనుచుందురనిరి.

హెరియట్టుగారి యభిప్రాయము

శాంతి నేర్పరుచుటకు క్రియారూపములను ఏర్పాటులను గాంచుటకిదియే ప్రథమమనియు అన్ని సాతకాలయందును, విశ్వవిద్యాలయములందును మనము యుద్ధము నపేక్షించుట లేదనియు శాంతి నే గోరుచున్నారమనియు తెలియజేయ వలెననియు హెరియట్టుగారు తెలియజేసిరి.

న్యూఢాండ్లండులో

పన్నులబకాయి

చాల మొత్తముగనన్నది. ఇద్దరు ప్రాతమంత్రులుగూడ పన్నులనియలేదు. ఇప్పుడా ప్రాతపన్ను లన్నిటిని వసూలు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనిరి.

అమెరికను ప్రాపంచికవైమానికులు బొత్తునుచేరిరి.

శ్రీ డే యూనియను కాంగ్రెస్

కమ్యూనిస్టులు విఫల మనోరథు లగుట

శ్రీ డే యూనియను కాంగ్రెసులో గమిగూ ప్రతినిధులనుగూడ తమపక్షమునకు కమ్యూనిస్టులుత్రిప్పుకొన జాలకుండుట ముఖ్యమైన విషయము. ప్లి నుతు కాంగ్రెసు అయినప్పటి నుండి తమవలకుబడిని కమ్యూనిస్టులు గోల్పోయింటు

వర్తక సంరక్షకపద్ధతి

ప్రభుత్వము

లండన్ సెప్టెంబరు 6:—స్వేచ్ఛానర్తకము ప్రభుత్వము సంరక్షక వర్తకమును గూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు గల్గిన వానిని శ్రీ డే యూనియనువారికి తెలియజేయవలెననుతీర్మానమును శ్రీ డే యూనియను కాంగ్రెస్ వారు నిరాకరించిరి. పశ్రమలను గూర్చి ప్రత్యేకముగ విచారించి తెలియ జేయుటకు సంయుక్తసంఘము నేర్పరచవలె నను తీర్మానమును గూడ నిరాకరించిరి. నిర్బంధమును మధ్యవర్తిత్వము గూడవని నేడు కాంగ్రెసువా లొక తీర్మానమును గావించిరి.

కమ్యూనిస్టులను ప్రతినిధులుగ అంగీకరింప వచ్చునుగాని కార్మిక అభివృద్ధిగ ఒప్పకొనరాదనిరి. కాని దీనివలన బాయిలరులను తయారు జేయు కమ్యూనిస్టు సభ్యునకు చిక్కుగల్గెను గాన ఈవిషయమై కార్మిక సభవారు నిరాకరణమును జూపెదరని నమ్మెననిరి.

అమెరికను ప్రతినిధి అంతర్జాతీయ బాంధవ్యమున ప్రయోజనము గలదనిరి. బోర్నిజం కెయజరు నిరంకుశపాలనమువంటి పాలననునకు శ్రీ డే యూనియనులు అంకుశముల వంటివనిరి. కాని అంతర్జాతీయ శ్రేడు యూనియను ఫెడరేషనులో అమెరికనులు పాల్గొనజాలనిరి. ఎ వ లో కొం ద రి మాటరొదనే ఆధారపడు యూనియనులో బోక్యము కలుగ జేసికొనజాలమనిరి. తమయభిప్రాయములకు భిన్నముగనుండుట చే పాల్గొనజాల మనిరి.

జరను బొగ్గువ్యాపారులు

అమెరికనుశ్యాంకరులు జర్రును బొగ్గువ్యాపారులకు ఋణమునిచ్చుట కంగీకరించిరి

డొమినియనుసభ

జరుగనున్న డొమినియను సభకు దక్షిణఆఫ్రికావారు బోవుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

డసలార్పువార్తలు

ప్రవాసమున కంపబడిన జర్మను ప్రజలను మరల రూసుకు రానిచ్చుచున్నారనియు రాచకీ యుబుదీలను గూడ మన్నించెదరనియు తెలియుచున్నది.

మరాఠో పడమటి ప్రదేశము

స్వేయిను పరాజయము

మరాఠో పడమటిప్రదేశమున స్వేయిను సేనలు తిరిగి పోవుచున్నవనియు శత్రువు లింకను ఒత్తిని కలుగజేయుచున్నారనియు సేనాని ప్రెమోడిరిచగాగారు నిర్ధారణ జేయుచున్నారు.

జర్మనులు యుద్ధమునకు కారకులు గారు అను విషయమును వాదించుటకు జర్మనులు పూనుకొనిరికాని అట్టివని చేసిన చిక్కులు గలగునని పరాసులు తెలియజేయుటచే జర్మను చాన్సిలరు ఆ ప్రయత్నమును వదులుకొనెను.

చీనా పోరాటము

కింగ్స్ వైనిక గవర్నరు సేనలు ప్రతిపక్షులచే ఓడించబడెను. ఈ గవర్నరు ప్రతిపక్షులను వైస్రమును నీతిభాష్యాలుగజేయుటకు, లోబరుచుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

యుద్ధప్రకటనము

మ్యాంసా మంచూరియా యుద్ధప్రభువు పికింగు ప్రభుత్వము ఈమాయుద్ధప్రభువునిపై యుద్ధమును ప్రకటించిరి. దీనివలన చాల గొప్పయుద్ధముగపరిగమించవచ్చు ననుచున్నారు.

తారకేశ్వరము

మీనాక్షీసుందరం పిళ్లగారు (కాంగ్రెసు అభ్యర్థి)-వోట్లు	451
బి. వేణుగోపాల సాయముగారు	405
పనకెరానివి	12

[8 వ పేజీ తరువాయి]

ప్ర:—అహమదు బాచా స్వగ్రామమున నాణ్యముగా దీక్షి నీమానుగా తీయవలయునని.

ఉ:—అవిషయము నాకు తెలియదు.

ప్ర:—మొదటి చెక్కునీమానుగారి పేరనే గలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అది క్రాసు చెక్కు.

ఉ:—నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:—ఈ చెక్కు ఫిబ్రవరి 25 తేదీన నొసగబడెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—క్రిందకోర్టులో నీవు మార్చి 1 వ వారమున, అ నామదుబాచావద్దకు ఋణముకొరకు మొదట చెల్లించి దెలిపి తివి. అంతకు పూర్వము ఫిబ్రవరి సమావేశముననుసరించి గాని 4000 చెక్కును సరించిగాని చెల్లవలెను.

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—అప్పుడు 8000 ల కొక చెక్కును 1000 ల కొక చెక్కును తీసుకొనుటకు కారణము, మొదటి మొత్తము అప్పు యు 1000 లో ప్రోత్సహనముయందును నొసగబడునను నుద్దేశము గాదా?

ఉ:—కాదు.

ప్ర:—మార్చి 7 తేదీన నీమానుగారు ప్రామిషిస్తేలు ను, దస్తావేజును, 1923 జూన్ 17 తేదీనకు అహమదు బాచావద్దనుండును.

ఉ:—లేదు 1922 సం॥ న ప్రామిషిస్తేలును తిరిగి ఇచ్చెను. దస్తావేజును, అహమదుబాచావద్దనే, మిత్రుడుగాన జూచియుండుటకు గాన చెల్లవలెయుంచితిమి.

ప్ర:—రెండవచెక్కులెప్పుడు మార్చబడెను.

ఉ:—నేను చెప్పలేను.

ప్ర:—1918 జూన్ 17 తేదీన దస్తావేజులు అహమదు బాచావద్దనున్నవిగా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—గాంటుగారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగుదు దస్తావేజులు తిరిగి ఇచ్చివేయవలెననియు, అప్పుడుజూన్ 17 తేదీన తిరిగి అహమదు బాచావద్ద కుదుబట్టితి ననిమదివితివి. అవాక్యములు అస త్యములుగాదా.

ఉ:—నావాక్యములు సత్యమనిగావు. అహమదుబాచా దస్తావేజులను తిరిగి ఇచ్చినను అది నాయధీనమునకురా లేదు. అది అహమదుబాచావద్దనే యుండును. దస్తావేజు మొదలగు కాగితములు పెద్దకట్టగానుండుననియు యెంచి మరునాడెప్పుడైనను దెచ్చుకొనవచ్చునని ఆశించి నవలెనని.

ప్ర:—నీవిప్పుడు నీవాక్యములను మార్చుకొనుచుంటివి.

ఉ:—లేదు.

అహమదుబాచాకు వ్రాసినజాబు

చౌదరిగారు జూన్ 17 తేదీన అహమదు బాచాకు అ ప్రాచురు వ్రాసిన జాబును చదివిరి తనమామగారు కుమార్తెవివాహము జేసుకొనుటకు ధనమువసరుకగు నున్నదనియు మామగారు ఇదివరకు తనభావజ్ఞుడైన భూమిలిను, ఇదివర కొనగ బడిన 4000 కంపెనీలకు మనియు అందుచేసిరెండువేలగుండు ఋణముగా నొసగినను, భయపడ వక్కరలేదనియు నందుగలదు.

ప్ర:—ఈజాబు, వెనుకటి 4 వేలఋణమును నిలిచియే యున్నదని తెలుసు.

ఉ:—నాయభిప్రాయములో నట్లుగాదు. ఆధూమల విలువ నాల్గవేలకంటె చాలధృతికమనియు అందుచే నాతని భానుసరించి అనుమానపడ వక్కరలేదనియు నాయభిప్రాయము.

ప్ర:—ఈజాబు దస్తావేజులు 6 వేలకు తగినతరఖాయని యు అందుచే మరిరెండువేల నొసగవచ్చు ననియు చెల్లువు మున్నది.

ఉ:—నాయభిప్రాయ మిదిగాదు.

ప్ర:—అది ఇంగ్లీషు రాకపోవుటయే కారణమని చెలి పెదవా?

ఉ:—ఆజాబులో నెట్టివాక్యములున్నను, నాయధీను, “ఇదివరకు తనభావజ్ఞుడైన నీవు 4000 వేల నిచ్చితివి. ఇప్పుడు 2000 వేలకు ఈతరఖా చాలదని భయపడవక్కరలేదు” అనిమాత్రమే.

ప్ర:—ఈ చెక్కులధనమును తీసికొనుటకుగాను, ఈ “లంచమురూపపు వితరులకు చెలియకుండ నుంచుకొనుటకు ను, ఇతరుల భాతాలలోని కీచెక్కులు మార్చుట మొదల ప్రవర్తనము లొనర్పవలెనని నుడివితివి.

ప్ర:—జాబుచెప్పము. చెప్పనిచో మాటలాడకుండు మరియొక ప్రశ్నకు వెళ్లెదను.

ఉ:—మరియొక ప్రశ్నకు వెళ్లవచ్చును. (నవ్వు)

ప్ర:—ఈధనముతో నీమరదలి వివాహము జరిగెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—పైరెండుచెక్కులు నీ వద్దకు వచ్చినప్పటినుండి యు దీనిని లంచముగా దీసికొనవలెననియు నీయుద్దేశము.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అయినచో వానిలో నొకదానిని క్రాసుచెక్కుగా నెందుకు చేసుకొంటివి?

ఉ:—నాకట్లుచేసెను. అట్లుజేసితిని.

ప్ర:—ఈచెక్కు నెప్పుడు క్రాసుచేసితివి.

ఉ:—దానిని రామస్వామి అక్కాంటులోనికి మార్చి నపుడు.

ప్ర:—మరియొకరి అక్కాంటులో మార్చుటకు చెక్కును క్రాసుజేయవలెనా? అట్లుచేసినచో నీలంచము బయలుపడు నను విషయము నీకు తెలియదా?

ఉ:—అందుచే నాచెక్కు ఎండాప్రయోజనము తప్పించుకొనవచ్చునని అట్లుచేసితిని.

ప్ర:—అది క్రాసుచెక్కునుటచే నేనే దానికి ధనము పుచ్చుకొనుచో అనమానము గలుగునని ఇతరుల అక్కాంటులోనికి మార్చితిని నుడివితివిగా?

ప్ర:—ఆచెక్కులు నీమానుగారిచే మార్చుకొనబడెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—పరిశుచిచ్చినపుడు ఈ మోసము బయట పడును గదా.

ఉ:—అది బయట పడునేమోయని నాకు తోచలేదు.

ప్ర:—నీవు మొదటినుండియు, ఈ లంచము బయటపడు నను భయముచే నీవక్రమమార్గముల నవలంబించితిని నుడివితివి. దీనియర్థమేమి?

ఉ:—అనమానము గలుగకుండచెక్కును క్రాసుజేసితిని.

ప్ర:—లంచముచెక్కును నీవే ఎండాప్రయోజనము అనుమానము గలుగుననుకారముచే దానిని తప్పించుకొనుటకు యత్నించితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—వేరరు చెక్కులనెండాప్రయోజనము నిర్బంధములేదని నుడివితివి. లంచము చెక్కులను ఎండాప్రయోజనము వలెనె యవసరమేమి?

ఉ:—నేనెవరి భాతాలోవా చెక్కును చెల్లించితి నో ఆతనికి భయముగలుగకుండ నొనర్చితిని.

ప్ర:—ఈవిషయము, 8000 ల చెక్కునకుగూడ వర్తిండుగదా.

ఉ:—కాని అదిపెద్దమొత్తము.

ప్ర:—ఎండాప్రయోజనము సంబంధమున పెద్దమొత్తములకు చిన్నమొత్తములకు భేదమేమి.

ఉ:—పెద్దమొత్తముల సంవర్ధమున అనమానముధికము గ నుండును.

ప్ర:—చెక్కులు నీమానుగారిపేరనుండును. ఆమొత్తము, తరఖాపై ఋణముగా దెచ్చుకొనిన మొత్తముని ఋణపు గలదు. అట్టితదిఅడలంచమని అనుమానపడుటకు తావుకాదా?

ఉ:—అధికారులు ఇబ్బందున్నియు గమనింపరు.

ప్ర:—వ్యవహారము మొదట సదుద్దేశజనితమగు ఋణ వ్యవహారము.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—వేరరుచెక్కునకు చిరునామా. నొగగుటవసరమా?

ఉ:—అదియంతయు బ్యాంకువాని నిమిత్తములకు ఒకనటన.

ప్ర:—నీవు పార్టీలకొరకు చెక్కులమార్పు నలవాటు గలవాడవా?

ఉ:—కొన్ని సమయములలో

ప్ర:—ఈచిన్న వేరరు చిక్కులను ఒక బంట్లోతుకేత నొసగివానిని మార్చుకొని వచ్చునట్లొనర్చునా? వాని తరుల అక్కాంటులోనికి మార్చుటవసరమేమి.

ఉ:—ఇందుచే రొక్కము నాకుజేరుటకు చాల వ్యవధి యగును. పైరెండుమార్గములలో రెండవదానినే నేనవలంబించి తిని.

ప్ర:—నీ పీచెక్కులలో కొన్నిటిపై నీచిరునామాను, ఇంపీరియలుబ్యాంకులో నుద్దేశియనియు సంతకమొనర్చితివి. వానిచైన, ముందు రాబోవుకేసులో నెవనుకొర్రలో అప్రూ వరనిగుండు జేర్చలేదేమి.

ప్ర:—నీవు పై వేరరు చెక్కులపై నీసంతక మొనర్చిన విషయ మంగీకరించెదవు గదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అప్పుడప్పుడు బ్యాంకునుండి పంపబడు కకొఫర్చే పను బాబులలో జనవరి 18 తేదీ జాబులో తప్పు అంక వేయబడి .

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అప్పుడు ప్యాకు బుక్కును జూచితివా.

ఉ:—ప్యాకుబుక్కుతో నాకు సంబంధములేదు.

ప్ర:—ప్యాకు బుక్కులో సరియగు మొత్తము లుండు నని చెలియనా?

ఉ:—తెలియను.

ప్ర:—ఆ సమయపు ప్యాకుబుక్కులోని సరియగు బాకీ నిలువ మొత్తము ముద్దాంకి చెలియనని చెల్లువు మున్నది.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—సామాన్యముగా వర్తకుల రెడ్డు, చాల అలస్యముగ వ్రాయబడుచుండును గదా.

ఉ:—అప్పుడప్పుడు.

ప్ర:—మియాన్ జాను అక్కాంటులో, 1922 సం॥ కరెంటుపుస్తకము కమరులో మార్పులొనర్చలేదు.

ఉ:—నాకు జ్ఞాపకములేదు.

ప్ర:—అహమదుబాచా వు పుస్తకములను.

ప్ర:—ఈ అల్లరి వచ్చినప్పటి నుండియు పోలీసువారిచే లాగుకొనబడెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీమానుకిచ్చిన 4000 నుపొందిన బుక్కునం దుండుట అతనికి చాల భంగ కరమనుటచే దానిని మార్చి వేయదా.

ఉ:—అది ఆవ్యక్తి మనశ్శిలపై నాధారపడియుండును.

ప్ర:—నీవే అస్థితియందుంటి ననుకొని జెప్పుము.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—ఈ విషయ సంభవించినవరకు అహమదుబాచా తన తక్కులను చాల చక్కగ నుంచుకొనుచుండును.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—ఈమొత్తము వచ్చినపుడు మార్చి 7 తేదీని అహమదుబాచా తక్కులభాతాలో ఋణముల పుస్తకమున ద్రావకముతో మార్చబడలేదా?

ఉ:—నాకావిషయ మెక్కువ తెలియదు.

ప్ర:—నీవు ద్రావకము నుపయోగించుటలో చాల అనుభవజ్ఞుడవుగా దీనిని జూచిచెప్పుము.

ఉ:—అది ద్రావకముమార్పు.

అహమదు బాచా కంపెనీవారి, ఋణములపుస్తకము లో ఋణముల భాతాలో నీమొత్తము ఋణముగ నొసగబడవలె గలదనియు, ఆపుస్తకములన్నియు పోలీసువారికప్పజేసి యుండుననియువానినిప్పుడు దాసుమాడగల్గితివనియు అందు, రు 4000 ఋణము నొసగినట్లుండగా దానిపై ద్రావకముపోయ బడెననియు చౌదరిగారు నుడివిరి. ఈ పుస్తకము ను ఎగ్జిబిటుగా జేర్చగలసినదని చౌదరిగారు గోరికొని గ్రాంటుగారందుల కాజేసింది. అంతటకొర్రుచా రీపుస్తకమును విడెటిఫీకేషను పుస్తకము గజేర్చుకొనుడ కంగీకరించి. అప్పుడు, కొర్రుచా రల్లహారములకు లేచి.

నేషనలిస్టువారి సమావేశము

సింధు, పెద్దెంబరు 8:—భారత కాననసభ, నీనివేదిము శైలినధికారతీర్మానమును చర్చించుటకు సమావేశ మయ్యెను. పండితమోతలాలుగారి సవరణలో కొన్ని స్వల్ప సవరణలను వారుజేసిరి. మరల మెడికలుస్ట్రీసుల ఫితినిగూర్చి ప్రత్యేకముగ చర్చించి, సవరణను పూర్తిగ ఆంగీకరిండుటకు మరల రేపుసమావేశ మయ్యెదరు. (ఆ. ప్రెస్.)

గాంధీమహాత్ముడు

అహమదుబాచాలోనే యుండును

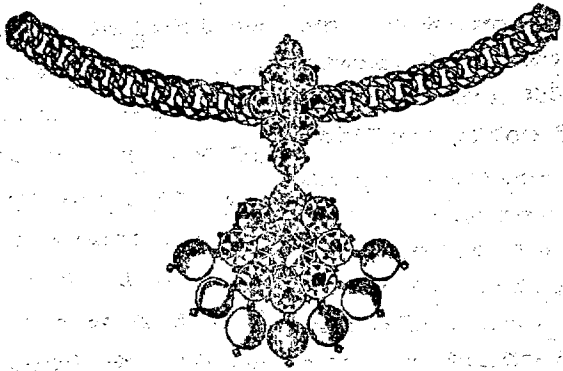
మాలానామహాత్ముడాలీగారివద్దనుండి ఆహ్వానము వచ్చు వరకును మహాత్ముడు సత్యాగ్రహశ్రమమునందే యుండును. (ఆ. ప్రెస్.)

తారకేశ్వరమున బహిరంగసభ

సచ్చిదానందస్వామిలేభి

7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము తారకేశ్వరమున గొప్పబహిరంగసభ జరిగినది. “మధ్యనర్తక సంఘమున హుగ్గీమండలము వాకు రి గురుగూడ నుండవలెను. సత్యాగ్రహమునకు తోడ్పడి న అన్నిసంఘముల ప్రతినిధులును తారకనాథు జమిందార్గీవ తినిధులుగూడ నుండవలెనని సచ్చిదానందస్వామి చేసిననూచ నను సభ్యులందరును ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి. రాయబా రములు బహిరంగముగా జరుపవలెనని పియ్యూషకాంతి ఘో షాగారు తెలిపిరి. పిమ్మట దాసుగారిపక్షమున అనిలాధరణ రాయగారు మాటలాడిరి. కాంగ్రెసువా రిక సత్యాగ్రహమును సాగించజాలరు. మహాత్ముతో రాజీవడవలెను. లేనిచో కాంగ్రెసువారు వడలుకొనిపోయెదరని రాయగారు నుడివిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

అంతట సభ ఆవిర్భవించెను. మకల 10 లేదీని సమావేశమగును. ఆపృథు లేనివేదికముపై చర్చజరుగును. (అ. ప్రె.)

నమ్మకమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీనము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

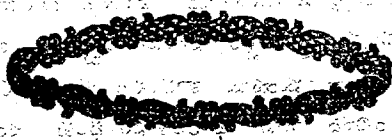
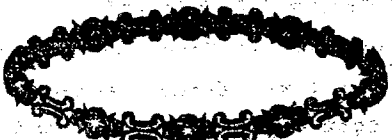
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్పులు, కానుకలు, అడ్డగ
చైకోలు మొదలగు బంగారు నగలున్నవనరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డగలు, జడగొల్పు
లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగువన్ని వేండి రైలు
కూజులు, టవ్వగ్గు, వేలాగిన్నెలు, కాపిసెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు
కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడున్నవిగా యుండును. కానుక బంగార
మునకున్న చాచివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాత్యైకము:— కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు,

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-4 రూ. 0-6-0 పై పో 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి చూచుచు వీనిన
వెల్ల తుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగగలదు. అమ్మకాంజనం డిపో, మదరాసు - బ్యాంకు.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఉడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఉడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి నత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ
దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె చెడుగునట్లుచేయును.
ఒకపరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతీసుధవరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్డలిరు రూ. 2-10-0.

126

వీచిచారీలు వ్రేళ్ళము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1/2 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 }
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

పంజాబు గవర్నరుగారి

వక్రటనము

వరదలచే నాశనమైన ప్రదేశములకు వచ్చుట

ముజఫర్ ఖాన్, సెప్టెంబరు 7:— ఈనెల ఆరవతారీఖున
ఆర్థికమిషనరుగారితో పంజాబుగవర్నరుగారి రగు హెచ్.
యి. సర్ మాల్ కామి హేలీగారు ముజఫర్ ఖాన్ కు వచ్చిరి.
స్థానిక ఆధికారులతో కొంత ప్రసంగించినతర్వాత వరదలచే పా
డైన ప్రదేశములకు బయలుదేరి వారువెళ్లిరి. వరదలచే పాడైన
వారికి చేయవలసిన సహాయమునుగురించి కొంతమంది భూస్వా
ములతోను అక్కడి నివాసులతోను సంప్రతించిరి. మరునటి
దినమున అదే ప్రకారముగా కాట్ అడ్డపానవాన్, మాహుడ్
కాట్ లోకూడ వారు మాట్లాడిరి. ముజఫర్ గర్ కు తిరిగిచెరిన
తర్వాత కొంతమంది స్థానిక లీపు కమిటీవారితో వారు పరి
ష్కరించుటకు ప్రయత్నములు జేయుచున్న కొన్ని సంస్థలను
గురించి మాట్లాడిరి. వరదలచే నెలవరకు పాడైపోయినదియు
యెంతవరకు కష్టపడినదియు యిప్పుడు చెప్పటకు అనకాశము
లేదు. (అ. ప్రె.)

అధికారుల తోడ్పాటు

కాల్యల అధికారుల రివిన్యూ అధికారుల సహాయములన
చానవాన్ గట్టులోపడిన పెద్దకన్నము కప్పివేయబడినది. అందు
చే యిక ఆ ప్రాంతములకు ఉపద్రవము రాదని అభిప్రాయ
పడుచున్నారు. నాలుదినములనుండి మరిసిన అధికవర్షముచే
యెదినరకు నీటిచే ముంపబడి తిరిగి యెండిపోవుచున్న ప్రదేశ
ములు మరియొకసారి నీటిచే ముంపబడినది. నీరంతయును
దీసిపోయి ప్రదేశమంతయు బాగుగా యెండి తర్వాత గాని
వ్యవసాయమునకు అదనంగా నుండదు. చాలాగామములలో పం
టలు నాశనమైపోయెను కాని మామూలు కాలమానములో
యానవ్వమునకు తగిన ఉపకాంతి కలిగిడిది. కాని యిప్పుడా
గరదలములమున ఆకలిమియును లేదు. ఇప్పటినిజిబిజిజాడ
మెరక ప్రదేశములైనను స స్వములు వాటుటకు వీలుగా
నుండునట్లు ఎందునో యెండవో అని సంభాషించుకలుచున్న
ది. కాని యీవిషయమై ఒకపక్షమువరకును నిశ్చయముగా
యేమియు జెప్పలేము. పశువులకంతగా నష్టము కలుగలేదు.
ప్రస్తుతపు యిబ్బంది తొలగించుటకు ఉచితముగా కనవు పంచి
పెట్టుచున్నది. తర్వాత యిబ్బందిపాడ సాగ్యమైనంత
వరకు నివారణ చేయుటకు మార్గము లవలంబించుటకు ప్రయత్న
ములు సల్పబడుచున్నవి. రైతులకు తాకాని అగ్నాస్ ను
లిచ్చుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి మూడులక్షలు యివ్వబడి
నవి. కొంత అగ్నాస్ సమీప వడ్డిపాడ దీసికొనదలచుకొనలేదు.
వి తినములు రయితల కిచ్చుటకు సదుపాయములు చేయుచున్నా
రు. ఇండ్లు కట్టుకొనుటకును నూరులు మరమ్మత్తు చేసికొనుట
కును కట్టచవుక గా అమ్మబడును. వరదలచే పంటలు గాశనమై
న భూములమీద పన్ను రిమిషను యివ్వబడినది. రా
స పంటపన్ను డిమాండు విషయము సాగుబడిన బట్టి ఉండును.
వరదలచే సంతరము రోగములు బయలుదేరునని ప్రత్యేకముగా
నివారణకొరకు జాగ్రత్తపడుపాయములు చేయబడినవి ఉచిత
ముగా సహాయముచేయు కొరకు చాలా సొమ్ము రిట్రాక్ట్ కమిటీ
వారు ప్రోగుచేసిరి. నష్టము గలిగిన వారికి ధర్మము చేయుట
కు ములాను మొదలగు చిట్టపట్ల జిల్లాలో ధనము ప్రాసచే
యుచున్నారు. ప్రస్తుతము అన్నపసాగులు లేక యిబ్బందిగా
ఉన్నట్లు కన్పించదు. కాని యిండ్లు కట్టుకొనుటకు, బాగుచేసి
కొనుటకు క్రొత్తపైరు పండువరకు తిండికి చాలా ధనసహాయ
మవసరమని తోచుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పోలియటుట - నిజనమాచారము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 8:— ఆయుధములతో గూడిన
'ట్రాంస్ సుబాల్' లు అను సోవియటు ఓడను బొంబాయి లేవున
కవలి భాగములో మధ్యగా తాచివ్విసెట్టు తెలియుచున్నది.
అది పోర్టునెడ్డుకు ప్రయాణమై అక్కడనుండి కాన్ స్టాంటు
నోపొలియటుగా ఒడిసానుబోవును. జాడపట్టుకునుంచి ఆయుధ
ములతో బయలుదేరి కొలంబోకు చెన్నపట్టణపు హాన్స్ ఫర్డ్ లో
ఆపబడినది రషియా ఓడయే. బొంబాయి లేవు సరిహద్దు లావలి
భాగములో యిది లంగరువేసికొని అగినదనిన సంగతి నిజము
కాదు. (అ. ప్రె.)

అస్పృశ్యతా నిరాకరణముండనము.

(బ్రహ్మశ్రీ కామ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు)

(నిన్నటి తరువాయి)

నిషేధ స్థపతి.

నిషేధస్థపతి యజనప్రకరణములో కూటము - అనాద్యుల రక్షణయని మీమాంసా భాష్యములో స్పష్టముగా నున్నది. పారశవారపర్యాయ సంకీర్ణానిషేధము ఆర్యుడే యగును. అదియునుగాక కూటశబ్దము యంత్రసామాన్యపరముగానివత్స బంధనసాధనమునబోధితము. అప్పుడు విశేషము నందు లక్షణ వాక్యంబవలెను. ఇనుపగుండు అర్థముచెప్పిన లక్షణ యక్కడలేదు. భాష్యవిశేషము లేదు. బ్రాహ్మణ యాజకునకు ఇనుపగుండు కత్తిపిట్టకైన పనికి వచ్చును. వలయెందులకు? చేపలు పట్టుకొనుటకా? వానికి ధనమైనది. ఇతరులకు ఉపయోగించునది ఈయంత్రనే గాని తనస్మృతిసాధనమును ఇతరులకు హేయమైనదానిని ఇచ్చుట అమర్యాదకరమే. గ హుడు రామునకు అన్నసమృద్ధి సేయ నెంచెను గనుక నిషేధస్థపతి పారశవరక్షణగాని పరమగుడు కాడని మామిత్రు లనుచున్నారు. "భేదాః పులిందశబర కిరాతాష్టేచ్ఛజాతేయః" అని చండాలభేదములలో స్పష్టముగా చెప్పబడిన శబరజాతికి చేరిన శబరియొక్క యెంగిలిఫలములను స్వీకరించిన శ్రీరాముడు పంచమాన్నమును తిరస్కరించునని నమ్ముటకు వీలులేదు. నిరవసి తత్వమునకు భంగము కలుగునంటిచేసి "యశ్చైవాత్మ్య సమర్పకః" అని సర్వాపవాదశాస్త్రమొకటి యున్నది. అత్యున్నత ర్పక శూద్రుడు ఆభోజ్యుడైనను భోజ్యుడై శబరీనుహు లాత్మసమర్పకులు. శాపచండాలత్రిశంకువు విశ్వామిత్రునకు మాత్ర మాత్ర్య సమర్పకుడు గాని తక్కినవారికి కాదు. గనుక తదన్య భోక్తలు వసిష్ఠపుత్రులచే నిందింపబడుట విరుద్ధము గాదు. కనుక ఇష్టివిశేషమునందు అధిక్వముడైన నిషేధుడు నిరవసిత శూద్రుడే. చండాలాద్యపరపర్యాయుడే. వారు చూపిన వైరుడు నాకార్య జీవి మనుస్మృతిప్రకారము త్రిశంకీణుడు నిషేధా యోగ వీపుతుడట. వాని స్మృతిని స్థపతికి జోడించి పారశవత్వమును సాధింప నెంచుట స్వప్రియ స్మృత్యర్థ వ్యావృత్తికరణమే యగును.

ధర్మాధికారము

నేను చండాలునకు సర్వ వైదిక కర్మాధికార మున్నదని వ్రాయలేదు. వైదిక కర్మలలో భాగ మున్నదని వ్రాసితిని. మంత్రలింగములను చూపితిని. "తిస్యామ్నా దోయజ్ఞేనవిక్లవః" అను శ్రుతి నాకు శిరసాగ్రాహ్యమే. సోమసంస్థలకే యజ్ఞమని ప్రసిద్ధిరూఢి. కనుక అన్నులకంటెను అగ్నిహోత్రముకంటెను యజ్ఞమును ప్రత్యేకపణము వారాయవోపనివత్తు సంగతమగుచున్నది. శూద్రునకు దేవత లేదని వారు శ్రుత్యధర్మమును చెప్పుచున్నారు. అది ప్రాతర్వ్యసం దిన సాయంసవనీయ ప్రధాన దేవతావయము. సవన మనగా సోమసమృద్ధిమే. గాయత్రీ స్తుతి భగవతీ ఛందస్సుల ననుసరించి ప్రాతరాది సవనీయ ప్రధాన దేవతలగు అగ్ని, ఇంద్ర, విశ్వేదేవతలయొక్కయు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యులయొక్కయు ప్రాదుర్భావమునుచెప్పిఅనుష్ఠానప్రచారము ననుసరించి శూద్రుడు ప్రాదుర్భావించెననియు, దాని ననుసరించి యేదేవతయు సృజింపబడలేదనియు కనుక శూద్రుడు యజ్ఞమునందు అనగా సోమసంస్థల యందు అహుడుకాక పోయెననియుఆ బ్రాహ్మణముయొక్క యర్థము. సోమ సంస్థాసంబంధేన శూద్రుడు దేవతలేనివాడయ్యెననియే ఆశ్రుతితాత్పర్యము. సర్వవైదిక కర్మసంబంధేన వానికి దేవతలేదని విపరీతాధర్మము చెప్పి యజ్ఞశబ్దమునకు దేవతారాధనరూప యాగికాధర్మీత్యా సర్వవైదిక కర్మసామాన్యపరాధర్మమును స్వీకరించినయెడల శూద్రునకు పాకయజ్ఞము లందుగూడ అధికారములేదని చెప్పవలసివచ్చును. ఏవైదిక దేవతనుగూడవారు ఆరాధింపగూడదనియే అర్థము లేలను "అహోమూలచ్ఛేదీ."

పాకయజ్ఞములు స్మార్తములంటివేని, అందువలనవాటి వైదికత్వమునకు భంగములేదు. స్మార్తములనగా అనుమితదేవ మూలకములని తాత్పర్యము. అంతియేకాని అవైదికములని తాత్పర్యముగాదు.

బ్రాహ్మణులలోగూడ భృగుశునకపసిష్ఠగణములవారికి సత్రయాగములందు అధికారములేదు. (మేము వసిష్ఠులము

గనుక ఈ అసభ్యకార్యమునకు చేరినవారమే) వైశ్యామిత్రుడు వాటియందు హోతగా నుండవలెనని నియము గలదు. కనుక వైశ్యామిత్ర సమానకల్పలకే సత్రయాగాధికారసిద్ధి. అందువలన బ్రాహ్మణులలోగూడ కొన్నివర్గాములవారు సర్వ వైదిక కర్మాధికారులు కాదు. సత్రయాగములలో యజమానులే ఋత్విక్కులుగా నున్నందువలన క్షత్రియవైశ్యులకు అసలే అధికారము లేదు. కనుక క్షత్రియవైశ్యులకు కల సర్వవైదిక కర్మాధికారము లేదని స్పష్టమైనది. సోమసంస్థలలో గూడక్షత్రియవైశ్యులకు ప్రత్యేకసోమపానాధికారములేదు. ఫలకల్పిత ప్రతినిధి సోమాధికారమే. అది శూద్రునకు లేదు. ఇంతియే విశేషము. సోమసంస్థాసాధికారముచే తత్ప్రకృతికయా గాంతరాసాధికారముగూడ వ్యాఖ్యాతమగునుగాని స్పష్టవైదిక కర్మాధికారము వ్యాఖ్యాతము గాదు.

ప్రత్యుత్త ఆశ్రుతివలన వారికి అనిష్టమగు మరియొక అర్థము సిద్ధించుచున్నది. "గాయత్ర్యా బ్రాహ్మణ ముపనయాత, త్రిష్టభారాజన్యం, జగత్వా వైశ్యం" అనుస్మృతిచే అనుమితమైన వేదవిధుల ననుసరించుచు ఇచ్చట బ్రాహ్మణము నందు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యుల స్పష్టియందు గాయత్రీ త్రిష్టభగతీ పూర్వకత్వ మనుభవింపబడినదని యగ్గము చెప్పుట యుక్తముగదా! కనుక ఈ అంశమునందు బ్రాహ్మణము లింగమేగాని వట్టి అర్థవాదము గాదు. అట్లు శూద్రునియొక్క అనుష్ఠాపూర్వకత్వము లింగమేయగుక. సమానపతితచ్ఛందాబ్యావృక్త స్థితిలో చూడులింగములు. ఒకటి అర్థవాదము అని చెప్పుట నయవిరుద్ధము. అసంభవమునందు మాత్రము అట్లుచెప్పుట సాధ్యమగును గాని సంభవమునందట్లుచేయుట వలనపడదు. శూద్రుడు అనుష్ఠాపూర్వకమైన సంస్కరింపబడుటలో అసంభవ మెద్దియును లేదు. ప్రత్యక్షశ్రుతివిరోధములో లింగ మసంభవమై గౌణ మగునుగాని అట్టిప్రత్యక్షశ్రుతి యేదియునులేదు. స్మార్తవిధి విరోధములోగూడ వైదికలింగము చెల్లదంటిచేసి విషమ. స్మార్త విధి విరోధ మనగా అనుమిత విరోధ మనియే తాత్పర్యము. హేతుదర్శన దోషముచే వేదాననుమాపకము లగు స్మార్త విధులు స్వాధ్యయనం దుపహతములై ముందు తామే గౌణములగును. కనుక శూద్రాసంస్కారస్మృతులు హేతుదర్శనదోషముచే పరాపాదములై తామే ముందు గౌణము లగుచున్నవి. అవి వేదలింగమునకు గౌణత్వమును కల్పింపజాలవు. శూద్రునకు దేవతలేదు అను మీహేతువునుడ ప్రాసక్తిలింగముయొక్క అగౌణత్వము వైసనే ఆధారపడియున్నది. కనుక వేదలింగ ప్రామాణ్యముచే శూద్రునకు అనుష్ఠాపూర్వకత్వము లేదు సంస్కారము ప్రాప్తించుచున్నది.

ప్రకృతిములో నే నీవిషయమును సాధింప బూనుకొనలేదు. ఇది గొప్ప ప్రత్యేకసమస్యయై యున్నది. ఈ అస్పృశ్యతావయముతో చేర్చక దీనిని ప్రత్యేకముగా చర్చించుటయే మంచిది. అయినను చదునులుగారు ఒక వేదవాక్యమును చూపి అందుకు నేను విరుద్ధముగా శూద్రులకు (నిరవసితానిరవసితులకు) వైదికకర్మలలో భాగమున్నదని చెప్పుచున్నాననియు అది పాపకార్యమనియు ప్రకటించినందున ఆవైదికవాక్యముయొక్క స్వరూపమును విమర్శించితివేగాని నేనుగాదు.

అయ్యా!! ఇన్నిస్మృతులను ఆప్రమాణములు అని చెప్పుటకు జైమిని కేమియధికారమున్నది? జైమినికూడ ఒకస్మృతి తిరాయినింటివాడే గదా! అతని హేతుదర్శనసూత్రమునకే మొదట హేతుదర్శన మున్నదియని యంటిచేసి విషమ. వేదమే వైదికకర్మలకు లండంటి కూడ ప్రమాణమై యుండగా వేదానుమాపకత్వేన స్మృతులకు ప్రామాణ్యమును తెచ్చిపెట్టినవాడే యతడు. దాని నలిడు న్యాయోక్తిత్యా సాధించివాడు గాని స్వాభిప్రాయానుసారముగా చెప్పలేదు. ఒకపురుషుడు తనకు తెలిసిన విషయమును చెప్పవచ్చును. లేక తనకెట్లమైన విషయమును చెప్పవచ్చును. స్మృతికాదుడు తన కిష్టమైనది వ్రాసినాడా లేక తాను చదివినవేదములోనుండి తెలిసికొనినది వ్రాసినాడా? అను సంశయమునందు హేతువు కనబడునపుడు అతని స్వాభిప్రాయమే ఆది. తనపుడు వేదానుమాపకము. శిలవేదము, యుండవచ్చుననుటయే ఈ అనుమతికి మూలము. కనుక ఇచ్చట జైమిని న్యాయవిమర్శకుడుగాని ఆదేశకడుని మేమునలేదు.

స్మృతియొక్క ప్రామాణ్యము స్వతంత్రము అని వాదించి చెప్పినయెడల వారితో మాకు పనిలేదు. ఆర్యసామాజికులు, బ్రాహ్మసామాజికులవలె వారు స్మృతి సామాజికులు.

చదునులుగారి వ్యాసములో నొకశుభనూచక మున్నది. పంచములకు వైదికకర్మాధికార భాగము లేదనుటకు ప్రమాణమును చూపు సంధర్భమున వారిని శూద్రులనుగా ఒప్పుకొని నారు. వారి వాదములోని చమత్కార మేమనగా నిషేధము లందు చండాలరు శూద్రజాతివారే. ధర్మావరణవిషయము లో మాత్రము వారు వేటుజాతివారై శూద్రధర్మముల నాచరింప అనమాకలగుదురు.

"శూద్రస్య ప్రతిషిద్ధత్వాత్" అను న్యాయానుసారముగ

జైమిని వాక్యమునకు గతియేమంటిచేసి అది ఆధానప్రకరణముగాని సర్వవైదిక కర్మసామాన్య ప్రకరణము గాదు. ఆ ప్రతిషేధముగూడ న్యాయాంతరముచే జైమినిసాధించెనుగాని "తస్యామ్నా దోయజ్ఞేనవిక్లవః" అనుశ్రుతిచే సాధింపలేదు. దీని కది విషయము గాదని యతనికి తెలియును.

స్త్రీలపై దండయాత్ర.

నా అభ్యుదయవ్యాసమునందు గాని ప్రత్యుత్తరము నందుగాని ఏమియు చర్చింపని స్త్రీల అధికారమును గుఱించి వారు అనవసర్యజోక్యము కలుగజేసికొని స్త్రీలకు వేదాధికారము లేదని యొక ప్రకటనను గావించినారు. అది శాస్త్రవిరుద్ధమని మాత్రము తెలుపుచుచర్చ నిపుడు నిలిపివేయుచున్నాను. మహేంద్రునిపై.

ఇంద్రగర్వభంజకు డను గోవర్ధనోద్ధారకుడు సంస్కృతల మనస్సును సరిపుచ్చవలె నని ఆనగా పంచముల స్థితిని ఇట్లే శాశ్వతముగా నుంచుమని ప్రాధికాయము వారు మహేంద్రునిపై ఒక మాట విసరినారు. వానలో ఛత్రధారియుగు పీరు కూడ తాను ఇంద్రగర్వమునుభవించితి నని యుష్పాంగవచ్చును. వీరి వైదికమతాభిమానము ముదిరి వైదిక ప్రధానదేవతలలో నొకరగు ఇంద్రుని హేళనగా పరిగొందినది.

ఉపసంహారము.

ఇక వాచకధ ముగిసినది. వాదాంగవాక్యములలోనే నేమియైన నా మిత్రుని నొప్పునట్లు భాష నుపయోగించిన యెడల నామాననీయతత్వధికి నన్ను క్షమించుగాక.

గాంధీమహాత్మునిచే సూచింపబడిన పవిత్రమైన ఈదీనోద్ధరణ కార్యమునందు చయనులుగారి వంటి పెద్దలు సహాయపడి నెలవేర్చుకాలము శీఘ్రములో రాగలందులకు భగవంతుడగు దేవేంద్రుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ప్రత్యేకముగా తాను తన యభిప్రాయములను వ్యాసములలో వ్రాసినయెడల నామిత్రునితో నేను జోక్యము కలుగజేసికొని యుండి యుండను. నా అభ్యుదయవ్యాసమును ఖండించుటతో వాచే నన్ను వాదమునకు పిలిచిరి. కనుక వాచెన్ని సార్లు ఖండన వ్రాసినను నేను ప్రత్యుత్తరమును వ్రాయవలసివాడనైయున్నాను. అది నావిధి.

మావాదములవలన ఆంగ్లదేశమునందు సాంప్రదాయకులకు గాని సంస్కృతలకు గాని ఏదైన లాభము గలిగినపక్షమున దానికి మా మిత్రులే సుత్యులు.

(ఇందుకు సంబంధించినచర్చ ఇంతటితో ముగియును. ఆం. ప. సం.)

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలుల పాలిటి సుఖమే మేము, నిక్కాక శుక్ల నవ్వుము, నిస్సత్తెన, అతిమాత్రము, వీటిని హరించి మంచి బలమును, యావ్యసమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు పరప్రపాదము. 2 డబ్బీలను వాడుడు 1 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0. వి.సి. చార్జి 0.8-0, 335 పి. జి. ఏ. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం పెరిడేపి. (పెల్లూరుజిల్లా.)

యునానీ శరీరారోగ్యసంబంధి

సర్వకాలములందు ఉపయోగించదగిన లేహ్యము. ఇది రక్తమునుశుద్ధిపరచును. క్రొత్త రక్తమును పుట్టించి మనోయుల్లాసము గలిగించును. దానిమైన ఆకలిపుట్టించి కాయ సిద్ధిచేయును. అజీర్ణపైత్యరోగములను, సర్వమేహములను, సెగ, వాయి దుగ్ధములు, రసపట్టు, వీర్యనష్టమువలన కలుగు సర్వవ్యాధులను, క్షయ, శ్వాస, కాస, శ్లేష్మ రోగములను, పదివిధముల మూలకంకలు నశింపజేయును. కులూసాగా కాలవిరోచనము చేయుచును. స్త్రీల శ్వేతరక్త కుసుమ ప్రదర్శరోగములనున్న సర్వపహిష్టురుగ్ధులను అద్భుతముగా కుదుర్చును. ఇది మెదడు ననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులను నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని సేత్రరోగములను బాగుజేయును. ఈలేహ్యము పనమూలకలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విష గంధకారులు పున్నట్లు యెన్నైన రుజువుపరిచేయెడల రు 500లు బహుమతి యివ్వబడును. ధనికులకు వీరలకు అందరకు ఉపయోగపడునట్లుల తెక్కువగరకు యిచ్చుచున్నాము. ఈ లేహ్యము సేవించిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనిన సిమ్మటు 24 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్ముగలరు. ఈలేహ్యము ప్రతిబడిసిల్లలకు మిక్కిలి ఆకర్ష్యమైన దని దృఢముగా నమ్మువలయును. ఇది వాడేటుప్పుడు ఏ విధమైన పత్త్యములేదు. 24 తులముల లేహ్యము చెల ఖర్చులు సహారు 2-8-0. వలయువారు:—యం. అజీజుద్దీన్, ప్రొప్రైటరు, పితాపురము. గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను

మదరాసు కార్యరేఖను

ప్రత్యేక సమావేశము

నిన్నటిదినము (8.8.24.) నాయంకాలము 8వ గంట వరకు మదరాసు పురపాలన సంఘసభ్యులు డిల్ బిల్ వి. తిరుమలస్వామిగారి అధ్యక్షతన 1923-24 నకు కమిషనరు యొక్క పరిపాలన విధానమును (ఎడిటిసిప్రీవెన్ రిపోర్టును) శని, 1923 సం॥ నకు ఆగోగ్యకాఖాది కార్యములకు సాంవత్సరిక నివేదికను విచారించుటగాను ప్రత్యేక సమావేశమును జరిపిరి. 21 మంది సభ్యులును, కమిషనరు అయిన జి. బోగు గారును హాజరైరి.

రెండు నివేదికములను సభ్యులందరికి పంచిపెట్టబడిన పిదప డిల్ బిల్ జి. నారాయణస్వామి కెట్టిగారు ముందు ఆనివేదికములను తిరుపరి సభ్యులయొక్క విమర్శలను ప్రభుత్వమువారికి పంపబడవలెనని తీర్మానము ప్రవేశపెట్టిరి. తీర్మానములు నాయంకాలము దానిని బలపరచిరి.

డాక్టరు యస్. మల్లయ్యగారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు జి. టి. బోగుగారు అనధికారముగా దానిదివరకే ప్రభుత్వము వారికి ఆ నివేదికమును పంపియున్నానని చెప్పెను.

ప్రస్తుతము నివేదికములను పంపి తదుపరి వారి అభిప్రాయములు తెలుపవచ్చునని అధ్యక్షులు నడిపిరి.

సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు ముందు నివేదికములు పంపి తదుపరి విమర్శలపంపు విధానము సరియైనది కాదనిరి.

తిరుపరి డిల్ బిల్ నారాయణస్వామి కెట్టిగారి ఉపపాదన వోటునకు పెట్టబడి తీర్మానించ బడెను.

సభ్యులలో కొందరు తాము నివేదికములను చూచుటకు యముజాలననందుచే తిరిగి వాయిదా వేయబడెను. అంతటిలో సభ ముగిసెను.

చెన్నపురి మండల ఆంధ్ర

కాంగ్రెసు సంఘము

ఈ సెప్టెంబరు నెల 8 వ తేదీ సోమవారము ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయమున సమావేశమైన పై సంఘపు అసాధారణసభయందు చిగున నుదహరింపబడిన తీర్మానములు గావింపబడినవి.

తీర్మానములు

(1) ప్రకాశంపంతులుగారు మండలసంఘసభ్యత్వమునకు ఇచ్చిన రాజీనామావిషయమై పునరాలోచన చేయుటకు పంతులుగారిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

(2) గద్దే రంగయ్యనాయకుగారు కార్యదర్శిపదవికి పంపిన రాజీనామాను ఉపసంహరించుకొన మని యా సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(3) అక్టోబరులో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభా సందర్భమున గావింప నెంచిన ఖద్దరు ప్రదర్శనమునకును యితర పనులకును అగు ఖర్చుల నిమిత్తము మండల కాంగ్రెసుసంఘునిండి నూరురూపాయలు ఆహ్వానసంఘమునకు యిచ్చుటకు తీర్మానమైనది.

(4) అక్టోబరులో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆంధ్ర మహాసభలు జరుగునయమున ఆంధ్రమహాసభను జరుపుటకు ఆహ్వానసంఘము తగు శ్రద్ధవహించుటకు కోరబడుచున్నార.

చెన్నపురి మండల ఆంధ్ర ఖద్దరు బోర్డు

ఈ సెప్టెంబరు నెల 8వ తేదీ సోమవారము నాయంకాలము ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయమున సమావేశమైన పై బోర్డు వారి సభయందు యాదిగున నుదహరింపబడిన తీర్మానములు గావింపబడినవి.

తీర్మానములు

(1) ఇదివరకు నిర్ణయింపబడిన ప్రకారము మండల ఖద్దరుబోర్డు పక్షమందు ఇండియన్ బ్యాంకులో ఒక ఖాతాను నెలకొల్పి తదివ్వయమైన లావాదేవీలు జరుపుటకు అధ్యక్షులు కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి కధికార మియ్యబడినది.

(2) అక్టోబరులో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభా సందర్భమున జరుగనెంచిన ఖద్దరు ప్రదర్శనము జయప్రదముగా జరుపుటకు మండల కాంగ్రెసు సంఘమువారిని యీ బోర్డువారు కోరుచున్నారు.

ఆంధ్ర ఖద్దరు బ్యాంకు

ఆ. భా.ఖా.బో. వారికి 29.8.24 తేదిన పంపిన లెక్క తర్జుమా పశ్చిమ గోదావరి ఖద్దరుబోర్డువారికి తమ జిల్లాలోని రెండు ఖద్దరు ఉత్పత్తి సంఘములను గురించి నివేదికములను గుంటూరుజిల్లా ఖద్దరుబోర్డువారు తమయొక్క అర్థసంవత్సరపు నివేదికమును జూలై మాసపు నివేదికమును తమజిల్లాలోని కొమ్మూరుకాపురముడు శ్రీసిద్ధాబత్తుని జనార్దనదాసుగారు అను ఖద్దరు ఉత్పత్తిదారుని నివేదికమును పంపించి యున్నారు. కుప్రాంతములను యీక్రింద నిచ్చుచున్నాను.

పశ్చిమగోదావరి

క. తణుకుకో-ఆవ రేటిపుఖద్దరు నిలయంతయు 15.8.22 తారీఖున స్థాపించిరి. పెట్టుబడినము రు. 7515-12.0 ది 80/6/24 తేదీవరకు నివేదికమును పంపిసా. ఈకాలములో రు. 698-15.9 లకు దూదిన్ని, రు. 8400-10.6లకు నూలున్నారు. 8861-8.6 లకు బట్టయన్నారొనిరి. రు. 644-8.6 లకు నూలున్నారు. 21669-2.9కి ఖద్దరు వస్త్రములున్నారమ్మిరి. రు. 8604-15.3 నేతమజూరి, రు. 473-10.3 వడుకుమాలి, రు. 510-12.3 అద్దకమునకుమాలి, యిచ్చిరి. కార్యస్థానపు ఖర్చును రు. 1468-13.0. సంఘమునకు వచ్చినవస్తువు రు. 382-1.0 రెండుయే డ్లలో పెట్టుబడికి మూడువంతులు ఖద్దరు అమ్మిరి. చ. యర్నగూడెం తాలూకా కాండ్రును సంఘ ఖద్దరు నిలయం. కొవ్వూరు 19/3/24 పెట్టుబడి రు. 211-5.0 ది 15.8.24 తేదీవరకు నివేదికము పంపిరి. రు. 9.9.3కి నూలున్నారు. 429.9.8 లకు వస్త్రములున్నారొని రు. 383-10.9 వస్త్రములు అమ్మిరి. నేతమజూరి రు. 4-14.0 అద్దకంకూలి రు. 3-2.6 లాభం రు. 2.9.11 అయిదుమాసములలో పెట్టుబడికి 1 1/2 రెట్లు వ్యాపారంజరిపిరి.

రెండు సంఘముల పెట్టుబడి రు. 7515-12 0 + రు. 211-5.0 = రు. 7727-1.0 వైఖద్దరుబోర్డు కార్యద్య గారయిట్టి సంఘములు అయిదుకలవనివాటి లెక్కలుతెలిసి కాగానే నివేదికములను పంపెదమనియు న్నాసిన్నారు.

ట. ఆజిల్లాఖద్దరు బోర్డువారు ది 18 4-24 తేదీమొదలు 15-8-24 వరకు రు. 1491-3.6 దూదిన్ని రు. 199-2.6 ప్రత్తిన్ని కొని రు. 5419-14.3 దూదిన్ని రు. 402-9.0 ప్రత్తిన్ని నిక్రయించిరి.

ఎ. గుంటూరుజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు

క. రాష్ట్రీఖద్దరు బ్యాంకునుండి రు. 12500-0.0 లు అప్పుతీసికొని షేరుధనము రు. 500-0.0 లు పోనుతక్కినముత్తమును గుంటూరుజిల్లా సంఘమువారు బామినాకిందనిచ్చిన రు. 2528-12.3 లున్నాయితరులనుండి అప్పు తీసికొన్న రు. 2128-8.6 అంతయు నెంట్లోస్టోర్సుమీద వినియోగించిరి. మ గరం పీ ౬ దూది రు. 2425-15-5 లకు ఖద్దరువస్త్రములను కొనుగోలుచేసిరి. రు. 1563-14.6 దూదిన్ని రు. 920-1.6 కుయేకులున్నారు. 245-6-3 నూలున్నారు. 1203-10-7 లకు వస్త్రములనున్నా విక్రయించిరి. 1-1-24 మొదలు 6 నెలలలో జరిగిన పనియిది రు. 6034-9.2లకు కిమ్మకుగలగుడలు హాకర్లు తావున నిల్వయుండెను. అందులో కొంతఅయినను అమ్మికుబోయియుండును. ఈకార్యస్థానపుఖర్చులు రు. 705-15.7 అసగా బట్టకీర్తిరులో 100కి రు. 6-0-0 చొప్పుననున్నా యావత్తు అమ్మకముమీద 100కి రు. 5-0-0 చొ॥ న్నా ఖద్దరుఅయినది.

చ. వీరిజూలైనివేదికము

రు. 16-0-0 దూదికొని రు. 716-12.3 లకు యేకులు అమ్మిరి. రు. 257-1.9 నూలుకొని రు. 139-15.0 లకు నూలు అమ్మిరి. రు. 4166-2-5 లకు వస్త్రముకొని రు. 2895-9.6 లకు విక్రయించిరి. కార్యస్థానపు ఖర్చులు రు. 78-11-1 అసగా మొత్తం అమ్మకముమీద 100కి రెండుచొప్పున ఖర్చు ఆ. భా. ఖా. బో. వల్ల 6 మాసములలోను 100 కి రెండు రూపాయల కమిషనుక్రింద రు. 171-12.3 వుచ్చుకొనిరి. 7 నెలలలో వీరి పెట్టుబడి ధనమునకు సమానమైన అమ్మకమును జరిపిరి.

ట. జనార్దనదాసుగారు.

జిల్లాఖద్దరు బోర్డునుండి రు. 200-0-0లు అప్పు వుచ్చుకొనిరి. రు. 475-0-0లకు ప్రత్తికొనిరి. మ 22 గులు యేకులు చేయించిరి. మ 19 గుల నూలు తయారయ్యెను. యేకులు వగయ రాలకు రు. 86-11-0లు ఖర్చుపెట్టిరి. యేకుటకు మ ౧ కి రు. 2-0-0లుమజూరి. దూదియేకుటలో తరుగుపోయినది మ 1 1/2 వడుకుకూలి పీ 1కి రు. 1-0-0 ఈనూలు నె14రుకు సరిపోవును. మూడుగ్రామములలో 45రూటములు కొమ్మూరులో 12 మగ

ములు వీరిక్రింద పనిచేయుచున్నవి. 50 అంగుళములు వెడల్పుగల గుడ్డను ౧ కి ౦-౧౦-౬, ౦-౧౧-౦ చొప్పునను 45 అంగుళముల వెడల్పుగలగుడ్డను రు. ౦-౮-౬, ౦-౧౦-౦ చొప్పునను విక్రయించు చున్నారు. అట్లుతగూరు చేసినవస్త్రము జిల్లాఖద్దరుబోర్డుకు అమ్ముచున్నారు.

కవుతా వేంకటచలవతిరావు

ఆంధ్రఖద్దరుబ్యాంకు కార్యదర్శిగాను.

కాలిబంతి యాటపోటీపందెములు

భీమునిపట్టణంబున 1924 సంవత్సరము అక్టోబరు మొదటి వారములో 'బురపాలకోస్తా పాతకాలాధికారుల యాధిపత్యంబున " Municipal High School Seven-a-side Football Tournament " అను పేరితో కాలిబంతియాట పోటీపందెములు జరుగును. ఈయవి యుత్తరసర్కారులలోనున్న కళాశాలకును నున్న పాతకాలకును సంబంధించిన ప్రస్తుత విద్యార్థులనిమిత్త మేర్పాటుచేయబడినది. ఈసందెములలో జయమొందినవారి కేటయాపత్యములవెలగల చక్కని రజతపాత్రము బహుమానము కాశ్యోతముగా నీయబడును. ఆయాపాతకాలాధికారుల సంతకములతో బ్రతినంఘమువారును సెప్టెంబరు 15వ తేదీలోపుగ బ్రవేశపత్రములను కార్యదర్శిగారికి బంపించవలయును. ప్రవేశపత్రములు రెండురూపాయలుమాత్రమే. ఆయాసంఘముల ప్రతినిధులుమాత్ర మాటదారులను నిర్ణయింపవలసిన దినమగు సెప్టెంబరు 20వ తేదీనాటికి రావచ్చును.

మద్దూరి కోదండరామదీక్షితులు,

ప్రధానోపాధ్యాయులు, కార్యదర్శి.

మునిసిపల్ హైస్కూలు, భీమునిపట్టణం, 5-9-24.

శ్రీపునస్సంధానవయోనిర్ణయ

శాసనవ్యతిరేకసభ

చెన్నపురి నరదాము త్రియప్పన్ వీధి ఉ డ వ య రు ల కోవెలయందు 7.9-24 ఆదివారం నాయంకాలము 6 గంటలకు డాక్టరు గారుగారి శ్రీ పునస్సంధాన వయోన్యాయ శాసనమును గూర్చి విమర్శించుటకు బహిరంగసభ జరుపబడెను. ఉపన్యాస భూషణ విద్యాకొ రమానుజాచార్యులవారు ముఖ్యోపన్యాసకులు. దాదాపు 300 పురుషులు, స్త్రీలు 300కు పైగా వచ్చియుండిరి:—సర్కారువారివలనుండి జనులకు కొన్ని సౌకర్యముల కలుగజేసెదమని బడాయాలు కొట్టి సభలకు చేరిన మన ప్రబుద్ధులుచేతైన ఆసౌకర్యముల తెచ్చిపెట్ట నలయును లేనియెడల ఒకమూల మార్పుండవలయును గాని పిల్లలకు ౧౮ సం॥ దాటనిది గర్భాధానము జరిగిన ౨ సం॥ క్రితము భర్తకు విధించునట్టి దుష్టశాసనముల నిర్మింపజూచుట కేవలము అక్రమమనియు నేడు యీమాటచెప్పెను. రేపు డాక్టరు సర్వీశేటు తీసికొనియే మీరు పునస్సంధానము చేసికొనవలయును. లేనియెడల దేశమునందు నానాటికి దుర్బలసంతానము ఏర్పడుచున్నదని ఈతడే యింకొక బిల్లునుకూడ పెట్టగల మహానుభావుడుగా నున్నాడనియు ఆహరవివరముల యందును, మతాచార విధులందును తన యిష్టానుసారము తాను చరించిన చరించుగాక. ఇతరులనుకూడ అట్లే యుండవచ్చునని నిర్బంధించుటకు ఎవ్వనికి హక్కులేదనియు ఈబిల్లును సర్వీ బోవు యిచ్చుందులను గూర్చి కొన్ని స్త్రీలయెదుట నోరవిచ్చి చెప్పటకుకూడ పిలుకానట్టి సిగ్గుకాలినవి కలవనియు అట్టి యిచ్చుందులను కలుగచేయునట్టి శాసనముల ప్రవేశపెట్టు బుద్ధిమంతుని ఎన్నుకొనని లోపము ప్రజలచేగాని సభ్యునిది గాదనియు రాజకీయవిషయములనే అచట సభ్యులు విచారించునది. మనమతాచారములగూర్చి అచట చర్చలు జరుగుట కవకాశములేదుగదా యని జనులుభావించి ఇట్టివారలను ఎన్నుకొనిరి కనుక ప్రజలనుకూడ నిండింపనక్కర లేదనియు కలి పురుషుడు వీరి నావేశించి ఇట్టిబుద్ధుల వీరికి కలుగచేయుచున్నార కనుక మనమందర మేకగ్రీవముగ ఈశాసనమును తొలగింపవలయునని గొర్నరుజనరలుగారికి తెలిగ్రాండ్వారా తెలియపరచి తీర్మానించెదము అనిచెప్పిరి. తరువాత అట్లే తీర్మానము ఇవ్వబడెను.

క. మార్కండేయశర్మ.

నానిటాలు కంట్రోనుమెంటు

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 6:—క్రొత్తగా నియమింపబడిన కంట్రోనుమెంటు పరిపాలనావిధానమును చర్చించుటకు కొంతమంది అధికారులు మొన్నటివారములో జి. యల్. గెట్టెగారి యాజమాన్యముక్రింద సమావేశమైరి. (ఆ. ప్రె),

బెంగళూరువార్తలు

(స్వకీయవిశేషం)

కానసభ: మైసూరు ప్రతినిధులసభ దసరాసమావేశము ఆక్టోబరు 10 వ తేదీన మైసూరు జగన్మోహన మందిరము నందు ప్రారంభమగును. బడ్జెటులపై తీర్మాననివయములన్నియు చర్చింపబడును. సభ్యులు పలువురు మైసూరు మునిసిపలతగవు గూర్చి అనేకప్రశ్నల వేయనున్నారని తెలియుచున్నది.

బి.సెంటుమ్యూగారి జూబిలీ: బి.సెంటుమ్యూగారి జూబిలీ ఉత్సవము క్రిందటి బుధవారము నాడు దివ్యజ్ఞాన సమాజ మందిరమునందు జరిగెను. కె.ఎస్. చంద్రశేఖరయ్యగారధ్యక్షులుగానుండిరి. ఉప కే. శంకరనారాయణరావు, కె. హెచ్. గామయ్య, ఆర్.గోపాలస్వామయ్యగార్లు యిం జక్కువగా పాల్గొనిరి. బి.సెంటుమ్యూగారి గాంధీగారిని సందర్శించి యుండిరియును, కాంగ్రెసుపట్ల పూర్వమువలె విముఖులుగా లేరనియు వివరించే ప్రజలు ఆమె ఉపన్యాసములను వినుట యందును, వ్రాతల చదువుటయందును ఎక్కువ శ్రద్ధజూపు చున్నారు.

బెంగళూరు మునిసిపలు ఎన్నికలు: మునిసిపలుఎన్నికలకు 45 గురు అభ్యర్థులు నిలుచుచున్నారు. 1 వ డివిజనుకు చి. వి. కృష్ణయ్యగారు ఒక్కరే నిలచిరి మిగిలిన డివిజనులకు తీవ్రమగు పోటీగలను. కాంగ్రెసుసంఘమువారు అభ్యర్థులందరినీ పేర్కొనకపోయినను కొందరు కాంగ్రెసుసభ్యులు తమంత తామే అభ్యర్థులుగా నిలుచుచున్నారు. వీరు ఎస్. ఎస్. ఎం. రాజీవ్ గారు, ఎస్. వెంకటాచలయ్యగారు, జి. బి. రాఘవేంద్రాచారి, బి.ఎల్. బయ్యప్పగారు, అబ్బాసు ఖానుగారు నిలువలేదు. బహుశ ప్రభుత్వ నియామకమున కెదురుజూచుచున్నారేమో.

గణేశపూజ: ఈపూజసందర్భమున మహారాష్ట్రసంఘమువారు కొన్ని ఉపన్యాసముల నేర్పరచిరి. కార్యుర శ్రీనివాసరావుగారు వేదాంతముగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

వరదలనహాయము

వరదలనహాయనిధి రూ.40,000 వరకు వచ్చినది. సెంట్రలు కాలేజి వాటక సంఘమువారు 'రోమియోజాలియటు' నాటకము నాడిచ్చినదనము రూ. 80 సహాయనిధిగా సంగిరి. జై. ఎం. సి. ఎ. వారు ఒక ప్రదర్శనమును గావించుచున్నారు. బెంగళూరు ఎముచూరు కంపెనీవారు 7-వ తేదీ రాత్రి సారంగధర ప్రదర్శించెదరు.

పత్రికలకు సౌకర్యము: ఇచ్చట పత్రికా ప్రతినిధులును సంపాదకులును ప్రభుత్వమువారితో జువు వార్తలన్నిటికిని తేపాలఖర్చు అనవసరమని ప్రభుత్వకౌత్తరువు వచ్చెను.

సైన్యోద్యోగముల వేతనవృద్ధి

అలహాబాదు, సెప్టెంబరు 7: బ్రిటిషుసేనలోని ఉద్యోగములయొక్కయు హైందవసైన్యములోని బ్రిటిషు అధికారులయొక్కయు వేతనములనువృద్ధిచేయుటకు సూచించబడిన యేర్పాటులు యిండియా కార్యదర్శిగారికి పంపబడినట్లును యుద్ధముతి అంగీకార ప్రతిపాటుడుగానున్నట్లును సైనికపత్రిక డి.ఎం. ఇంకొకసారి యిండియా గవర్నరు మెంటువారు యిట్లు వివరములై ఆలోచనచేయుచున్నారు.

(ఆ. ప్రె.)

గుల్బర్గా కొట్లాటలు

ఒక క్రొత్త కేసు

8 వ తేదీ ఉదయమున పోలీసువారిక క్రొత్త కేసు దాఖలుచేసిరి. "ఆగష్టు 14 వ తేదీన 25, 30 మంది మహమ్మదీయులు దేవాలయము ఎదుట చేరిరి. వారిలో కొందరు శిఖరములను నాలుగు బసవగ్రహములను ఊడదీసి విరుగొట్టిరి. దీపములు పెట్టుపంథములను రెంటినిగూడ విరుగొట్టిరి. గర్భగుడి తలుపులనుపగులగొట్టి ఒకవిగ్రహమును ఒకలింగమును ఎత్తుకొనిపోయి ఆరెంటినిగూడ పగులగొట్టి పారవేసిరి. వారిలో అద్దరిని ఆరెట్టు చేసితిమి. మహమ్మదీయులలో కలిసినలింగాయతు వానికుమారుని ఎత్తుకొనిపోవుటయేకొట్లాటకుకారణము. ఆనాడుమధ్యాహ్నము 2 గంటలపుడు చూడగా కల్లుబజారు మసీదుశిఖరము సరిగానే యుండెను. పిమ్మట దానినెవరో పగులగొట్టిరిని ఆనాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు మసీదు మూలకొడుగు నావద్దకు వచ్చిచెప్పెను. 2000 మంది మహమ్మదీయులవలచేరిరి. మేము వెళ్లి సద్దుబాటు చేయుటగా వెంటనే విచారణ చేయవలె ననిరి. ఎవరు పగులగొట్టిరో తెలుపుడని సేనడుగగావారలు తెలుపక స్వర్ణబసవప్పడికిపోయి పగడిచ్చుకొనిరి." అని సి. ఐ. డి. యి వ్రాసెను కాని హుస్సేనుగారు తెలిపెను. (ఆ. ప్రె.)

విశాఖపట్టణ టౌన్ కాంగ్రెసుసంఘము

ఖద్దరు నగదు చిత్తాతాతాకు 1928 సం॥ రం॥ ఆగష్టు 8 వ తేదీ నుండి 1924 సం॥రం॥ జూన్ 30 తేదీ వరకు జనాభా ఖర్చు లెక్క.

జ మ	
మరుపు, మరుపు అప్పులు	852 9 81
బట్టఅమ్మకంవల్ల	8776 12 2
ప్రతి అమ్మకంవల్ల	9 14 8
ఏకులు అమ్మకంవల్ల	8 18 6
బదుళ్ల అడ్వాన్సులు జమ	100 0 0
కార్యాలయం చిల్లరజమ	0 4 0
	4248.5.77

ఖ ర్చు	
మరుపు అప్పులుతీర్చినవి	282 18 4
ప్రతికొనుబడి	రు 15 4 0
దూది	0 4 0
కడుక్కు	0 4 8
	15 12 8
స్వంతం ఖద్దరు కొనుబడి	627 0 8
కొనుకొండ బుచ్చిరాజుచెట్టిగారితాలూకు	1448 14 8
కొనయ్య జోలారుగారు	616 4 8
కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారికి	280 0 0
ప. బు. సుందరరావుగారు	165 0 6
శ్రీమాన్ ప్రతివాద భయంకర	128 9 0
సుందరరావు వెంకటగోపాలాచార్యులుగారు	
జయంతి సుబ్బారావుగారు	48 8 81
ఈమని గంగాధరంగారు	52 4 0
గరిమేశ్వ కృష్ణమూర్తిగారు	55 0 0
విజయనగరం కాంగ్రెసుసంఘం	20 1 6

మాలి	
వసుకుటకు	27 1 9
నేతకూలి	81 0 2
రంగు అడ్డకం	81 4 6
కుంభీకూలి	1 14 0
	91 4 5

కార్యాలయం	
ఇంట్టి అద్దె	40 0 0
వెం. సుబ్బారావు గారు	65 0 0
కాసుపాటి చిదంబరరావుగారు	62 8 0
ఫరీదుజహానా హేబు గారు	25 0 0
దా?	2 7 0
వ్రాతపరికరములు	2 7 6
అమ్మ	13 0 9
ప్రయాణములు	15 8 8
పోస్టేజి	16 5 6
చిల్లర	10 10 8
	252 14 11
ఆస్తి	46 6 0
బదుళ్ల అడ్వాన్సులు	104 8 6
మంత్రాల లక్షీనరసింహంగారు	1 0 0
జూన్ నెలాఖరుకు నగదునిల్వ	67 4 9
	4248.5.71

మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి

నల్లవీను సత్యకేతవరావు

కార్యదర్శులు.

విశాఖపట్టణంజిల్లా చీపురుపల్లి తాలూకా కుప్పిలిగ్రామం సమీపమునగల సాట్లపాళ్లకి కుపయోగముగ గడ్డయొక్క సాంగరసంగమస్థానము గాలివలన గొప్పగట్టు నేయబడియుండెను. నరిమిలా సదరుగడ్డ కొంచెకొంచెముగా వచ్చుచున్న నీరంతయు సముద్రమున గలియుదారిలేక స్తంభించి గ్రామమున కెగడ న్నుచున్నది. ఈవార మట్టుపట్ల గ్రామములకు వ్యాపించినందున ననేకులు వచ్చిచూచుచు గొప్పపర్వమునగలియుచో నేనియుపద్రము జరుగునోయనికలవర మొందుచున్నారు. కాని కుప్పిలిగ్రామం గుల్ల మూత్రము సాష్టాభ్యాక్త మానీషేయబడుటచేనగలుగుబుండులచేతనున్న, నిరక్తి చేతనున్న, గట్టుదారితీయించి ప్రయత్నముచూచి ఏమి జరిగినను మంచిదేయని రావోపుయ్యపద్రమున కెదురుచూచుచు నూరకుండిరి. (ఒకనిలేఖరి)

మల్లి మడుగుల కోదండరామస్వామి

ఖద్దరుకాఖాధికారి.

1924 సం॥ ఏప్రిల్, మే, జూన్, మాసముల

విశాఖపట్టణ టౌన్ కాంగ్రెసుసంఘము సాధారణ

శాఖయొక్క లెక్కల పట్టి

వసూలువివరములు	
1. 1924 సం॥ మార్చి నెలాఖరునకు	91 8 3
2. సభ్యుల రుసుము	13 8 0
3. శ్రీ తిలకు స్వరాజ్యనిధి	28 2 0
4. శ్రీ గాంధీ పూజానిధి	17 1 0
	145 8 3

ఖర్చువివరములు	
1. సభలకు	9 11 6
2. సాదరు	0 7 8
3. అమ్మకూలి	3 13 0
4. హిందీప్రచారము	75 0 0
5. తపాలు	0 7 6
6. శ్రీ గాంధీపూజానిధి శ్రీ కా. నాగేశ్వరరావు గారికి పంపినది:-	18 8 0
7. మాలి	0 13 9
8. వేషవరీ (వ్రాతపరికరములు)	0 4 1/2
9. పుస్తకములు పర్చిచరు	2 6 6
10. ప్రకటనలు	1 3 9
11. 1924 సం॥ జూన్ నెలాఖరుకు నిల్వ	32 7 6 1/2
	145 8 3

విన్నకోట గజన్నాగకుప్త

కోశాధ్యక్షుడు.

ఏలూరు ఖద్దరుబోర్డు పాఠశాల

రాట్టములు మున్నగు సామానులు విక్రయింపబడును

అనేకవిధములైన విల్లు బద్దలతో ఏకులను చేయుట, ప్రత్తిని నూలును పరిక్షించుట, ప్రత్తిగింజలు తీయుట, బుక్కుకీ వింగు మున్నగునవి నేర్పుటకొక పాఠశాల నేర్పరుచుచున్నాము. వీనినన్నిటిని నేర్చుకొనుటకు రెండు నెలలు పట్టును. ఏకుల పనిని మాత్రమే నేర్చుకొనుటకు 20 దినములుపట్టును. నేర్చుకొనదలచి నవారు రిజిస్ట్రామీన దరఖాస్తు పంపవలెను. ఏకులవిల్లుబద్దలు, కడుక్కు, నూలుచుట్టే ఏకులు, మున్నగునవి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవని శ్రీయుత దండు నారాయణ రాజుగారు ఏలూరు నుండి తంఱివార్త నంపిరి.

బ్రిటిషువస్త్రబహిష్కారము

కలకత్తాలో ప్రచారము

బ్రిటిషు వస్త్రములను బహిష్కరింపవలెనని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు తీర్మానించినందున 8 వతేదీన కలకత్తాలో కొంతమంది కాంగ్రెసునాయకులను 50 మంది వలంటీరులును బారాబజారులో జాతీయోత్సవములను పాడుచు నడయాడిరి. బ్రిటిషువస్త్రములను విక్రయింపవలదని వస్త్రలకు బోధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మత కలహములు

కలకత్తా కొట్లాట కేసు

హజారాలో ఎవరో కొందరిక చచ్చిన పందిని ఒక మసీదులో పడవేసిరి. అంతట చాలమంది మహమ్మదీయులు ఒడలెరుగని ఆవేశమున హిందువుల యిండ్లపైబడి కొట్టిరి. చాలమందికి గాయములు తగిలెను. ఒకహిందువు చనిపోయెను. ఆవిషయమున 19 గురు మహమ్మదీయులపై పోలీసు వారు కేసుచేసిరి. ఆలిఖూరు సెషన్సుజడ్జి కేసు విచారణ చేసి 18 మందిని వదలివేసెను. మిగిలిన ఆరుగురిలో ముగ్గురికి చె 8 రె 0 డెండ్లును ముగ్గురికి చెరి ఒక ఏడును కఠినశిక్షయను, చెరి 100 రూపాయలు జార్యానాయును వేసెను. ఆ సామ్యును చనిపోయినవాని బంధుగుల కిచ్చునటు లాజ్ఞాపించెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర తాంజనము

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠములు
కవర్లు
కామ్రుబుక్కులు

రసీదు బుక్కులు
కుభలేఖలు
ఆఫీసుబ్లాకులు

వలరుంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా
ముద్రింపబడును.

1493

గ్రంథములలోని కువయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగువములు చక్కగా తయారుచేయబడును.

(1398) ధనవంతులకు మాత్రమే ?

అనంగ ప్రభయాకాశి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరముల బహిష్కారము, ముడుతలుబడిన దుస్తులు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మొదలు చెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే తొలగించి, శాశ్వతయవ్వనము నిచ్చును. శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య వధులు నిరపయోగమైనట్టి కిక్కులలో కూడ క్రొత్తవగుటతనమును పుష్టినియిచ్చుచు యుద్ధనాలమువలె నూతనమామ్రును కలిగించును. పూర్తిగాల వివరములకు వ్రాసిన యిహముగా పంపబడును. 60 గుళికలు x ల బుడ్డి 1 కి రు 10 మాత్రమే

కందర్ప సంజీవని తైలము

ఈతైలమును నెక్కివాడుటచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే నాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రు 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలగు ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేసవజీ, నె. 49 బందరువీధి, మదరాసు.

గజికి తైలము

తైల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజికి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష భాధను కలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నాలుగు పూటలు రాచిన గజికి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిచేయును. తైలకన్న పోస్తుఖర్చు ఎధికమగునా గాన ఇతరమందులలో కలిపి తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ ధన్యును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములమూ దుఃఖములలో మొదలగుట రాలిపోవును. దీనికలన చర్మము కలు చెక్కగు, ముంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవునా తైల సీవా 1-కి వేలకు మందు రు 0-4-0

ఈనూనెను తైలము రాచిన తేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు చిల్లడుకలకు హాని యుండక శిల్లడుకలు వెనుగును. యిమ్ము బాంబాయి ది. 49. నాడగానె 1-కి రు. 0-4-0

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దినుష నుదహరించిన మిల్లులలో తయారగుచున్న బనీ నులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బులోనున్నూ, ఖద్దరు నులులూ నున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, నగైరాథారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస మైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదులకు, వీలుగా యుంటే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పిల్లెనంత వాకగా యేర్పాలు చేసి విక్రయించుచున్నాము

వర్తకులకు (హోలాశీలు) మొత్తపు ధరమునకు, 5% ట్రాన్జిట్లకు చాలా వ్యాపారవిగ్గ కట్టుకేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యాక్రింది విలీనమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టీ పంపెదము. కాంపెలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, రు 6-0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రనాగజీరీమిల్సు,
(1458) బెనగాడ, దక్షిణాంధ్రము.

Th. Zandu Pharmaceutical works Ltd, Bombay

జాంధూపేషధశాల లిమిటెడ్

బొంబాయి 385

జాంధూవారి చవనపాళ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బును మొదలయిన యెదురు రొమ్మును సంబంధించిన సమస్త రోగములకును దివ్యమధమేగాక శరీరమునందలి నెత్తురును శుభ్రపరచి చెడిపోయిన జ్వరమును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయుటయన దద్విత్తము మైనది

ఎల్లప్పుడూ జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచే పీడింపబడుచు బక్కచిక్క నశకువులకు అత్యుత్తమము. ౧౮-౧౧-౨౪ (14-11-23) న బర్లగిరినండి కే. కేశవరావు ఓ.పి. బి. హాల్ గా లెట్లు వ్రాయుచున్నాడు. “మీ చ్యవన పాళవలన నాకధిక మైనగుణము కన్పించితి నది. దయచేసి రైల్వే పార్కులుద్వారా మరి రెండుసీనా లును పంపుడు.”

తెల 1 పాను రు 2-8-0. 1/2 పాను రు 1-8-0. వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కొడువారికి మాక్యాటలగు యుచితముగా పంపబడును. ఎల్లరును సేవింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన గుణము తెలియగలదు.

డా.మోదర్ అందుకంపెనీ,
43, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల
గ్రంథకర్త: ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథానందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి పైజా ౧౫౦ పేజీలు : తెల రూ 1-0-0
ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు